

Razgovor s prosilci, ki zaposijo za mednarodno zaščito iz verskih razlogov

Praktični vodnik o razgovoru s prosilci, ki zaposijo za mednarodno zaščito iz verskih razlogov

November 2022

Rokopis je bil dokončan oktobra 2022.

Niti Agencija Evropske unije za azil (EUA) niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2025

Print	ISBN 978-92-9410-625-4	doi:10.2847/7334966	BZ-08-22-053-SL-C
PDF	ISBN 978-92-9410-624-7	doi:10.2847/0734193	BZ-08-22-053-SL-N

© Agencija Evropske unije za azil (EUA), 2025

Fotografija na naslovnici: 1363115680, © iStock, Betka82, januar 2022

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira. Za uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso last Agencije Evropske unije za azil (EUA), je treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov pravic.

O vodniku

Zakaj je ta vodnik nastal? Poslanstvo Agencije Evropske unije za azil (EUAA) je olajšati in podpirati dejavnosti držav članic EU in pridruženih držav (držav EU+ ⁽¹⁾) pri izvajanju skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS). Agencija EUAA v skladu s svojim splošnim ciljem, ki je spodbujati pravilno in uspešno izvajanje CEAS ter omogočiti zbliževanje praks, pripravlja skupne operativne standarde, kazalnike, smernice in praktična orodja.

Kako je ta vodnik nastal? Vodnik so pripravili strokovnjaki iz vse EU, k njegovemu nastanku pa so pomembno prispevali še Evropska komisija, Urad visokega komisarja ZN za begunce ter Evropski svet za begunce in izgnance ⁽²⁾. Njegovo pripravo je omogočila in usklajevala agencija EUAA. Preden je bil vodnik dokončan, je bilo v zvezi z njim v okviru mreže EUAA za azilne postopke opravljeno posvetovanje z vsemi državami članicami.

Zahvaljujemo se naslednjim članom delovne skupine, ki so pripravili osnutek tega vodnika: Anastasios Giouzevas, Karel Vercruysse, Linn Krane, Maria Lagoni Andersen, Stina Lindmark in Torsten Wojtalla. Zahvaljujemo se tudi profesorju Jeremyju Gunnu, ki je 12. in 13. novembra 2020 na tematskem srečanju mreže EUAA za azilne postopke predstavil svoja spoznanja, ki so dodatno spodbudila pripravo tega vodnika.

Kdo naj uporablja ta vodnik? Vodnik je prvotno namenjen uradnim osebam, ki vodijo azilne postopke, osebam, ki vodijo razgovore, ter odločevalcem, nadzornikom in oblikovalcem politik v nacionalnih organih za presojo. Poleg tega je to orodje koristno za uradne osebe za kakovost, izvajalce usposabljanja in pravne svetovalce ter vse druge osebe, ki v okviru EU delajo ali sodelujejo na področju mednarodne zaščite.

Kako se ta vodnik navezuje na druga orodja agencije EUAA? *Praktični vodnik agencije EUAA o razgovoru s prosilci, ki zaprosijo za mednarodno zaščito iz verskih razlogov*, je treba uporabljati skupaj z drugimi razpoložljivimi praktičnimi vodniki in orodji. *Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor* ⁽³⁾ je treba uporabljati za splošne usmeritve glede razgovora, *Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito* ⁽⁴⁾ pa za splošne usmeritve glede upravičenosti. Drugi relevantni priročniki vključujejo *Praktični vodnik urada EASO: Presoja dokazov* ⁽⁵⁾, smernice glede pripadnosti določeni družbeni skupini ⁽⁶⁾, praktični vodnik o uporabi možnosti notranje zaščite ⁽⁷⁾ in *Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državi izvora pri obravnavanju prošelj za mednarodno zaščito* ⁽⁸⁾. Vsa praktična orodja agencije EUAA so javno dostopna na njenem spletišču (<https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>).

Kako se ta vodnik navezuje na nacionalno zakonodajo in prakso? To je praktično orodje za zbliževanje praks v državah EU+ in kot tako ni pravno zavezujoče. V njem so upoštevani

⁽¹⁾ 27 držav članic EU ter Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Švica.

⁽²⁾ Upoštevajte, da končna izdaja vodnika ne odraža nujno stališča Urada visokega komisarja Združenih narodov za begunce (UNHCR) ali Evropskega sveta za begunce in izgnance.

⁽³⁾ EASO, *Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor*, december 2014.

⁽⁴⁾ EASO, *Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito*, april 2018.

⁽⁵⁾ EASO, *Praktični vodnik urada EASO: Presoja dokazov*, marec 2015.

⁽⁶⁾ EASO, *Guidance on Membership of a Particular Social Group* (Smernice glede pripadnosti določeni družbeni skupini), marec 2020.

⁽⁷⁾ EASO, *Practical Guide on the Application of the Internal Protection Alternative* (Praktični vodnik o uporabi možnosti notranje zaščite), maj 2021.

⁽⁸⁾ EASO, *Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državi izvora pri obravnavanju prošelj za azil*, december 2020.

skupaj dogovorjeni standardi, kot jih je 1. novembra 2022 sprejel upravni odbor agencije EUAA.

Vsebina

O vodniku	3
Seznam kratic in okrajšav	9
Uvod	10
1. Veroizpoved kot razlog za preganjanje	11
1.1 Upoštevne zakonske določbe	11
1.2 Pojmi, pomembni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov	12
1.2.1 Veroizpoved kot širok pojem	13
1.2.2 Trije vidiki veroizpovedi	13
1.2.3 Terminologija	14
1.3 Preganjanje zaradi veroizpovedi	15
1.3.1 Zakonite omejitve verske svobode	16
1.3.2 Kršitve pravice do verske svobode kot dejanje preganjanja	18
1.3.3 Vsiljevanje verskega podrejanja	20
1.3.4 Pripisana verska pripadnost ali pripisano odpadništvo	20
1.3.5 Diskriminacija na podlagi verske pripadnosti	21
1.3.6 Nesorazmeren učinek nevtralnih zakonov	22
1.3.7 Subjekti preganjanja	22
1.3.8. Odsotnost državne zaščite zaradi veroizpovedi	22
1.4. Izzivi, povezani z verskimi razlogi	22
1.4.1. Verska raznolikost	23
1.4.2. Izzivi v zvezi z verodostojnostjo	23
1.4.3. Prekrivanje z drugimi razlogi	24
1.4.4. Razsežnost spola pri prošnjah za mednarodno zaščito iz verskih razlogov	25
2. Osebni razgovor	27
2.1. Kako pripraviti razgovor?	27
2.1.1. Kako ustvariti varno okolje za razgovor?	27
2.1.2. Kako se psihično pripraviti?	28
2.1.3. Kako se seznaniti s posameznim primerom?	29
2.1.4. Kako vam lahko informacije o izvorni državi pomagajo pri pripravi?	30
(a) Omejitve pri informacijah o izvorni državi, ki so značilne za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov	31
(b) Viri, pomembni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov	32
2.1.5. Kako vam lahko pomagajo smernice za posamezne države?	33
2.1.6. Kako pripraviti tolmača?	33
2.2. Kako voditi razgovor?	34

2.3. Kaj je treba v okviru razgovora obravnavati?	36
2.3.1. Obravnava verske pripadnosti	
(a) Poznavanje veroizpovedi	37
(b) Listinska dokazila	40
2.3.2. Obravnava preteklega preganjanja	41
2.3.3. Obravnava strahu pred prihodnjim preganjanjem	41
2.4. Proučitev, ali je veroizpoved razlog za preganjanje (vzročna zveza)	42
2.5. Proučitev, ali je zaščita na voljo v izvorni državi	43
2.6. Proučitev možnosti notranje zaščite	44
3. Priporočila za učinkovit razgovor	47
3.1. Priporočila za uradne osebe, ki vodijo postopke	47
3.1.1. Kaj je treba	47
3.1.2. Česa se ne sme	48
3.2. Priporočila za migracijske organe	49
4. Najpogostejše vrste prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov	50
4.1. Spreobrnitev v drugo vero	50
4.1.1. Prejšnja veroizpoved ali prepričanje	51
(a) Vloga veroizpovedi v preteklosti prosilca	52
(b) Sedanje mnenje prosilca o njegovi prejšnji veroizpovedi	52
4.1.2. Proces spreobrnitve	53
(a) Nagibi za spreobrnitev	54
(b) Nadaljnji potek	55
(c) Odločitev o spreobrnitvi	56
(d) Postopki sprejema	57
(e) Odzivi na prosilčevo spreobrnitev	57
4.1.3. Življenje v skladu z novo veroizpovedjo	58
(a) Vpliv spreobrnitve na prosilčevo življenje	58
(b) Znanje	58
(c) Dejavnosti v okviru skupnosti	59
4.1.4. Listinska dokazila	60
(a) Uradni dokumenti	60
(b) Neuradni dokumenti	61
(c) Družbeni mediji in internetni viri	61
4.1.5. Tveganje ob vrnitvi v izvorno državo	62
(a) Pretekla in sedanja seznanjenost subjektov preganjanja s prosilčevo spreobrnitvijo	62
(b) Prihodnja seznanjenost subjektov preganjanja s prosilčevo spreobrnitvijo	63
(c) Posledice razkritja spreobrnitve	64

4.1.6. Prošnje na podlagi spreobrnitve na kraju samem (<i>sur place</i>).....	64
(a) Prva prošnja na podlagi spreobrnitve na kraju samem (<i>sur place</i>).....	65
(b) Ponovna prošnja na podlagi spreobrnitve na kraju samem (<i>sur place</i>)	65
4.2. Opustitev veroizpovedi zaradi ateističnega, agnostičnega ali neverskega sistema prepričanja.....	66
4.2.1. Prejšnja veroizpoved.....	67
4.2.2. Proces opustitve vere	68
4.2.3. Nov način življenja po opustitvi vere	69
(a) Učinki in spremembe.....	69
(b) Znanje	70
(c) Dejavnosti in skupnost.....	70
4.2.4. Listinska dokazila	70
(a) Uradni dokumenti.....	71
(b) Neuradni dokumenti.....	71
(c) Dokumenti iz internetnih virov	71
4.2.5. Tveganje ob vrnitvi v izvorno državo	71
4.2.6. Prošnje na podlagi opustitve vere na kraju samem (<i>sur place</i>).....	72
4.3. Verske manjšine.....	72
4.3.1. Pripadnost verski manjšini	72
(a) Poznavanje veroizpovedi	72
(b) Listinska dokazila	74
4.3.2. Tveganje ob vrnitvi v izvorno državo	75
4.4. Ugovornik vesti vojaški službi zaradi vere.....	77
Upoštevna terminologija	78
4.4.1. Legitimnost vojaške službe	78
(a) Preganjanje ali resna škoda v okviru vojaške službe	78
(b) Status ugovornika vesti	79
(c) Vzročna zveza z verskim razlogom	80
4.4.2. Naborni postopek	81
(a) Prosilčeva seznanjenost z vojaško zakonodajo v izvorni državi	81
(b) Prosilčevo poznavanje nabornih praks	81
(c) Prosilčev naborni status.....	82
(d) Napotitev prosilca na konkretno vojaško posredovanje	82
4.4.3. Ugovor vesti zaradi vere	83
(a) Pristnost ugovora vesti zaradi verske pripadnosti.....	84
(b) Prosilčevo izražanje ugovora vesti	84
(c) Prosilčeva verska prepričanja v širšem okviru.....	84
(d) Posledice opravljanja vojaške službe ali napotitve, ki se jih prosilec boji ..	84
(e) Razumne alternative opravljanju vojaške službe (če je ustrezno).....	85

4.4.4. Listinska dokazila	85
(a) Dokumenti, ki se nanašajo na prosilčev vojaški status	85
(b) Dokumenti, ki se nanašajo na status ugovornikov vesti v izvorni državi	86
4.5. Versko preganjanje, povezano s spolom.....	86
4.5.1. Škodljive tradicionalne prakse.....	86
4.5.2. Diskriminacija na podlagi vere, povezana s spolom.....	87
4.5.3. Medverska razmerja/zakonske zveze	88

Seznam kratic in okrajšav

CEAS	skupni evropski azilni sistem
DAP (prenovitev)	direktiva o azilnih postopkih (prenovitev) Direktiva 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (prenovitev)
DPZA (prenovitev)	direktiva o pogojih za azil (prenovitev) Direktiva 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (prenovitev)
države EU+	države članice EU in pridružene države
EASO	Evropski azilni podporni urad
ESČP	Evropsko sodišče za človekove pravice
EUAA	Agencija Evropske unije za azil
Konvencija o statusu beguncev	Konvencija o statusu beguncev iz leta 1951 in njen Protokol iz leta 1967
MPDPP	Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah
SEU	Sodišče Evropske unije
UNHCR	Urad visokega komisarja Združenih narodov za begunce

Uvod

Prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov so pogosto med najbolj zapletenimi prošnjami za mednarodno zaščito za obravnavo. Številne različne pojavne oblike veroizpovedi in njeno povezavo s preganjanjem je včasih težko razumeti, poleg tega pa pri njih obstaja možnost napačnih predstav. To lahko privede do dolgotrajnih osebnih razgovorov, pri katerih obstaja tveganje, da razgovor zaide v napačno smer ali da se ne zberejo elementi, ki so neposredno pomembni za obravnavano prošnjo. Glede na navedeno je namen tega praktičnega vodnika uradnim osebam, ki vodijo postopke, pomagati pri vodenju pravičnejših in učinkovitejših razgovorov. Namen tu vsebovanih smernic je izboljšati razumevanje pojma veroizpovedi v okviru mednarodne zaščite pri uradnih osebah, ki vodijo postopke, in pomagati pri oblikovanju ustreznih pogojev za osebni razgovor. Poleg tega so o elementih, ki jih je treba obravnavati v okviru osebnega razgovora, na voljo smernice, prilagojene konkretnim vrstam prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov.

Ta praktični vodnik dopolnjuje *Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor*⁽⁹⁾ z elementi, ki so značilni za prošnje, vložene iz verskih razlogov. Upoštevati je treba, da je vodnik sicer osredotočen na fazo osebnega razgovora v azilnem postopku, vendar temelji tudi na vidikih, povezanih s tveganjem, pravno presojo in presojo dokazov, če so ti potrebni za vodenje ustreznega osebnega razgovora. Osebni razgovor ni osamljen korak. Pri zbiranju in obravnavi informacij v fazi osebnega razgovora je treba upoštevati vse elemente, povezane z obravnavo.

Praktični vodnik je sestavljen iz štirih glavnih poglavij.

V [poglavju 1 Veroizpoved kot razlog za preganjanje](#) je podano teoretično osnovno znanje v obliki pravnih določb in pojmov, ki so pomembni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov. V tem poglavju je tudi pojasnjeno, v kakšnih okoliščinah lahko pride do preganjanja zaradi veroizpovedi, poleg tega pa so v njem poudarjeni ponavljajoči se izzivi, povezani z obravnavo prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov.

[Poglavje 2 Osebni razgovor](#) vsebuje praktične smernice za pripravo in vodenje razgovora. Elementi, predstavljeni v tem poglavju, se nanašajo na različne vrste prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov. V poglavju so opisani tudi elementi, ki jih je treba obravnavati v okviru osebnega razgovora, da bi zbrali vse informacije, ki so pomembne za presojo upravičenosti prosilca, s posebnim poudarkom na veroizpovedi.

[Poglavje 3 Priporočila za učinkovit razgovor](#) vsebuje koristne in praktične napotke za uradne osebe, ki vodijo postopke, ter migracijske organe glede učinkovitega obravnavanja prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov.

V [poglavju 4 Najpogostejše vrste prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov](#) so podrobneje obravnavani naslednji razlogi za prošnje in podani nasveti o tem, katere teme je treba proučiti v okviru osebnega razgovora: spreobrnitev v drugo vero, opustitev vere zaradi ateističnega, agnostičnega ali neverskega sistema prepričanja, verske manjšine, ugovor vesti vojaški službi zaradi vere in versko preganjanje zaradi spola.

⁽⁹⁾ EASO, *Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor*, december 2014.

1. Veroizpoved kot razlog za preganjanje

Namen tega poglavja je podati potrebno osnovno znanje o prošnjah za mednarodno zaščito iz verskih razlogov, da bi lahko opravili osebni razgovor. Po opredelitvi ustreznega pravnega okvira ([razdelek 1.1 Upoštevne zakonske določbe](#)) je pojasnjen pojem veroizpovedi skupaj s povezanimi pojmi in terminologijo ([razdelek 1.2 Pojmi, pomembni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov](#)). Nato so predstavljene različne okoliščine, v katerih lahko pride do preganjanja zaradi veroizpovedi ([razdelek 1.3 Preganjanje zaradi veroizpovedi](#)), na koncu pa so poudarjene ponavljajoče se težave, s katerimi se uradne osebe, ki vodijo postopke, srečujejo pri obravnavi prošenj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov ([razdelek 1.4 Izzivi, povezani z verskimi razlogi](#)).

1.1 Upoštevne zakonske določbe

V Konvenciji o statusu beguncev (Konvencija o statusu beguncev iz leta 1951) ⁽¹⁰⁾ in prenovljeni direktivi o pogojih za azil iz leta 2011 (DPZA (prenovitev)) ⁽¹¹⁾ je veroizpoved izrecno navedena kot eden od petih razlogov za preganjanje. Konvencija o statusu beguncev iz leta 1951 ne vsebuje dodatnih pojasnil o pojmu ⁽¹²⁾, DPZA (prenovitev) pa prinaša poglobljeno opredelitev pojma veroizpovedi.

Člen 10(1)(b) DPZA (prenovitev) neizčrpno opisuje širok nabor elementov, ki so vključeni v pojem veroizpovedi v okviru prošenj za mednarodno zaščito. V DPZA (prenovitev) je veroizpoved razumljena tako, da zajema različne vrste prepričanj (povezanih z obstojem ali neobstojem vrhovnega bitja) in številne različne načine izvajanja ali izražanja teh prepričanj.

Člen 10(1)(b) DPZA (prenovitev) – razlogi za preganjanje

[...] pojem veroizpovedi zajema zlasti teistična, neteistična in ateistična prepričanja, sodelovanje ali nesodelovanje pri zasebnih ali javnih formalnih verskih obredih posamično ali v skupnosti drugih oseb, druga verska dejanja ali izraze prepričanja ali oblike osebnega ali skupnega vedenja, ki temelji na kakršnem koli verskem prepričanju ali izhaja iz njega;

⁽¹⁰⁾ Generalna skupščina ZN, [Konvencija o statusu beguncev](#), 28. julij 1951, Združeni narodi, Zbirka pogodb, zvezek 189, str. 137. Glejte člen 1(A)(2).

⁽¹¹⁾ [Direktiva 2011/95/EU](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (prenovitev). Glejte člen 10(1)(b).

⁽¹²⁾ Za smernice UNHCR glede prošenj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov glejte UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#) (Priročnik o postopkih in merilih za določitev statusa begunca in smernicah o mednarodni zaščiti v skladu s Konvencijo o statusu beguncev iz leta 1951 in njenim Protokolom iz leta 1967), april 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, točke 71–73; UNHCR, [Guidelines on International Protection No. 6: Religion-based refugee claims under Article 1A\(2\) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#) (Smernice o mednarodni zaščiti št. 6 v zvezi s prošnjami za status begunca iz verskih razlogov iz člena 1(A)(2) Konvencije iz leta 1951 in/ali Protokola iz leta 1967 o statusu beguncev), 28. april 2004, HCR/GIP/04/06.

Povezano orodje agencije EUAA

Za informacije o drugih elementih opredelitve begunca glejte [Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito](#), april 2018.

Opozoriti je treba, da je treba DPZA (prenovitev) razlagati skladno s pravicami, priznanimi v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah ⁽¹³⁾, ki vključuje pravico do verske svobode.

Člen 10(1) Listine EU o temeljnih pravicah – svoboda misli, vesti in vere

Vsako ima pravico do svobode misli, vesti in vere. Ta pravica vključuje svobodo spreminjanja vere ali prepričanja ter svobodo izražanja svoje vere ali svojega prepričanja posamezno ali skupaj z drugimi, javno ali zasebno, pri bogoslužju, pouku, običajih in obredih.

Pravica do verske svobode kot temeljna človekova pravica je uveljavljena v številnih mednarodnih in regionalnih instrumentih na področju prava človekovih pravic (npr. člena 18 in 27 Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah (MPDPP)) ⁽¹⁴⁾.

Odbor ZN za človekove pravice je v splošni pripombi št. 22 podal pripombe k členu 18 MPDPP. V splošni pripombi je navedeno, da verska svoboda zajema široko paleto dejanj, kot so obredna in ceremonialna dejanja, ki neposredno izražajo prepričanje, ter različne prakse, ki so sestavni del teh dejanj, vključno z gradnjo svetišč, uporabo obrednih formul in predmetov, razstavljanjem simbolov, spoštovanjem praznikov in dnevo počitka, upoštevanjem prehranskih predpisov, nošenjem značilnih oblačil ali naglavnih pokrival, udeleževanjem obredov, povezanih z določenimi življenjskimi obdobji, uporabo določenega jezika, ki ga skupina običajno govori, svobodo izbire verskih voditeljev, duhovnikov in učiteljev, svobodo ustanavljanja semenišč ali verskih šol ter svobodo priprave in razširjanja verskih besedil ali publikacij ⁽¹⁵⁾.

1.2 Pojmi, pomembni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov

Vera je večplasten in zapleten pojem. Poleg velikih, mednarodno razširjenih verstev vključuje tudi druge sklope prepričanj, ki jih na prvi pogled ne bi šteli za vero, na primer čarovništvo.

⁽¹³⁾ EU, Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, 26. oktober 2012, 2012/C 326/02. Upoštevati je treba tudi, da je člen 10(1) Listine EU o temeljnih pravicah skoraj enak členu 9(1) Evropske konvencije o človekovih pravicah. Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) je objavilo Guide on Article 9 of the European Convention on Human Rights: Freedom of thought, conscience and religion (Vodnik po členu 9 Evropske konvencije o človekovih pravicah v zvezi s svobodo mišljenja, vesti in vere ter o z njim povezani sodni praksi).

⁽¹⁴⁾ Generalna skupščina ZN, Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, 16. december 1966, Združeni narodi, Zbirka pogodb, zvezek 999, str. 171.

⁽¹⁵⁾ Odbor ZN za človekove pravice, CCPR General Comment No. 22: Article 18 (freedom of thought, conscience or religion) (Splošna pripomba k MPDPP št. 22 v zvezi s členom 18 (svoboda misli, vesti in veroizpovedi)), 30. julij 1993, CCPR/C/21/Rev.1/Add.4, točka 4.

1.2.1 Veroizpoved kot širok pojem

Sodišče Evropske unije (SEU) je večkrat poudarilo, da se pojma „veroizpoved“ ne bi smelo razlagati omejevalno. Sodišče v sodbi *Y in Z* poudarja, da je za določitev, kaj so dejanja preganjanja zaradi veroizpovedi, potrebno naslednje.

[...] ni pomembno razlikovanje med dejanji, ki posegajo v jedro (forum internum) temeljne pravice do verske svobode, ki naj ne bi zajemalo javnih verskih dejavnosti (forum externum), in tistimi, ki na to domnevno jedro ne vplivajo.

To razlikovanje ni v skladu s široko razlago pojma „veroizpoved“, kot je podana v členu 10(1)(b) Direktive z združevanjem vseh njenih sestavin, javnih in zasebnih, skupinskih in posamičnih.

SEU, sodba *Y in Z*, točki 62 in 63 (dodani poudarki) ⁽¹⁶⁾

V sodbi *Fathi* je SEU ponovno potrdilo širok obseg pojma „veroizpoved“ v okviru prošelj za mednarodno zaščito. Sodišče je poudarilo, da DPZA (prenovitev) vsebuje neizčrpen seznam elementov, ki lahko opredeljujejo veroizpoved, in navedlo naslednje.

[...] jasno izhaja, da je v opredelitvi pojma „veroizpoved“ [...] le neizčrpen seznam elementov, ki lahko opredeljujejo ta pojem v okviru prošnje za mednarodno zaščito, ki temelji na strahu pred preganjanjem zaradi veroizpovedi.

Natančneje, kot izhaja iz te opredelitve, pojem „veroizpoved“ na eni strani zajema obstoj teističnih, neteističnih in ateističnih prepričanj, s čimer je glede na splošnost uporabljenih pojmov poudarjeno, da zajema tako „tradicionalne“ veroizpovedi kot tudi druga prepričanja, in na drugi strani sodelovanje, posamično ali v skupnosti drugih oseb, ali nesodelovanje pri verskih obredih, kar pomeni, da zgolj neobstoja pripadnosti verski skupnosti ne more biti odločilen pri presoji tega pojma.

SEU, sodba *Fathi*, točki 79 in 80 (dodani poudarki) ⁽¹⁷⁾

1.2.2 Trije vidiki veroizpovedi

Trije različni vidiki veroizpovedi, ki jih je UNHCR predstavil v smernicah o mednarodni zaščiti št. 6 v zvezi s prošnjami za status begunca iz verskih razlogov ⁽¹⁸⁾, so v okviru prošelj za mednarodno zaščito ključnega pomena ⁽¹⁹⁾.

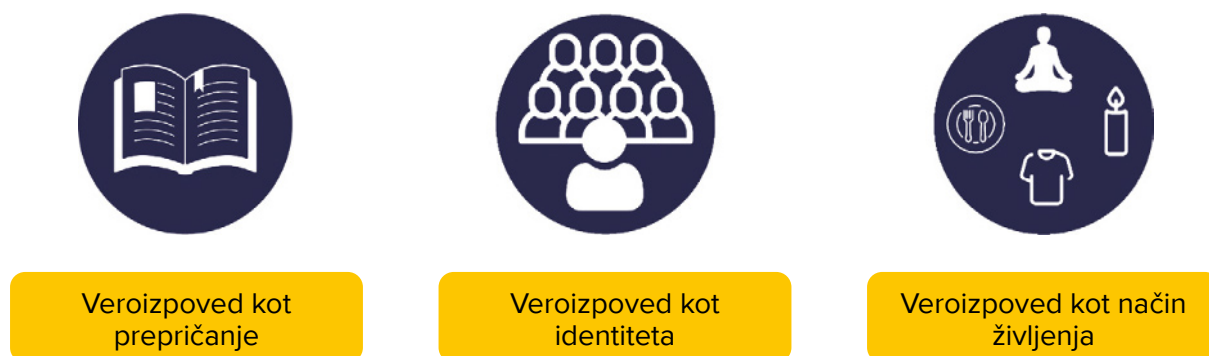
⁽¹⁶⁾ SEU, sodba z dne 5. septembra 2012, *Bundesrepublik Deutschland proti Y in Z*, združeni zadevi C-77/11 in C-99/11, ECLI:EU:C:2012:518. Povzetek je na voljo v podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi.

⁽¹⁷⁾ SEU, sodba z dne 4. oktobra 2018, *Bahtiyar Fathi proti Predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite* (C-56/17, točki 79 in 80). Povzetek je na voljo v podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi. Glejte tudi SEU, *Annual Report 2018 – Judicial activity* (Letno poročilo 2018 – sodna dejavnost), 2019, str. 56.

⁽¹⁸⁾ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 6* (Smernice o mednarodni zaščiti št. 6), 2004, nav. delo, op. 12.

⁽¹⁹⁾ Gunn, T. J., *The Complexity of Religion in Determining Refugee Status*, okrogla miza o prošnjah za status begunca iz verskih razlogov, UNHCR in Church World Service, 2002. Glejte tudi Gunn, T. J., „The complexity of religion and the definition of ‚religion‘ in international law“, *Harvard Human Rights Journal*, zv. 16, 2003, str. 200–205.

Slika 1. Trije vidiki veroizpovedi

Veroizpoved kot **prepričanje** je lahko v obliki verovanj ali vrednot glede božanske ali ultimativne resničnosti ali duhovne usode človeštva ⁽²⁰⁾. Veroizpoved kot prepričanje vključuje verske doktrine. Razlagati bi jo bilo treba široko, in sicer tako, da vključuje sklop prepričanj, ki vključujejo pojem boga ali bogov, pa tudi neteistična prepričanja, ki niso osredotočena na obstoj boga ali bogov, ali ateistična verovanja ali prepričanja, ki poudarjajo neverovanje ali odsotnost verovanja v boga ali bogove.

Veroizpoved kot **identiteta** je manj povezana s prepričanja, bolj pa s pripadnostjo skupnosti, ki jo povezujejo skupna prepričanja, obredi, tradicije itd. Prosilec se lahko identificira z neko skupino ali skupnostjo ali ima občutek pripadnosti tej skupini ali skupnosti ali pa ga drugi prepoznavajo kot pripadnika te skupine ali skupnosti. V številnih primerih bodo subjekti preganjanja verjetno preganjali verske skupine, ki se razlikujejo od njihovih skupin, ker versko identiteto vidijo kot del grožnje njihovi lastni identiteti ali legitimnosti ⁽²¹⁾. Pripadnost skupini na podlagi veroizpovedi kot identitete lahko sovпада tudi z etnično, plemensko ali narodnostno pripadnostjo. To pa lahko prošnjo poveže z drugimi razlogi za preganjanje (glejte [razdelek 1.4.3 Prekrivanje z drugimi razlogi](#)).

Veroizpoved kot **način življenja** se nanaša na prakse, obrede, običaje ali tradicije, po katerih se lahko pripadniki ene veroizpovedi razlikujejo od pripadnikov druge. Veroizpoved se lahko kaže v nošenju značilnih oblačil ali spoštovanju različnih verskih običajev, vključno z obredi (poroka, krst itd.), verskimi prazniki ali prehranskimi zahtevami (npr. post). Kot poudarja UNHCR: Take prakse se lahko tistim, ki jih ne upoštevajo, zdijo nepomembne, vendar so lahko za zadevno osebo, ki jih upošteva, bistvo veroizpovedi ⁽²²⁾.

1.2.3 Terminologija

Pri obravnavi prosilcev, ki predložijo prošnjo za mednarodno zaščito iz verskih razlogov, se boste pogosto srečali z naslednjimi izrazi. Splošno sprejetih opredelitev teh izrazov ni, zato so v nadaljevanju podane le opredelitve, ki naj bi uradnim osebam, ki vodijo postopke, pomagale pri njihovem vsakodnevem delu.

⁽²⁰⁾ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 6* (Smernice o mednarodni zaščiti št. 6), 2004, nav. delo, op. 12, str. 3.

⁽²¹⁾ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 6* (Smernice o mednarodni zaščiti št. 6), 2004, nav. delo, op. 12, str. 3.

⁽²²⁾ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 6* (Smernice o mednarodni zaščiti št. 6), 2004, nav. delo, op. 12, str. 4.

Agnostik je nekdo, ki verjame, da ni mogoče vedeti, ali bog oziroma bogovi obstajajo ⁽²³⁾ .
Animizem je prepričanje, da imajo rastline, predmeti ali naravni pojavi, kot je vreme, živo dušo.
Ateizem pomeni prepričanje, da bog ali bogovi ne obstajajo. Običajno to, da je nekdo ateist, pomeni, da ne sledi normativnemu vzorcu delovanja ali načinu izražanja ter da se ne udeležuje verskih obredov in podobnih dogodkov.
Bogokletje je dejanje izražanja zaničevanja božanstva ali veroizpovedi na način, ki ga pripadniki te veroizpovedi dojemajo kot sramotilen ali žaljiv.
Evangelizacija se nanaša na vabljenje ljudi k spreobrnitvi, natančneje h krščanstvu.
Krivoverec je oseba, ki ima prepričanja, ki so v nasprotju z načeli konkretne veroizpovedi, oseba, ki se ne podreja uveljavljeni veroizpovedi. Izraz je slabšalen.
Ločina oziroma verska skupnost je verska skupina, ki ima nekoliko drugačna prepričanja od drugih skupin, ki pripadajo isti veroizpovedi ⁽²⁴⁾ .
 Neveren človek se nanaša na osebo, ki je vera ne zanima. Ta kategorija lahko vključuje osebe, ki so samo formalno povezane z versko tradicijo ⁽²⁵⁾. Ateizem, agnosticizem in neverski vrednostni sistemi se nanašajo na neverska prepričanja ljudi. Kljub temu se v nekaterih vidikih razlikujejo. Medtem ko ateizem in agnosticizem vključujeta neko obliko predhodnega razmisleka in temeljita na posebnem filozofskem stališču glede obstoja boga ali bogov, pa osebe, ki sledijo neverskemu vrednostnemu sistemu, ne gredo tako daleč, da bi obstoj boga ali bogov zavračale ali imele o njem stališče.
Odpadništvo pomeni, da oseba izstopi iz verskega gibanja oziroma opusti versko prepričanje ali se mu odpove. Običajno se nanaša na zavračanje ali opustitev vere. Izraz je slabšalen. Bolj nevtralen izraz je „odpoved prepričanju“.
Proselitizem oziroma spreobračanje drugih je prizadevanje, da se druge ljudi prepriča, da sprejmejo vaša prepričanja. Znan primer proselitizma je misijonarska dejavnost, ki pogosto vključuje širjenje veroizpovedi na daljše razdalje.
Sinkretizem je združevanje idej in prakse enega prepričanja z drugo veroizpovedjo.
Spreobrnitev pomeni, da oseba spremeni svoja prepričanja, zlasti veroizpoved ali versko skupnost.
Ugovor vesti vojaški službi pomeni ugovor opravljanju vojaške službe zaradi načel in razlogov vesti, vključno z globokimi prepričanji, ki izhajajo iz verskih, moralnih, etičnih, humanitarnih ali podobnih nagibov ⁽²⁶⁾ .

1.3 Pregarjanje zaradi veroizpovedi

V okviru prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov ima lahko preganjanje različne oblike in se pojavlja v različnih okoliščinah, na katere morajo biti pozorne uradne osebe, ki vodijo postopke.

⁽²³⁾ Za izraz agnostik (ang. *agnostic*) glejte *Oxford Learner's Dictionaries* (<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>). Glejte tudi za izraze animizem (ang. *animism*), ateizem (ang. *atheism*), spreobrnitev (ang. *conversion*) in proselitizem (ang. *proselytise*).

⁽²⁴⁾ <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/denomination>.

⁽²⁵⁾ <https://humanism.org.uk/humanism/humanism-today/non-religious-beliefs/>.

⁽²⁶⁾ Komisija Združenih narodov za človekove pravice, resolucija 1998/77 o ugovoru vesti vojaški službi (*Conscientious Objection to Military Service*), E/CN.4/RES/1998/77, 22. april 1998.

Dejanja, ki pomenijo preganjanje, so lahko neposredno povezana s kršitvijo verske svobode (tj. dejanja, ki posegajo v prepričanje, identiteto ali način življenja, povezan s konkretno veroizpovedjo) ali kršitvijo drugih temeljnih pravic iz verskih razlogov. Osebi se lahko na primer popolnoma prepove izvajanje vere (kršitev verske svobode) ali pa se ji odvzame prostost in se jo muči zgolj zaradi pripadnosti neki verski skupini (kršitev prepovedi mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja).

Kot je navedeno v členu 9(1)(a) DPZA (prenovitev), mora biti dejanje, da pomeni preganjanje, dovolj resne narave ali dovolj ponavljajoče, da predstavlja hudo kršitev temeljnih človekovih pravic. To se lahko zgodi, kadar so dejanja, ki se izvajajo iz verskih razlogov, hude kršitve osnovnih pravic. V drugih primerih, zlasti kadar se kršitve nanašajo na samo pravico do verske svobode, je lahko ocena, ali so dejanja dovolj resna, bolj zapletena (glejte [razdelek 1.3.2 Kršitve pravice do verske svobode kot dejanje preganjanja](#)). SEU je v sodbi *Y in Z* ⁽²⁷⁾ potrdilo, da ni vsak poseg v versko svobodo preganjanje. Navedlo je, da mora veljati naslednje, da bi poseg pomenil preganjanje.

[M]ora [...] obstajati „huda kršitev“ navedene svobode, ki odločilno vpliva na posameznika.

SEU, sodba *Y in Z*, točka 59

Za dejanja, ki lahko pomenijo preganjanje zaradi akumulacije različnih ukrepov v skladu s členom 9(1)(b) DPZA (prenovitev), glejte [razdelek 1.3.5 Diskriminacija na podlagi verske pripadnosti](#).

Povezano orodje agencije EUAA

Za več informacij o dejanjih preganjanja glejte [Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito](#), april 2018.

1.3.1 Zakonite omejitve verske svobode

Pravica imeti prepričanje in spremeniti vero ali prepričanja je absolutna in brezpogojna, pravica do izražanja svojih prepričanj v zasebnem ali javnem življenju pa ni absolutna, saj lahko vpliva na druge ⁽²⁸⁾. Za pravico do izražanja verske svobode lahko veljajo nekatere pravne in zakonite omejitve, če so sprejete v skladu z mednarodnimi standardi na področju prava človekovih pravic. To načelo je določeno v členu 9(2) Evropske konvencije o človekovih pravicah ⁽²⁹⁾ in členu 18(3) MPDPP ⁽³⁰⁾, splošneje pa v členu 52(1) Listine EU o temeljnih pravicah. Vsa navedena besedila določajo stroge pogoje za odobritev teh omejitev.

⁽²⁷⁾ SEU, 2012, sodba *Y in Z*, nav. delo, op. 16, točki 58 in 59.

⁽²⁸⁾ ESČP, sodba z dne 12. aprila 2007, *Ivanova proti Bolgariji*, št. 52435/99, ECLI:CE:ECHR:2007:0412JUD005243599, točka 79.

⁽²⁹⁾ Svet Evrope, *Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kakor je bila spremenjena s protokoloma št. 11 in 14*, ETS 5, 4. november 1950.

⁽³⁰⁾ Generalna skupščina ZN, *Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah*, 1966, Združeni narodi, nav. delo, op. 14.

Člen 9(2) Evropske konvencije o človekovih pravicah

*Svoboda izpovedovanja vere ali prepričanja se sme omejiti samo v primerih, ki jih določa zakon, in če je to v demokratični družbi nujno **zaradi javne varnosti, za varovanje javnega reda, zdravja ali morale ali zaradi varstva pravic in svoboščin drugih ljudi**. (Dodan poudarek.)*

Člen 52(1) Listine EU o temeljnih pravicah – obseg zagotovljenih pravic

*Kakršno koli omejevanje uresničevanja pravic in svoboščin, ki jih priznava ta listina, mora biti **predpisano z zakonom** in **spoštovati bistveno vsebino** teh pravic in svoboščin. Ob upoštevanju načela **sorazmernosti** so omejitve dovoljene samo, če so **potrebne** in če dejansko ustrezajo **ciljem splošnega interesa**, ki jih priznava Unija, ali če so potrebne zaradi **zaščite pravic in svoboščin drugih**. (Dodani poudarki.)*

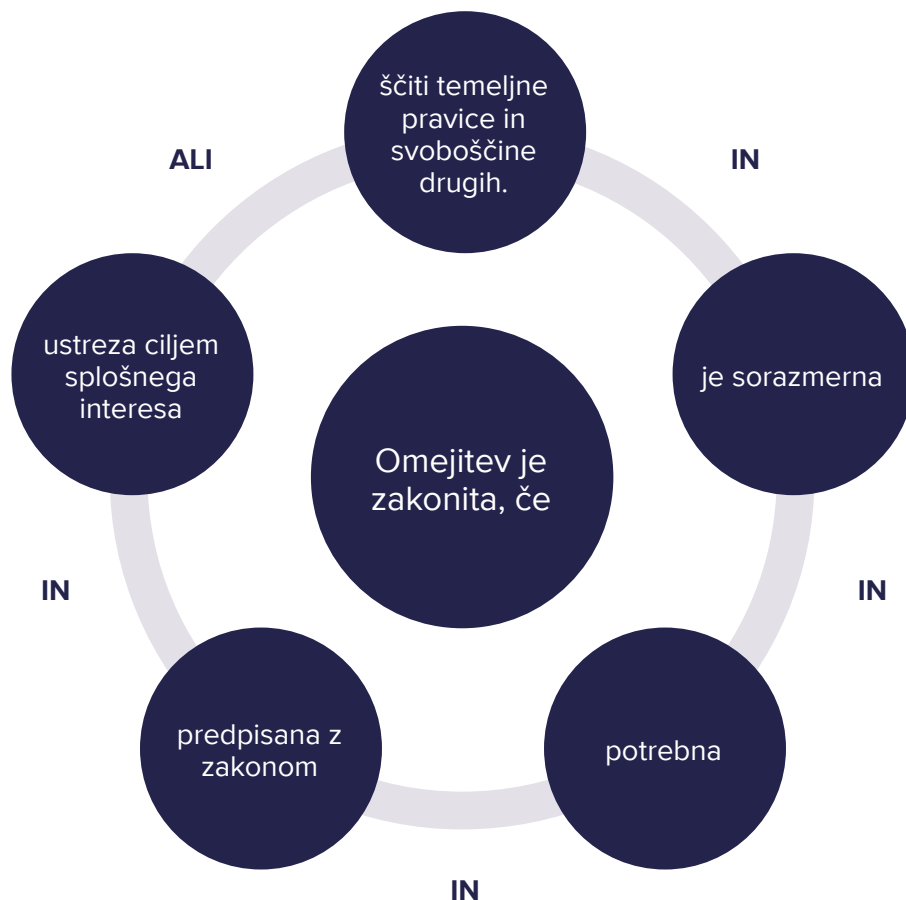
Nekatere omejitve so lahko na primer potrebne v smislu, da se lahko zaradi nekaterih verskih praks (npr. škodljivih tradicionalnih praks, kot so obredni uboji ali pohabljanje/obrezovanje ženskih spolovil), ki se izvajajo v imenu vere, oblikujejo pomembni zaščitni ukrepi pred kršitvami človekovih pravic. Zato je ključno razumeti razloge za posamezno omejitev verske svobode, proučiti, kako se uporablja, in razumeti, kako se neupoštevanje teh omejitev kaznuje ⁽³¹⁾.

Tako omejitve verske prakse, ki so v skladu z mednarodnimi standardi zakonite, ne pomenijo preganjanja. Nasprotno pa lahko vse omejitve, sprejete v nasprotju s pogoji, določenimi v mednarodnem pravu človekovih pravic (tj. omejitve, ki niso predpisane z zakonom, niso sorazmerne, niso potrebne, niso v splošnem interesu ali niso namenjene zaščiti temeljnih pravic drugih), pomenijo preganjanje, če dosežejo zahtevano stopnjo resnosti.

SEU je v sodbi *Y in Z* ⁽³²⁾ potrdilo, da omejitve ne pomenijo dejanj preganjanja, če izpolnjujejo zahteve Listine EU, kot je določeno v njenem členu 52(1).

⁽³¹⁾ Glejte UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 6* (Smernice o mednarodni zaščiti št. 6), 2004, nav. delo, op. 12, str. 5.

⁽³²⁾ SEU, 2012, sodba *Y in Z*, nav. delo, op. 16, točka 60.

Slika 2. Zakonite omejitve verske svobode

1.3.2 Kršitve pravice do verske svobode kot dejanje preganjanja

Ali je kršitev verske svobode dovolj resna, da doseže prag preganjanja, je odvisno od posameznih okoliščin prošnje. Na primer omejitev javnega izvajanja vere lahko dosežejo prag preganjanja, odvisno od tega, kako pomemben je ta vidik za identiteto zadevne osebe, kako bi vplivalo na njeno življenje, če ne bi mogla izvajati svoje vere, in kaj bi sicer tvegala, če ne bi spoštovala naložene prepovedi.

SEU je v sodbi *Y in Z* odločilo, da mora biti kršitev pravice do verske svobode dovolj resna in mora odločilno vplivati na prosilca, da bi pomenila preganjanje. Taka kršitev lahko pomeni preganjanje ne glede na to, kateri vidik veroizpovedi je omejen ali prepovedan. Osredotočiti se je treba na posledice, s katerimi bi se prosilec srečal ob vrnitvi, in na to, ali bi te posledice dosegle resnost preganjanja. Te posledice lahko pomenijo preganjanje zaradi svoje lastne resnosti (npr. mučenje) in/ali zaradi resnosti posledic za zadevno osebo (tj. kako pomembni so zanj omejeni ali prepovedani vidiki njene veroizpovedi).

65. [...] dejanja, ki se zaradi **svoje resnosti in resnosti njihovih posledic za zadevno osebo lahko štejejo za preganjanje**, [se] ne smejo opredeliti na podlagi elementa verske svobode, v katerega se posega, temveč glede na **naravo nasilja nad posameznikom in njegove posledice** [...].

66. Torej je za vprašanje, ali kršitev pravice [do verske svobode] [...] pomeni preganjanje [...], **odločilna teža ukrepov in sankcij**, ki so bili sprejeti ali bi lahko bili sprejeti zoper posameznika.

67. Tako **lahko kršitev pravice do verske svobode pomeni preganjanje** [...], če prosilcu za azil **zaradi uresničevanja te svobode v izvorni državi resno grozi zlasti preganjanje, nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje** s strani enega od subjektov [preganjanja] [...].

SEU, sodba *Y in Z*, točke od 65 do 67 (dodani poudarki) ⁽³³⁾

Pri izvajanju ocene tveganja bi morali upoštevati, kako pomembni so nekateri vidiki izvajanja vere za prosilca, da ohrani svojo versko identiteto (npr. zasebno ali javno, posamično ali skupinsko izvajanje vere ne glede na to, kako jo izvaja njegova skupnost kot celota). Pretehtati je treba subjektivne dejavnike, kot je pomembnost, ki jo prosilec osebno pripisuje konkretni verski praksi. V tem smislu ni odločilni dejavnik, ali neko prakso predpisuje prosilčeva verska skupnost ali doktrina. Odločilni dejavnik je, ali jo prosilec šteje za bistveno. To je v sodbi *Y in Z* v zvezi z javnim izvajanjem nekega verskega obreda ugotovilo tudi SEU.

Subjektivna okoliščina, da je javno izvajanje nekega verskega obreda, ki je predmet spornih omejitev, **za posameznika posebno pomembno za ohranjanje verske identitete**, je upošteven dejavnik pri presoji nevarnosti, ki bi ji bil prosilec zaradi vere izpostavljen v izvorni državi, čeprav izvajanje take verske prakse ni osrednji element za zadevno versko skupnost.

SEU, sodba *Y in Z*, točka 70 (dodan poudarek) ⁽³⁴⁾

Poleg tega pri ocenjevanju tveganja za preganjanje, s katerim bi se prosilec srečal ob vrnitvi, ni mogoče utemeljeno pričakovati, da bo prosilec prikril svoja verska prepričanja in se vzdržal izvajanja svoje vere, da bi se izognil tveganju za preganjanje.

[Č]e se ugotovi, da bo zadevna oseba po vrnitvi v izvorno državo izvajala versko prakso, zaradi katere bo izpostavljena resni nevarnosti preganjanja, ji je treba priznati status begunca [...]. Dejstvo, da bi se **nevarnosti lahko izognila** z odpovedjo nekaterim verskim dejanjem, načeloma **ni upošteveno**.

[S]trah prosilca pred preganjanjem [je] utemeljen, če pristojni organi ob upoštevanju njegovih osebnih okoliščin menijo, da je razumno pričakovati, da bo ob vrnitvi v izvorno državo opravljal verska dejanja, zaradi katerih mu bo resno grozilo preganjanje. Navedeni organi pri posamični obravnavi prošnje za priznanje statusa begunca od prosilca **ne morejo utemeljeno pričakovati, da se bo tem verskim dejanjem odpovedal**.

SEU, sodba *Y in Z*, točki 79 in 80 (dodani poudarki) ⁽³⁵⁾

⁽³³⁾ SEU, 2012, sodba *Y in Z*, nav. delo, op. 16.

⁽³⁴⁾ SEU, 2012, sodba *Y in Z*, nav. delo, op. 16.

⁽³⁵⁾ SEU, 2012, sodba *Y in Z*, nav. delo, op. 16.

Zato je v okviru razgovora ključno temeljito obravnavati vse navedene vidike (glejte [poglavje 4 Najpogostejše vrste prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov](#)).

1.3.3 Vsiljevanje verskega podrejanja

Poleg poseganja v verska prepričanja in prakse je lahko preganjanje tudi prisiljevanje v sledenje nekemu verskemu ravnanju ali njegovo upoštevanje v nasprotju z lastnimi prepričanji ⁽³⁶⁾. Uveljavljanje verskega podrejanja ima lahko različne oblike – lahko je usmerjeno zgolj v zunanje ravnanje posameznika (tj. dokler posameznik v javnosti formalno upošteva prevladujoča pravila, ga subjekt preganjanja ne bo preganjal), lahko pa zajema bolj vsiljiva dejanja, kot je aktivno zahtevanje, da se posameznik odpove svojemu prepričanju, ali prisiljevanje k spreobrnitvi v promovirano vero.

Prisiljevanje oseb k spoštovanju nekih verskih pravil se ne nanaša nujno na dejanja nekaterih državnih organov ali skupin proti pripadnikom drugih veroizpovedi. Do prisile lahko pride tudi, kadar verske skupnosti poskušajo lastnim članom vsiliti nekatere verske prakse ali ravnanja ⁽³⁷⁾. Od vsakega posameznega primera je odvisno, ali ta vrsta prisile pomeni preganjanje.

Vsaka družba zahteva neko stopnjo podrejanja ustaljenim običajem. Zato se obveznost spoštovanja nekaterih verskih praks, ki so v izvorni državi običajne in v splošnem ne pomenijo hude kršitve temeljnih pravic (npr. prepoved prehranjevanja v javnosti med ramazanom v državi z večinskim muslimanskim prebivalstvom), ne šteje za preganjanje.

1.3.4 Pripisana verska pripadnost ali pripisano odpadništvo

V okviru obravnavanja prošelj za mednarodno zaščito je pri ugotavljanju, ali je razlog za preganjanje veroizpoved, vidik subjekta preganjanja enako pomemben (ali včasih celo pomembnejši) kot vidik prosilca ⁽³⁸⁾. V nekaterih primerih lahko subjekt preganjanja prosilcu zmotno ali lažno pripiše nekatere verske značilnosti ali odpadništvo ⁽³⁹⁾. Pri prošnjah za mednarodno zaščito iz verskih razlogov, zlasti pa pri prošnjah, povezanih s spreobrnitvijo, obstaja tveganje, da bo ocena osredotočena samo na verodostojnost prosilčeve zatrjevanje verske pripadnosti ter da bosta pri tem spregledana vprašanje pripisane verske pripadnosti in način, na katerega subjekt preganjanja dojema prosilčevo ravnanje ali nagibe. To lahko privede do netočnosti pri ocenah tveganja in pravnih presojah.

Uradne osebe, ki vodijo postopke, ne bi smele samo proučiti, ali ima prosilec ali skupina, ki ji pripada, verske značilnosti, prepričanja ali prakse, temveč bi morale proučiti tudi, kako subjekt preganjanja dojema prosilca. Nekateri skupine se morda ne opisujejo kot verske. Kljub temu jih lahko subjekt preganjanja obravnava, kot da so verske, in so zato tarča dejanj, ki pomenijo versko preganjanje ⁽⁴⁰⁾. Ugotavljanje iskrenosti prepričanja, identitete in/ali načina življenja ni

⁽³⁶⁾ Gunn, T. J., „[The complexity of religion and the definition of ‚religion‘ in international law](#)“, 2003, *nav. delo*, op. 19, str. 22–23.

⁽³⁷⁾ Glejte UNHCR, [Guidelines on International Protection No. 6](#) (Smernice o mednarodni zaščiti št. 6), 2004, *nav. delo*, op. 12, str. 5, točke od 21 do 23. Za smernice glede prisilne spreobrnitve glejte točko 20.

⁽³⁸⁾ Glejte Gunn, T. J., „[The complexity of religion and the definition of ‚religion‘ in international law](#)“, 2003, *nav. delo*, op. 19, str. 11–14 in 21–22.

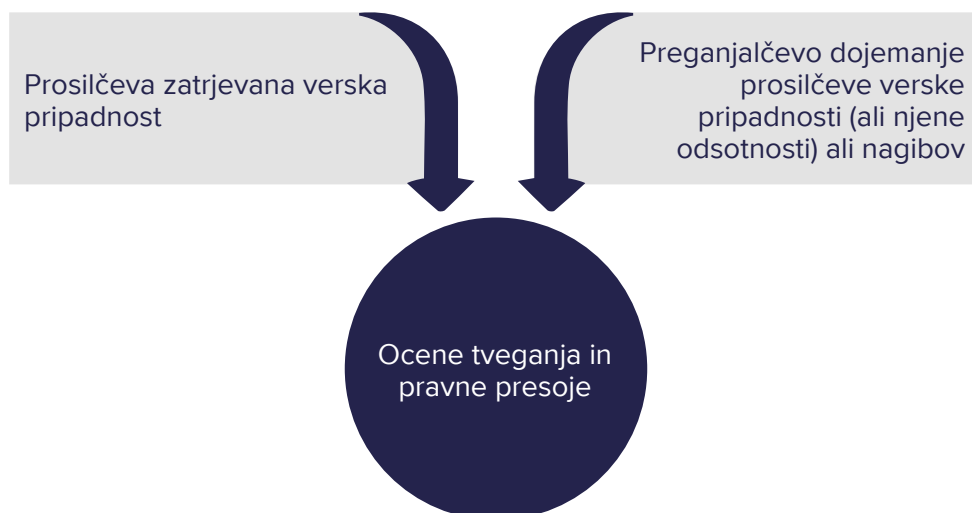
⁽³⁹⁾ Člen 10(2) DPZA (prenovitev) določa, da „[p]ri ocenjevanju dejstva, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem, ni pomembno, ali prosilec dejansko ima rasne, verske, nacionalne, družbene ali politične značilnosti, ki se preganjajo, pod pogojem, da take značilnosti proslcu pripisuje subjekt preganjanja“.

⁽⁴⁰⁾ Gunn, T. J., „[The complexity of religion and the definition of ‚religion‘ in international law](#)“, 2003, *nav. delo*, op. 19, str. 21.

nujno pomembno v primeru, ko subjekt preganjanja posamezniku ali skupini prisoja ali pripisuje veroizpoved, verovanje ali prakso ⁽⁴¹⁾. Poleg tega so lahko nagibi subjekta preganjanja verski, medtem ko prosilec svojih prepričanj, identitete ali načina življenja ne povezuje z veroizpovedjo ali se ne zaveda, da jih je mogoče tako razumeti. Zato je treba ne glede na to, da je ugotovljeno, da je prosilčeva verska pripadnost verodostojna, in ne glede na to, da prosilec trdi, da ima versko prepričanje, za natančno oceno tveganja sistematično proučiti, kako subjekt preganjanja dojema prosilčeve nagibe in versko pripadnost ali odsotnost verske pripadnosti.

Slika 3. Pripisana verska pripadnost ali pripisano odpadništvo

Obstaja več razlogov, zaradi katerih bi lahko prosilcu pripisali versko pripadnost ali odpadništvo, čeprav sam trdi, da to ni tako. Subjekt preganjanja lahko na primer prosilca povezuje z neko veroizpovedjo zaradi njegove etnične pripadnosti, imena, socialnih stikov (npr. tesnih prijateljev, ki pripadajo tej veroizpovedi), šole, ki jo obiskuje, ali prosilčevega delovnega mesta ali kraja bivanja (npr. soseske, v kateri živi večinoma določena verska skupina).

Poleg tega lahko subjekt preganjanja (npr. nekatere fundamentalistične skupine) dejanja, ki za prosilca nimajo verskega pomena, na primer obiskovanje šole ali gledanje nogometne tekme, dojema kot upor proti konkretnim verskim normam ali pravilom, ki jih želi uveljavljati. V teh primerih je upoštevanje preganjalčevega dojemanja ključno za oceno tveganja v zvezi z zadevno prošnjo za azil. Za smernice glede načina proučevanja dojemanja subjekta preganjanja glejte [razdelek 2.3.1 Obravnava verske pripadnosti](#).

1.3.5 Diskriminacija na podlagi verske pripadnosti

Prosilci se lahko bojijo diskriminacije zaradi verske pripadnosti. Ta vrsta diskriminacije se lahko kaže na področjih, ki niso povezana z vero, kot so zaposlovanje, zdravstveno varstvo, izobraževanje in socialne storitve. V vsakem posameznem primeru bodo morale uradne osebe, ki vodijo postopke, v skladu s členom 9(1)(b) DPZA (prenovitev) proučiti, ali imajo ta nakopičena dejanja diskriminacije podoben učinek kot huda kršitev človekovih pravic.

⁽⁴¹⁾ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 6* (Smernice o mednarodni zaščiti št. 6), 2004, nav. delo, op. 12, točka 9.

1.3.6 Nesorazmeren učinek nevtralnih zakonov

Druga oblika preganjanja zaradi veroizpovedi lahko izhaja iz položaja, v katerem se na videz nevtralni zakoni uporabljajo za vse državljane (in torej vse verske skupine), vendar ima praktični vpliv nesorazmeren učinek zlasti na eno versko skupino ⁽⁴²⁾. Dejstvo, da se zakon enako uporablja za vse državljane, države ne odvezuje dolžnosti, da oceni, kakšen vpliv bo zakon imel na posamezen del njenega prebivalstva. Primer tega je obvezno služenje vojaškega roka, ki velja za vse (običajno moške) državljane neke starosti, brez upoštevanja posebnega statusa ugovornikov vesti. Za podrobnejšo razpravo o tej temi glejte [razdelek 4.4.3 Ugovor vesti zaradi vere](#).

1.3.7 Subjekti preganjanja

Subjekti preganjanja zaradi veroizpovedi so lahko državni in nedržavni subjekti, vključno z oboroženimi skupinami, verskimi skupinami, političnimi strankami, prosilčevo družino, klani ali celo družbo kot celoto. Vloga države kot subjekta preganjanja ima lahko različne oblike. Države lahko aktivno preganjajo ali kriminalizirajo nekatere veroizpovedi, odpadništvo ali nespoštovanje pravil uradne državne religije. Uvedejo lahko zakone, ki neposredno ali posredno diskriminirajo konkretne verske skupine. Prav tako lahko spodbujajo preganjanje ali dopuščajo preganjanje nekaterih verskih skupin v družbi.

1.3.8. Odsotnost državne zaščite zaradi veroizpovedi

Preganjanje zaradi veroizpovedi se lahko pojavi tudi, kadar oblasti niso pripravljene zagotoviti zaščite osebi zaradi njene verske pripadnosti. Tako je na primer, kadar policija osebi, ki je v nevarnosti, noče pomagati zaradi njene veroizpovedi ⁽⁴³⁾.

1.4. Izzivi, povezani z verskimi razlogi

Poleg izzivov, povezanih s samim pojmom veroizpovedi in različnimi oblikami preganjanja zaradi veroizpovedi, lahko k zapletenosti prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov prispevajo tudi drugi dejavniki. Namen tega razdelka je podati smernice za reševanje teh konkretnih izzivov.

⁽⁴²⁾ Glejte Gunn, T. J., *The Complexity of Religion in Determining Refugee Status*, 2002, nav. delo, op. 19, str. 31–33.

⁽⁴³⁾ Člen 9(3) DPZA (prenovitev) določa, da mora obstajati povezava med razlogi in dejanji preganjanja ali odsotnostjo zaščite pred takimi dejanji.

Slika 4. Izzivi, s katerimi se običajno srečujejo prosilci za mednarodno zaščito iz verskih razlogov

1.4.1. Verska raznolikost

Verske prakse, tradicije ali prepričanja so lahko raznovrstni in se lahko razlikujejo med ločinami ali državami ali regijami. Pogosto se tudi prepletajo. Raziskovanje informacij o izvorni državi v zvezi s konkretnimi primeri lahko zato pomeni dodatne izzive. Različne ločine znotraj protestantskih cerkva na primer sledijo različnim prepričanjem in praksam (npr. baptistične in binkošne ločine ne izvajajo krsta dojenčkov). Podobno se v nekaterih državah podsaharske Afrike sinkretične kombinacije krščanstva in animizma pogosto mešajo s tradicionalnimi animističnimi prepričanji in obredi, ki jih glavne (zahodne) krščanske cerkve ne poznajo. V islamu skupnosti, ki sledijo sufizmu, znanemu tudi kot islamski mysticism, zelo drugače razumejo vero in imajo tudi zelo drugačen pristop k njej kot druge oblike islama. Nasprotno pa imajo lahko sunitske in šiitske sufijske skupnosti veliko skupnega. Zato je bistveno, da se vsak razgovor prilagodi konkretni veroizpovedi, ki je podlaga za prošnjo za mednarodno zaščito (glejte [razdelek 2.1.4 Kako vam lahko informacije o izvorni državi pomagajo pri pripravi?](#)).

Pri obravnavi prošenj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov je lahko za uradne osebe, ki vodijo postopke, izziv tudi, da se ne ozirajo na lastne (ne)verske izkušnje ali izkušnje svoje skupnosti ali države. Uradna oseba, ki vodi postopek, ima lahko popolnoma drugačne izkušnje in so ji lahko prosilčeve izkušnje popolnoma neznane, včasih pa se ji lahko zdijo celo nenavadne. Zato bi morala biti uradna oseba, ki vodi postopek, pred in med razgovorom pozorna na svoje predsodke (glejte [razdelek 2.1.2 Kako se psihično pripraviti?](#)).

1.4.2. Izzivi v zvezi z verodostojnostjo

Pri prošnjah za mednarodno zaščito iz verskih razlogov se običajno pojavljajo posebni izzivi v zvezi z verodostojnostjo, zlasti pri primerih spreobrnitve. Prosilci lahko v okviru prošnje za mednarodno zaščito navajajo nekatera verska ali neverska prepričanja. Vendar pa so prepričanja posameznika zelo abstrakten vidik njegovega duhovnega, notranjega življenja. Uradne osebe, ki vodijo postopke, imajo lahko težave pri ocenjevanju verodostojnosti tako osebnega in neoprijemljivega elementa, saj ni mogoče pogledati v dušo posameznika.

Poleg tega se lahko srečate z različnimi tako zapletenimi kot tudi preprostimi pripovedmi (odvisno od profila prosilca). Nekateri spreobrnjenci na primer izražajo svoje nagibe izključno na čustveni ravni in gredo skozi zelo hiter proces spreobrnitve, drugi pa lahko podajo razumne in izčrpne pripovedi o svojih nagibih in procesu, skozi katerega so šli. Čeprav se morda zdi, da so zadnjenavedeni na prvi pogled verodostojnejši, gre lahko v obeh primerih za pristna pričevanja o spreobrnitvi.

Pristnosti posameznikovih verovanj ni mogoče neposredno opazovati. V splošnem mora prepričanje doseči neko raven prepričljivosti, resnosti, doslednosti in pomembnosti ⁽⁴⁴⁾. Da bi lahko ustrezno ocenili verodostojnost, bi morali oceniti, ali in v kakšnem obsegu so izpolnjeni kazalniki verodostojnosti ob upoštevanju posameznih in posrednih dejavnikov, ki lahko pripeljejo do izkrivljanja.

Kazalniki verodostojnosti

- Notranja skladnost:
 - zadostna količina podrobnosti in specifičnost,
 - doslednost in skladnost;
- zunanja skladnost:
 - skladnost z informacijami o izvorni državi,
 - skladnost z drugimi dokazi;
- verjetnost.

Povezano orodje agencije EUAA

Za več informacij glejte [*Praktični vodnik urada EASO: Presoja dokazov*](#), marec 2015.

Dodatne izzive pri ocenjevanju verodostojnosti predstavljajo prošnje za azil, ki temeljijo na spreobrnitvi, do katere je prišlo po tem, ko je prosilec zapustil izvorno državo. Včasih se te prošnje za azil, ki temeljijo na spreobrnitvi, do katere pride na kraju samem (*sur place*), pojavijo po zavrnitvi prve prošnje, ki temelji na drugem razlogu. Za podrobnejšo razpravo o tovrstnih prošnjah glejte [razdelek 4.1.6 Prošnje na podlagi spreobrnitve na kraju samem \(*sur place*\)](#).

Poleg tega so lahko prošnje, ki temeljijo na sprejemu ateizma ali popolni opustitvi vere, še posebej zahtevne, saj običajno niso podprte z listinskimi dokazili in morda ne privedejo do nobenega konkretnega dejanja prosilca. Uradne osebe, ki vodijo postopke, morajo zato upoštevati, da bo prosilec v okviru osebnega razgovora morda enako težko pojasnil, kako je prešel na neversko miselnost, kot bi to pričakovali od spreobrnjenca v drugo vero (glejte [razdelek 4.2 Opustitev veroizpovedi zaradi ateističnega, agnostičnega ali neverskega sistema prepričanja](#)).

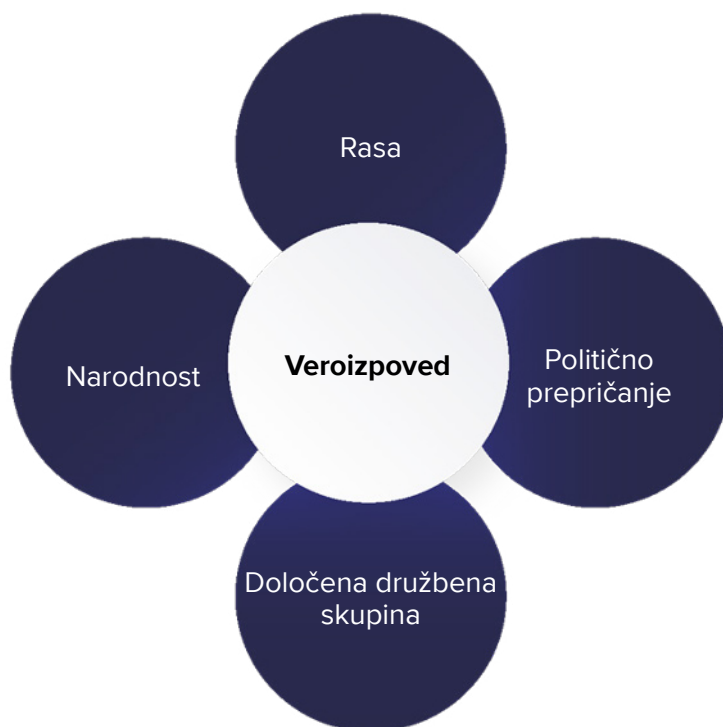
1.4.3. Prekrivanje z drugimi razlogi

Kot se pogosto zgodi pri prošnjah za mednarodno zaščito, se lahko prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov prekrivajo tudi z drugimi razlogi za preganjanje. Uradne osebe, ki vodijo postopke, se morajo zavedati dejstva, da se lahko verski razlog prekriva z raso, narodnostjo, političnim prepričanjem in/ali pripadnostjo določeni družbeni skupini.

⁽⁴⁴⁾ ESČP, sodba [Eweida in drugi proti Združenemu kraljestvu](#), št. 48420/10, 59842/10, 51671/10 in 36516/10, ECLI:CE:ECHR:2013:0115JUD004842010, točka 81.

Slika 5. Prekrivanje med veroizpovedjo in drugimi razlogi za preganjanje

Veliko je zlasti skupnosti, pri katerih veroizpoved in etnična pripadnost sovpadata in tvorita večjo identiteto. Kadar so tarča preganjanja take etnično-verske skupine, morda ni mogoče razlikovati, ali gre za preganjanje zaradi veroizpovedi, rase ali celo narodnosti. To lahko na primer velja pri hazarski (šiitski) manjšini v Afganistanu. V drugih primerih pa pripadnost verski skupini pomeni, da ima posameznik konkretna politična prepričanja ali da se ga tako vsaj dojema. Tako je na primer, kadar je neka verska skupnost povezana z nasprotovanjem vladajoči stranki (v kateri lahko prevladuje druga verska skupina). Tako je na primer pri protestantih v Eritreji. V teh primerih subjekti preganjanja verjetno preganjajo celotne konkretne verske skupine, ki jih opredeljujejo kot grožnjo svoji identiteti ali politični ideologiji. Poleg tega je lahko v nekaterih primerih prisotno preganjanje tako iz verskih razlogov kot zaradi pripadnosti določeni družbeni skupini, na primer v državah, kjer preganjajo dvojčke, obtožene čarovništva. V teh primerih se preganjanje lahko zgodi iz verskih razlogov, lahko pa tudi zato, ker družba dvojčke zaradi njihove prirojene značilnosti dojema kot drugačne.

Uradne osebe, ki vodijo postopke, se morajo zavedati, da prosilec morda ne bo mogel povedati, ali je bil preganjan zaradi veroizpovedi ali katerega drugega od petih razlogov za preganjanje. Morda bo uradna oseba, ki vodi postopek, morala določiti, kateri razlogi za preganjanje so pomembni.

1.4.4. Razsežnost spola pri prošnjah za mednarodno zaščito iz verskih razlogov

Preganjanje zaradi spola se pojavi zaradi neenake dinamike moči, povezane z dodeljenimi spolnimi vlogami na podlagi biološkega spola. Dodeljene spolne vloge so pogosto neločljivo povezane z verskimi normami. Nekatera verstva podpirajo in spodbujajo posebej neenakomerno dinamiko moči, ki temelji na spolu. Če na primer ženska ne izpolnjuje vloge, ki

ji je dodeljena, se to pogosto obravnava kot zavračanje spoštovanja verskih kodeksov, v skladu s katerimi je potem kaznovana. Zato ima lahko ženska v takem položaju utemeljen strah pred preganjanjem iz verskih razlogov. Pomembne so lahko zahteve glede oblačenja, omejitve gibanja, škodljive tradicionalne prakse (kot je pohabljanje/obrezovanje ženskih spolovil) ter neenako ali diskriminatorno ravnanje, vključno z uporabo diskriminatornih zakonov in/ali kaznovanja. Smernice za proučevanje nekaterih vrst prošenj, pri katerih se prepletata preganjanje zaradi spola in preganjanje zaradi veroizpovedi, so na voljo v [razdelku 4.5 Versko preganjanje, povezano s spolom](#) ⁽⁴⁵⁾.

Poglavje 1: ključni poudarki

- Veroizpoved je širok pojem, ki se nanaša tudi na neteistična in ateistična prepričanja.
- Veroizpoved ima lahko tri vidike: veroizpoved kot prepričanje, veroizpoved kot način življenja in veroizpoved kot identiteta.
- Nekatero omejitev veroizpovedi se ne štejejo za preganjanje. Nekatero med njimi so lahko dopustne.
- Kršitev verske svobode se šteje za preganjanje, če je dovolj resna in odločilno vpliva na prosilca.
- Od prosilcev ni mogoče pričakovati, da bodo prikrivali svojo vero in se vzdržali njenega izvajanja, da bi zmanjšali tveganje za preganjanje.
- Prikrivanje verskih praks, ki jih nalaga prosilčeva veroizpoved in so potrebne za ohranjanje njegove verske identitete, se lahko šteje za preganjanje.
- Prisiljevanje ljudi k spoštovanju nekaterih verskih pravil lahko pomeni preganjanje, odvisno od stopnje vmešavanja.
- Diskriminacija zaradi verske pripadnosti se lahko kaže tudi na področjih, ki niso povezana z vero, kot sta zaposlovanje in izobraževanje.
- Poleg prosilčeve zatrjevanje verske pripadnosti je treba upoštevati tudi preganjalčevo stališče.
- Zakoni, ki se zdijo nevtralni, kot je obvezno služenje vojaškega roka, lahko nesorazmerno vplivajo na nekatere verske skupine.
- Države lahko postanejo subjekti preganjanja, če med drugim uvajajo zakone, ki diskriminirajo verske skupine, ali dopuščajo njihovo preganjanje.
- Prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov je lahko še posebej zahtevno proučevati, ker:
 - se verska prepričanja in prakse zelo razlikujejo,
 - se nanašajo na zelo osebno in abstrakten del človekovega življenja,
 - niso vedno podprte z listinskimi dokazili ali konkretnimi dejstvi,
 - se prekrivajo z drugimi razlogi za preganjanje,
 - so lahko prepletene s spolom.

⁽⁴⁵⁾ Glejte tudi UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 1: Gender-related persecution within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees* (Smernice o mednarodni zaščiti št. 1 v zvezi s preganjanjem zaradi spola v okviru člena 1(A)(2) Konvencije iz leta 1951 in/ali njenega Protokola o statusu beguncev iz leta 1967), 2002, HCR/GIP/02/01.

2. Osebni razgovor

To poglavje vključuje konkretna priporočila o tem, kako pripraviti osebni razgovor, načinu vodenja razgovora in elementih, ki jih je treba obravnavati v zvezi s prošnjami za mednarodno zaščito iz verskih razlogov. Opredeljene najboljše prakse in načela, ki zagotavljajo visokokakovosten razgovor, bodo uporabljeni neposredno pri stvareh, na katere je treba biti pozoren, in praktičnih primerih, ki so značilni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov.

Povezano orodje agencije EUAA

Za splošnejše smernice glede osebnega razgovora glejte [*Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor*](#), december 2014.

2.1. Kako pripraviti razgovor?

V naslednjih razdelkih bomo predstavili, na kaj morate biti še posebej pozorni, ko se pripravljate na razgovor s prosilci, ki vložijo prošnjo za mednarodno zaščito iz verskih razlogov. Dobra priprava vam bo omogočila, da se osredotočite na zbiranje informacij, ki so pomembne za odločitev o upravičenosti prosilca do mednarodne zaščite, in vam pomagala, da se izognete nepotrebno dolgim ali večkratnim razgovorom.

2.1.1. Kako ustvariti varno okolje za razgovor?

Pri zagotavljanju okolja, v katerem lahko osebni razgovor poteka varno, sta ključna elementa nevtralnost in zaupnost.

Oblačila uradne osebe, ki vodi postopek, in tolmača ali opremljenost prostora (npr. prisotnost nekaterih verskih ali filozofskih simbolov) lahko ovirajo prosilčevo sposobnost, da predstavi svojo prošnjo. Zato je treba biti pozoren na oblačila in opremo v prostoru za razgovor ter tako poskrbeti, da je viden profesionalen in nevtralen odnos.

Nevtralnost in zaupnost je treba vedno zagotoviti, tudi kadar se razgovor vodi na daljavo. Tolmači in uradne osebe, ki vodijo postopke, naj uporabljajo nevtralno zaslonsko ozadje in naj bodo v prostoru, kjer je zagotovljena zaupnost razgovora (npr. v prostoru, kjer nihče drug ne more slišati prosilca). Za več informacij o tej temi glejte praktična priporočila za vodenje osebnega razgovora na daljavo ⁽⁴⁶⁾.

V nekaterih primerih vas lahko prosilec zaprosi za tolmača, ki je določenega spola, prihaja iz določene države ali regije ali je celo določene veroizpovedi. Prošnje glede tolmača istega spola so izrecno urejene v direktivi o azilnih postopkih (prenovitev) (DAP (prenovitev)). Kadar je mogoče, je treba prošnji za tolmača istega spola ugoditi, „razen če organ za presojo

⁽⁴⁶⁾ EASO, *Practical Recommendations on Conducting the Personal Interview Remotely* (Praktična priporočila za vodenje osebnega razgovora na daljavo), maj 2020.

upravičeno domneva, da taka zahteva temelji na razlogih, ki niso povezani s težavami prosilca, da celovito predstavi razloge za svojo prošnjo“ ⁽⁴⁷⁾.

V tej direktivi pa ni konkretno določena možnost ugoditve prošnji, da tolmač ali oseba, ki vodi razgovor, prihaja iz določene regije. Ne pozabite, da take prošnje podajo prosilci, ki so pogosto zaskrbljeni, da bodo njihove izjave napačno prevedene, ali morda tolmača povezujejo s subjektom preganjanja, zaradi česar se ne morejo sproščeno pogovarjati o svoji prošnji.

Ker upoštevanje takih prošenj ni obvezno in ker to v nacionalnem okviru ni vedno mogoče, morate prosilca vedno na kar najboljši mogoči način pomiriti, da je tolmač v azilnem postopku nevtralen in strokovno usposobljen ter da je njegova edina vloga, da v celoti in točno prevede pogovor med uradno osebo, ki vodi postopek, in prosilcem. Take prošnje se lahko nato ocenijo za vsak primer posebej, da se prosilcu omogoči celovita predstavitev njegovih navedb.

2.1.2. Kako se psihično pripraviti?

Če boste pred razgovorom o prošnji za mednarodno zaščito iz verskih razlogov psihično pripravljeni, boste vsebino in okoliščine razgovora obvladovali na najboljši mogoči način.

✓ Zavedajte se svojih kulturnih in (ne)verskih stališč.

Pri obravnavi vere kot razloga za preganjanje je zlasti pomembno, da se uradna oseba, ki vodi postopek, zaveda svojih kulturnih in verskih ali neverških stališč. Eno glavnih tveganj pri obravnavi prošenj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov je, da uradna oseba, ki vodi postopek, za izhodišče vzame svoje lastno dojemanje ali doživljanje vere.

Načini, na katere prosilci doživljajo svojo vero oziroma razmišljajo ali se izražajo o njej, so lahko različni. Nekateri pripovedi so lahko izčrpne in razumske, druge pa so lahko preproste in temeljijo na osebnih občutkih. Vedno se morate zavedati svoje morebitne pristranskosti glede tega in biti odprtega duha. Izogibati se je treba sklepanju, ki temelji le na vaših verskih ali kulturnih izkušnjah. To je še toliko bolj pomembno, kadar uradna oseba, ki vodi postopek, pripada isti veroizpovedi kot prosilec, saj ji lahko to daje lažen občutek poznavanja zadeve ali prosilčeve zgodbe.

✓ Bodite pozorni na zapletenost veroizpovedi, verskih prepričanj in praks.

Ključno je zavedati se, da je veroizpoved zapleten pojem in da lahko obstaja veliko različnih načinov njenega doživljanja ali dožemanja. Pazite, da ne posplošite konkretnih ugotovitev, ki temeljijo na informacijah o izvorni državi. Ostanite odprtega duha in upoštevajte, da se lahko verske prakse, tradicije in prepričanja zelo razlikujejo med različnimi ločinami, pa tudi znotraj držav, regij in celo skupnosti.

✓ Zavedajte se, da lahko kulturna dinamika, ki temelji na veroizpovedi, vpliva na razgovor.

Premislite o dinamiki, ki lahko vpliva na razgovor. Na primer, prosilci lahko uradno osebo, ki vodi postopek, ali tolmača dojemajo kot predstavnika na novo sprejete vere in se preveč zanašajo na njegovo razumevanje. Po drugi strani lahko prosilec uradno osebo, ki vodi postopek, ali tolmača dojemajo kot pripadnika svoje prejšnje veroizpovedi in se ju boji ali ju celo sovraži. Taka pristranskost tako pri prosilcu kot uradni osebi, ki vodi postopek, lahko ovira odprto komunikacijo in negativno vpliva na razgovor. V zvezi s tem glejte tudi [razdelek 2.1.6 Kako pripraviti tolmača?](#).

⁽⁴⁷⁾ Člen 15(3)(c) DAP (prenovitev).

- ✓ **Imejte razumna pričakovanja glede prosilčevega teoretičnega znanja o njegovi veri.**

Nazadnje se lahko zdi mamljivo, da se pri razgovoru osredotočimo na prosilčevo teoretično znanje o njegovi veri. Znanje je namreč lahko oprijemljiv in zato preprostejši element za obravnavo. Vendar morajo biti pričakovanja glede prosilčevega poznavanja njegove vere razumna in morajo upoštevati ne le prosilčevo stopnjo izobrazbe, temveč tudi njegov odnos do njegove vere. Glejte tudi [razdelek 2.3.1 Obravnava verske pripadnosti](#).

Psihična priprava na osebne razgovore na podlagi veroizpovedi

- Doživljanje vere je zelo individualna stvar in obstaja veliko različnih načinov, na katere lahko posameznik izrazi svoje versko prepričanje (pazite, da za izhodišče ne vzamete svojega doživljanja vere).
- Verska prepričanja in prakse so različni, tudi znotraj posameznega verstva ali verske skupnosti (izogibajte se splošnim domnevam o neki veroizpovedi).
- Kulturna dinamika, ki temelji na veri, lahko vpliva na razgovor.
- Pričakovanja glede prosilčevega poznavanja njegove veroizpovedi morajo biti razumna.

2.1.3. Kako se seznaniti s posameznim primerom?

Glavni vir informacij o prosilcu pred razgovorom je spis v zadevi. Narava in količina informacij, ki so na voljo v spisu v zadevi pred osebnim razgovorom, bosta odvisni od nacionalne ureditve, zlasti v zvezi z registracijo in možnostjo, da prosilec dokumente predloži pred osebnim razgovorom.

Ustrezne informacije so na voljo v dokumentih, kot so obrazec prošnje za azil, registracijski spis, poročilo o razgovoru v okviru predhodnega postopka ter vse druge pisne izjave in dokazila. Informacije v zvezi z veroizpovedjo, ki so v spisu v zadevi, so lahko izrecne ali pa tudi v obliki namigov, ki lahko kažejo na versko pripadnost prosilca.

Primeri neposrednih informacij o verski pripadnosti prosilca

- **Prosilčeve izjave o verski pripadnosti.**
- **Identifikacijski dokumenti in dokumenti o osebnem stanju.**

V nekaterih državah je na sedanjih ali nekdanjih osebnih izkaznicah navedena veroizpoved imetnika. Pri prosilcih, ki prihajajo iz držav, v katerih zadeve v zvezi z osebnim stanjem urejajo verske institucije, je v dokumentih o osebnem stanju, kot sta rojstni in poročni list, lahko navedena tudi verska pripadnost. Poleg tega se lahko druge vrste dokumentov v spisu v zadevi neposredno nanašajo na prosilčevo versko življenje (npr. potrdila o krstu in verski dejavnosti).

Primeri posrednih informacij o verski pripadnosti prosilca

- **Ime prosilca.**

V državah, v katerih so nekatera imena jasno povezana z neko versko skupino, lahko ime prosilca ali njegovih družinskih članov morebiti nakazuje njegovo versko ozadje.

- **Kraj rojstva ali bivanja.**

Informacije o tem, kje se je prosilec rodil in kje v izvorni državi živi oziroma je živel ali kje živi oziroma je živela večina njegove družine, lahko kažejo na versko pripadnost. To velja za območja (npr. soseske, mesta, pokrajine), za katera je znano, da jih naseljujejo predvsem ali izključno konkretne verske skupine.

- **Izobrazbeno ozadje.**

Prosilec lahko navede, da se je izobraževal v verskih institucijah (npr. v koranskih šolah, župnijskih šolah). Vendar je treba upoštevati, da lahko v nekaterih državah starši pošljejo svoje otroke v šole, povezane z veroizpovedjo, ki ji ne pripadajo, ker je izobraževanje tam kakovostnejše.

Iskanje ustreznih informacij o veroizpovedi v spisu v zadevi je koristno ne le zato, da se razgovor prilagodi prosilčevi konkretni verski pripadnosti, vključno z lokalnimi okoliščinami, temveč tudi zato, da lahko ugotovite morebitne nedoslednosti ali protislovja, ki jih je treba obravnavati v okviru razgovora. Prosilec na primer trdi, da se je v izvorni državi spreobrnil iz islama v krščanstvo, vendar je iz njegovega poročnega lista, ki ga je izdalo šeriatsko sodišče, razvidno, da se je po svoji domnevni spreobrnitvi poročil z muslimanko.

Poleg spisa v zadevi se lahko na razgovor pripravite tako, da ustrezne informacije o prosilčevi verski pripadnosti, verskih dejavnostih, družinskem ozadju in komunikaciji z družinskimi člani ali drugimi ustreznimi osebami poiščete z vpogledom v prosilčeve odprte profile v družbenih medijih (npr. na Facebooku ali Instagramu) ali druge informacije iz javnih virov. Pri iskanju po družbenih medijih je treba spoštovati zasebnost posameznika, kar pomeni, da mora biti iskanje omejeno na tisto, kar je nujno potrebno za zbiranje informacij, ki so pomembne za zadevo, in da je pri tem treba upoštevati veljavna pravila o varstvu podatkov (splošno uredbo o varstvu podatkov ⁽⁴⁸⁾ in nacionalne predpise o varstvu podatkov).

Ne pozabite, da je treba vse ugotovitve, zbrane med pripravo na razgovor, obravnavati kot indice, ki jih je treba dodatno proučiti v okviru razgovora. K razgovoru je treba vedno pristopiti odprtega duha.

2.1.4. Kako vam lahko informacije o izvorni državi pomagajo pri pripravi?

Uporaba informacij o izvorni državi ni bistvena le pri pripravi osebnega razgovora, ampak ima pomembno vlogo tudi med razgovorom in po njem, ko se pripravlja osnutek odločbe o prošnji za mednarodno zaščito.

Zaradi različnih verskih praks, tradicij in prepričanj je pomembno, da ima uradna oseba, ki vodi postopek, dostop do zanesljivih, točnih in posodobljenih informacij o posamezni državi/regiji.

⁽⁴⁸⁾ [Uredba \(EU\) 2016/679](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016).

Povezano orodje agencije EUAA

Za več informacij o uporabi informacij o izvorni državi s strani uradnih oseb, ki vodijo postopke, glejte *Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državah izvora pri obravnavanju prošenj za azil*, december 2020 ⁽⁴⁹⁾.

Naslednji neizčrpen seznam vprašanj je lahko glede na izvorno državo in profil prosilca še posebej pomemben za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov.

Primeri ustreznih vprašanj pri proučevanju informacij o izvorni državi

- Kakšna je verska sestava izvorne države prosilca (tj. demografska in geografska porazdelitev verskih skupin)?
- Ali ima izvorna država prosilca uradno državno religijo?
- Ali obstaja konkretna zakonodaja, ki ureja veroizpoved prosilca?
- Kakšno je stanje verske svobode v izvorni državi prosilca? Ali obstajajo zakoni, ki posegajo v versko svobodo?
- Če je prosilčeva veroizpoved manjšinska, ali je uradno priznana? Kakšen je položaj žensk, moških in otrok v okviru zadevne veroizpovedi? Kakšen je položaj otrok, rojenih zakoncem različnih veroizpovedi?
- Ali je zaščita države, zagotovljena moškim in ženskam, ki pripadajo neki verski skupini, drugačna? Če je, na katerih ravneh in v kakšnem obsegu?
- Kakšni so demografski trendi, ki se nanašajo na določeno versko skupino v izvorni državi (npr. ali je prišlo do pomembnih dogodkov, kot so migracijska gibanja iz izvorne države ali s konkretnega območja? Ali se je število pripadnikov konkretne verske skupine zmanjšalo)?
- Kakšne so značilnosti prosilčeve veroizpovedi v izvorni državi (struktura, svetišča, delitve in pripadnosti, prepričanja, versko izobraževanje, praznovanja, znani dogodki, uporabljena terminologija itd.)?
- Kako država in/ali druge prevladujoče skupine dojemajo versko pripadnost prosilca v njegovi izvorni državi?
- Ali obstajajo poročila o diskriminaciji pripadnikov verske skupine ali poročila o nasilju ali drugih oblikah slabega ravnanja?
- Ali država ščiti pripadnike prosilčeve verske skupine?
- Če informacije o izvorni državi kažejo, da pripadnike nekih verskih skupin zaradi njihove verske pripadnosti preganjajo, in sicer zlasti nedržavni subjekti, ali obstaja del izvorne države, kjer člani te verske skupine živijo varno? Ali to kaže na morebitno možnost notranje zaščite?

(a) Omejitve pri informacijah o izvorni državi, ki so značilne za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov

Kljub pomembnosti informacij o izvorni državi za obravnavo prošnje se morate vedno zavedati njihovih omejitev. Informacije o izvorni državi so redko odločilne za ugotavljanje utemeljenosti posamezne prošnje za mednarodno zaščito in običajno ne morejo vsebovati informacij, ki bi zajemale vse vidike primera.

⁽⁴⁹⁾ EASO, *Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državah izvora pri obravnavanju prošenj za azil*, december 2020.

Informacije o izvorni državi, ki so vam na voljo za konkreten primer, se morda ne nanašajo na posamezno državo, regijo ali skupnost ali pa so morda zastarele, na primer kadar se razmere v izvorni državi med spopadom hitro spremenijo. Upoštevati morate tudi, da je lahko prosilčev strah pred preganjanjem posebej značilen za posameznika in da se morda ne kaže v splošnih razmerah v izvorni državi. Prav tako se je treba zavedati, kako dobro so v neki izvorni državi informacije o neki temi dokumentirane. Vedno je treba upoštevati, da so zaradi omejitev ali oteženega poročanja v izvorni državi morda na voljo le omejene informacije o neki temi. Na koncu se ves čas zavedajte, da tudi če nekatera dejstva niso navedena v razpoložljivih informacijah o izvornih državah, to ne pomeni, da ne obstajajo ali da se niso zgodila.

(b) Viri, pomembni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov

V splošnem se ustrezne informacije o izvorni državi lahko pridobijo na različnih portalih/v različnih podatkovnih zbirkah, kot so portali nacionalnih enot za informacije o izvorni državi, portal EUAA za informacije o izvorni državi ⁽⁵⁰⁾, evropsko omrežje za informacije o izvorni državi ⁽⁵¹⁾, refworld ⁽⁵²⁾ in reliefweb ⁽⁵³⁾.

Pri pripravi, proučevanju in obravnavi prošenj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov so lahko koristni številni viri, specializirani za versko svobodo. V nadaljevanju je naveden neizčrpen seznam teh virov.

Posebni poročevalec ZN o svobodi veroizpovedi ali prepričanja: posebni poročevalec je neodvisen strokovnjak, ki ga imenuje Svet ZN za človekove pravice in je pooblaščen za ugotavljanje ovir za uživanje pravice do svobode veroizpovedi ali prepričanja ter za pripravo priporočil državam članicam in drugim deležnikom. V ta namen se vsako leto objavijo letna poročila z drugačnim tematskim poudarkom ⁽⁵⁴⁾.

Mednarodna poročila ministrstva ZDA za zunanje zadeve o verski svobodi: ministrstvo ZDA za zunanje zadeve objavlja letna poročila za posamezne države o stanju verske svobode, državnih politikah, ki kršijo verska prepričanja in prakse skupin, verskih skupnosti in posameznikov, ter politikah ZDA za spodbujanje verske svobode v skoraj vseh državah in na skoraj vseh ozemljih po svetu ⁽⁵⁵⁾.

Poročila ministrstva ZDA za zunanje zadeve o praksah na področju človekovih pravic v posameznih državah: ministrstvo ZDA za zunanje zadeve objavlja letna poročila o praksah na področju človekovih pravic v posameznih državah, ki zajemajo mednarodno priznane pravice posameznika, državljske in politične pravice ter pravice delavcev, kot so določene v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah in drugih mednarodnih sporazumih ⁽⁵⁶⁾.

Human Rights Without Frontiers (Človekove pravice brez meja): ta neodvisna nevladna organizacija, ki ni povezana z nobenim verskim sistemom ali sistemom prepričanja, objavlja

⁽⁵⁰⁾ Portal EUAA za informacije o izvorni državi (<https://coi.euaa.europa.eu/>).

⁽⁵¹⁾ <https://www.ecoi.net/>.

⁽⁵²⁾ Refworld (<https://www.refworld.org/>). Upoštevajte, da UNHCR v okviru podatkovne zbirke refworld ne gosti več produktov, povezanih z informacijami o izvorni državi.

⁽⁵³⁾ Reliefweb (<https://reliefweb.int/>).

⁽⁵⁴⁾ Urad visokega komisarja ZN za človekove pravice, letna poročila posebnega poročevalca o svobodi veroizpovedi ali prepričanja (<https://www.ohchr.org/en/issues/freedomreligion/pages/annual.aspx>).

⁽⁵⁵⁾ Ministrstvo ZDA za zunanje zadeve, mednarodna poročila o verski svobodi (<https://www.state.gov/international-religious-freedom-reports/>).

⁽⁵⁶⁾ Ministrstvo ZDA za zunanje zadeve, poročila o praksah na področju človekovih pravic v posameznih državah (<https://www.state.gov/reports-bureau-of-democracy-human-rights-and-labor/country-reports-on-human-rights-practices>).

zagovorniške dokumente in poročila, med drugim o svobodi veroizpovedi in prepričanja. Prav tako upravlja podatkovno zbirko pomembnih novic, razvrščenih po državah, v okviru katere zbira informacije iz različnih zunanjih virov ⁽⁵⁷⁾.

Forum 18: ta krščanska neprofitna organizacija zagotavlja specializirane novice ter redna poročila in komentarje o kršitvah svobode prepričanja v Srednji Aziji, Rusiji, Zakavkazju, Belorusiji in občasno v Turčiji ⁽⁵⁸⁾.

Open Doors (Odprta vrata): to je krščanska organizacija s podružnicami v posameznih državah. Z oskrbovanjem z izvodi Svetega pisma, usposabljanjem, praktično podporo in zagovorništvom podpira preganjane kristjane po vsem svetu ⁽⁵⁹⁾. Njen namen je tudi ozaveščati o preganjanju kristjanov, poleg tega pa vodi svetovni opazovalni seznam, ki prinaša letno razvrstitev držav, v katerih so kristjani najbolj izpostavljeni preganjanju.

2.1.5. Kako vam lahko pomagajo smernice za posamezne države?

Smernice za posamezne države vam lahko pomagajo usmeriti pozornost na ključna obravnavana vprašanja in ustrezno prilagoditi strategijo razgovora.

Poleg vseh razpoložljivih nacionalnih smernic za konkretne države mora uradna oseba, ki vodi postopek, pregledati razpoložljive dokumente agencije EUAA s smernicami za zadevne države ⁽⁶⁰⁾, kot je določeno v členu 11(3) uredbe o EUAA. Na podlagi skupne analize razmer v neki izvorni državi, ki jo opravijo visoki uradniki iz držav EU+, so v smernicah za posamezne države podani napotki, kako pri najpogostejših profilih (vključno s profili, ki so povezani z verskimi razlogi) oceniti, ali izpolnjujejo pogoje za mednarodno zaščito. Ustrezni razdelki lahko (odvisno od države) vključujejo teme bogokletja, odpadništva in spreobrnitve, profile konkretnih (etničnih) verskih manjšin in druge profile, za katere se lahko šteje, da imajo utemeljen strah pred preganjanjem iz verskih razlogov (ki so pogosto povezani z drugimi razlogi, npr. političnim mnenjem). UNHCR ⁽⁶¹⁾ objavlja tudi podobno gradivo s smernicami za posamezne države, kot so smernice glede upravičenosti in vidiki mednarodne zaščite.

2.1.6. Kako pripraviti tolmača?

Posebna terminologija, ki se uporablja med razgovori za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov, lahko tolmaču otežuje točno in nepristransko prevajanje. Sporočitev teme razgovora tolmaču mu pomaga, da se bolje pripravi na razgovor.

✓ Tolmača vnaprej obvestite o temi razgovora.

Pred začetkom osebnega razgovora lahko tolmaču pomagate, da se psihično pripravi na svojo nalogo, tako da mu sporočite nekaj osnovnih informacij o prosilcu in naravi njegove prošnje, kot so prosilčeva starost, zdravstveno stanje, domnevna verska pripadnost, izvorno območje in kakšen je prosilčev strah pred preganjanjem. To bo zagotovilo lažjo komunikacijo in preprečilo morebitne nesporazume med prosilcem in tolmačem v okviru osebnega razgovora. Prav tako lahko to pomaga preprečiti

⁽⁵⁷⁾ Human Rights Without Frontiers (<https://hrwf.eu/>).

⁽⁵⁸⁾ Forum 18 (<https://www.forum18.org/forum18.php>).

⁽⁵⁹⁾ Open Doors International (<https://www.opendoors.org>).

⁽⁶⁰⁾ Smernice agencije EUAA za posamezne države (<https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/country-guidance>).

⁽⁶¹⁾ Priročniki in vodniki UNHCR (<https://www.unhcr.org/search?comid=4a2789926&cid=49aea93ae2&tags=GIP>).

morebitno navzkrižje interesov, na primer če se prosilec in tolmač poznata, ker v državi azila obiskujeta isto organizacijo verske manjšine.

- ✓ Če je mogoče, tolmaču vnaprej priskrbite terminologijo.

Druga prednost obveščanja tolmača o temi razgovora pred razgovorom je, da ima tolmač tako možnost, da se pripravi na posebno terminologijo. Dobra praksa je, da tolmaču priskrbite seznam ustreznih izrazov in opredelitev pojmov (v jeziku osebe, ki vodi razgovor, ali, če je na voljo, v obeh jezikih), povezanih z veroizpovedjo, ki je predmet razgovora. To bo tolmaču zagotovilo dostop do vseh ustreznih pojmov, ki so lahko pomembni pri razgovoru. Glejte tudi [razdelek 3.2 Priporočila za migracijske organe](#). Za pojme, pomembne za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov, glejte [razdelek 1.2 Pojmi, pomembni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov](#).

- ✓ Poudarite pomen nevtralnega jezika.

Tolmača morate opozoriti na to, kako pomembno je, da vprašanja osebe, ki vodi razgovor, in prosilčeve odgovore prevede točno tako, kot so ubesedeni. Tolmač mora tudi paziti, da ne uporablja besed, ki bi lahko bile poniževalne ali slabšalne, kot so izrazi, ki se običajno ne uporabljajo za samoopredelitev (npr. izraza „ateist“ ali „spreobrnjenec“ se ne bi smelo prevajati kot „nevernik“ ali „odpadnik“). Vendar je treba tolmaču pojasniti, da je treba, če se prosilec zateče k uporabi slabšalne besede, izraz seveda prevesti kot tak.

2.2. Kako voditi razgovor?

Ta razdelek se osredotoča na vidike, ki so še posebej pomembni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov, brati pa ga je treba skupaj s [Praktičnim vodnikom urada EASO: Osebni razgovor](#) ⁽⁶²⁾, ki ga dopolnjuje. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti tudi otrokom in ranljivim prosilcem (za več informacij glejte orodje za prepoznavanje oseb s posebnimi potrebami ⁽⁶³⁾ in [Praktični vodnik urada EASO o največji koristi otroka v azilnih postopkih](#) ⁽⁶⁴⁾).

- ✓ Vzpostavite dober odnos s prosilcem.

Vzpostavljanje in ohranjanje dobrega odnosa velja za najvplivnejši dejavnik pri zagotavljanju plodnih razgovorov. To je zlasti pomembno v okviru razgovorov v zvezi z veroizpovedjo. Da bi zagotovili nemoteno komunikacijo, boste morda morali prosilca pomiriti z dodatnimi prizadevanji.

V nekaterih primerih (npr. tistih, ki so povezani s spreobrnitvijo) bo morda treba načelo zaupnosti poudarjati ves čas razgovora, in ne le na začetku razgovora. Pomembno je lahko tudi poudarjanje načela nevtralnosti, da pojasnite, da vaša in tolmačeva osebna stališča ter (ne)verska prepričanja na noben način ne bodo vplivala na presojo prosilčeve prošnje.

Pomembno je lahko tudi obveščanje prosilca o verski svobodi. Prosilci se namreč lahko bojijo morebitnih posledic, ki bi jim bili lahko izpostavljeni, če bi govorili o svoji verski pripadnosti. Če se zdi, da prosilec ni pripravljen spregovoriti o svoji verski pripadnosti in izkušnjah, lahko med razgovorom znova poudarite načelo pravice do verske svobode.

⁽⁶²⁾ V zvezi s tem je še posebno pomemben razdelek 3 *Praktičnega vodnika urada EASO: Osebni razgovor*.

⁽⁶³⁾ EASO, *Orodje za prepoznavanje oseb s posebnimi potrebami*.

⁽⁶⁴⁾ EASO, *Praktični vodnik urada EASO o največji koristi otroka v azilnih postopkih*, 2019.

Primer obveščanja prosilca o pravici do izražanja verskih prepričanj

Povedali ste nam, da ste zaprosili za mednarodno zaščito zaradi svojih (ne)verskih prepričanj. Preden mi poveste kaj več o tem, je pomembno, da veste, da ima v tej državi vsakdo pravico odkrito izražati svoje versko prepričanje. Nihče ne sme biti diskriminiran, ogrožen ali zlorabljen zaradi svojih prepričanj. To pomeni, da mi lahko med današnjim razgovorom odkrito poveste svoje izkušnje, misli in razmišljanja.

✓ Pojasnite pomembnost besed in pojmov.

Zavedati se je treba, da imajo lahko iste besede v različnih verstvih in/ali ločinah različne pomeni in da se lahko razlikujejo glede na posameznikovo doživljanje vere. Nekdo lahko na primer reče, da se je spreobrnil v krščanstvo, ne da bi bil nujno uradno krščen. Podobno je treba razčistiti morebitne subjektivne izjave. Nekdo lahko na primer zase reče, da ni veren, vendar dejansko misli, da veruje, vendar svoje vere trenutno preprosto ne izvaja aktivno. Prosilca morate zato že na začetku razgovora obvestiti, kako pomembno je pojasniti pomen pomembnih besed in pojmov.

Primer pomembnosti pojasnjevanja pomembnih besed

Morda obstajajo besede, ki jih uporabljate vi ali jaz in ki jih je mogoče razumeti na različne načine. Včasih vas bom zato prosil, da pojasnite, kaj mislite z nekimi besedami. Prav tako želim, da mi poveste, če uporabljam besede, ki jih ne razumete.

✓ Uporabite prosilčeve lastne besede, da „odprete vrata“ do ustreznih informacij.

Poleg tega poskrbite, da boste o verskih zadevah govorili na način, ki bo prosilcu dejansko „odprl vrata“ za sporočitev ustreznih informacij. Vaša vprašanja naj bodo oblikovana tako, da bodo prosilcu omogočila, da vam pove več informacij o zadevni temi. Če vprašanja ubesedite na način, ki je bližji načinu, na katerega se prosilec izraža glede svojih verskih prepričanj, lahko to privede do plodnejših odgovorov prosilca.

Dober primer tega je, da vprašanja oblikujete tako, da za izhodišče vzamete prosilčeve lastne besede. Če je prosilec na primer omenil, da ima rad Jezusa, ga raje vprašate: „Zakaj ste vzljubili Jezusa?“, ne pa: „Prosim, pojasnite svoj odnos do krščanstva.“

✓ Če je le mogoče, uporabljajte odprta vprašanja.

Pri obravnavi ustreznih tem, ki jih je prosilec opredelil v svoji prosti pripovedi, upoštevajte, da je pomembno začeti z odprtimi vprašanji, da lahko prosilec poda informacije o svojih individualnih verskih izkušnjah ali praksah in pojasni osebni pomen vere zanj.

Primeri odprtih vprašanj

- Opišite, kako ste postali kristjan, od prve misli, da si tega želite, do odločitve za spreobrnitev.
- Opišite, kako doživljate, da ste kristjan.
- Prosim, povejte mi, kaj za vas pomeni biti kristjan.
- Pojasnite, katere so po vašem mnenju glavne razlike med krščanstvom in islamom.

Kadar se pojavi pomislek glede verodostojnosti, bi ga bilo treba najprej uporabiti kot priložnost za dodatno proučitev in pojasnitev. To storite na način, ki prosilcu pomaga, da pove resnico, in obenem krepi vašo sposobnost prepoznavanja informacij, ki niso verodostojne.

Primer, kako prosilcu omogočiti, da pojasni pomisleke glede verodostojnosti

Povedali ste mi, da ste se za spreobrnitev odločili, ko ste prišli v to državo, in da vam je krščanstvo spremenilo življenje. Prosil sem vas, da poveste več informacij o razlogih, ki so vas privedli do te odločitve. Kljub temu ste mi o svojih nagibih za spreobrnitev povedali zelo malo. Ali mi lahko, prosim, pomagata razumeti, zakaj mi ne morete povedati več?

- ✓ Ob koncu razgovora prosilcu omenite njegovo pravico do verske svobode v državi gostiteljici.

Pred koncem razgovora se prepričajte, da so bile vse pomembne teme dovolj podrobno obravnavane. Prosilca vprašajte, ali je imel priložnost vključiti vse pomembne informacije, lahko pa mu tudi znova omenite, da ima pravico odkrito izražati verska prepričanja. Prosilca lahko tudi obvestite, da v primeru diskriminacije, groženj ali nasilja v državi prebivanja to lahko sporoči policiji ali v sprejemnem centru. Podajte mu ustrezne informacije o tem, kaj bo sledilo, ter informacije o možnosti predložitve (dodatnih) dokazil v skladu z nacionalno prakso in postopku za to.

2.3. Kaj je treba v okviru razgovora obravnavati?

V tem razdelku so povzeti elementi, ki jih je treba v splošnem obravnavati v osebni razgovoru, s poudarkom na tem, kaj je lahko še posebej pomembno pri obravnavi prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov. Prinaša splošne smernice glede vsebine razgovora z navedbo tem, ki so pomembne za vse vrste prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov. Smernice glede tem, ki jih je treba obravnavati pri posameznih vrstah prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov, so navedene v [poglavju 4 Najpogostejše vrste prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov](#).

V sivih okvirih v nadaljevanju so prikazani ustrezni elementi, ki jih je treba obravnavati pri presoji prosilčeve upravičenosti do mednarodne zaščite iz verskih razlogov. Pri vsakem elementu so navedeni različni primeri pomembnih tem. Upoštevajte, da navedeni primeri niso izčrpni. Poleg tega nekatere predlagane teme ne bodo pomembne za vse primere, če pa so pomembne, bo obseg njihove obravnave pri posameznih primerih različen.

Povezano orodje agencije EUAA

Za splošne smernice za presojo upravičenosti do mednarodne zaščite glejte *Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito*, april 2018 ⁽⁶⁵⁾.

2.3.1. Obravnava verske pripadnosti

Pri večini prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov morate zbrati ustrezne informacije, da ugotovite prosilčevo (sedanjo ali prejšnjo) versko pripadnost. To vključuje informacije o prosilčevem verskem prepričanju, identiteti in načinu življenja, odvisno od tega, kako so povezani z njegovo veroizpovedjo (glejte [razdelek 1.2 Pojmi, pomembni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov](#)).

⁽⁶⁵⁾ EASO, *Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito*, april 2018.

Upoštevajte, da so vprašanja o naravi prosilčeve verske pripadnosti v nadaljevanju razdeljena po treh vidikih veroizpovedi (versko prepričanje, identiteta in način življenja). Ti trije vidiki pa se v praksi lahko prekrivajo. Poleg tega bodo listinska dokazila o verski pripadnosti pomagala ugotoviti versko pripadnost med razgovorom.

(a) Poznavanje veroizpovedi

Najprej raziščite, kako prosilec razume svojo versko pripadnost. To vam bo omogočilo razumeti prosilčev odnos do njegove veroizpovedi, tj. razumeti, kateri vidiki veroizpovedi (prepričanje, identiteta, način življenja) so zanj pomembni. To bo izhodišče za obravnavo verskih vidikov prosilčevega življenja in vam bo pomagalo pri odločitvi, katere podteme so najpomembnejše za ugotavljanje verske pripadnosti v posameznem primeru.

Veroizpoved kot prepričanje

Pri proučevanju verske pripadnosti je (odvisno od profila prosilca) lahko pomembno teoretično poznavanje verske doktrine in naukov. Zavedajte se, da je lahko raven teoretičnega znanja pri posameznih prosilcih zelo različna in da je lahko veliko upravičenih razlogov za njegovo pomanjkanje.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z veroizpovedjo kot prepričanjem

- Versko prepričanje, ki ga prosilec izpoveduje ali ga je izpovedoval, njegova verovanja in kaj mu pomenijo.
- Prosilčevo teoretično znanje o njegovi veroizpovedi (verska doktrina, vključno z verskimi pravili in institucionalno ureditvijo).

Veroizpoved kot način življenja

Poleg teoretičnega znanja lahko prosilca vprašate, kako izvaja oziroma je izvajal svojo (prejšnjo) vero. Upoštevajte, da je obseg, v katerem je prosilec lahko izvajal svojo vero v izvorni državi, močno odvisen od razmer v konkretni državi in tveganj, povezanih s takim izvajanjem.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z veroizpovedjo kot načinom življenja

- Pomen veroizpovedi za prosilca, na primer, kaj mu pomeni oziroma kaj mu je pomenila, kako pomembna je oziroma kako pomembna je bila v njegovem vsakdanjem življenju in ali se je to sčasoma spremenilo.
- Izvajanje vere, na primer, katere prakse izvaja ali jih ne izvaja oziroma jih je ali jih ni izvajal in kako jih izvaja oziroma jih je izvajal, ali v nekih verskih institucijah, skupinah, v družini ali zasebno.

Bodite pozorni, da se ne zadovoljite z oznakami, ki jih uporablja prosilec. Poskusite jih razčistiti, saj imajo lahko nekateri izrazi relativen pomen. Če prosilec na primer trdi, da je veren ali nasprotno da ni veren, ga vprašajte, zakaj se tako opisuje. Po možnosti ga lahko prosite, da svoje trditve ponazori s konkretnimi primeri. V zvezi s tem lahko prosilca vprašate tudi, kako se v smislu verske prakse primerja oziroma se je primerjal z drugimi člani svoje skupnosti.

- Versko šolanje, na primer, ali je obiskoval verouk v šoli ali kot obšolsko dejavnost in česa se spomni od tega.
- Verske prakse, običaji in obredi, kot so krst, poroka ali verski prazniki, ter občutki in spomini, ki mu jih vzbujajo.

Veroizpoved kot identiteta

Poleg prosilčevega teološkega znanja o njegovi veroizpovedi in praksah bi se morali pozanimati tudi o prosilčevi verski skupnosti, vključno z njegovo družino in širšo skupnostjo v izvorni državi ter, če je ustrezno, državi azila.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z veroizpovedjo kot identiteto

- Versko ozadje prosilca (npr. izhaja iz družine, ki izvaja ali ne izvaja vere).
- Narava prosilčeve vloge, odgovornosti in dejavnosti v njegovi verski skupnosti.
- Način, kako se prosilec identificira s svojo versko skupnostjo v izvorni državi in/ali državi azila.
- Sestava prosilčeve lokalne verske skupnosti (v izvorni državi in/ali državi azila).
- Prosilčevo poznavanje njegove verske skupnosti (vključno s pomembnimi zgodovinskimi verskimi dogodki, voditelji skupnosti, razvojem položaja skupnosti v preteklih letih, preteklimi incidenti, v katerih je bila zadevna verska skupnost tarča napadov).

Dejavniki, ki vplivajo na prosilčevo poznavanje njegove vere

Prosilčevo teoretično in praktično poznavanje njegove vere je lahko pomemben element za ugotavljanje verodostojnosti njegove prejšnje in nove verske pripadnosti. Splošni dejavniki (npr. starost, stopnja izobrazbe) bodo vplivali na sposobnost prosilca, da poda informacije. Poleg tega se vprašanja o znanju, ki bi jih bilo treba zastaviti, in njihov obseg razlikujejo glede na to, kako je prosilec živel svojo vero.

Dejavniki, ki pojasnjujejo razlike pri prosilčevem poznavanju njegove veroizpovedi

• Pomembnost veroizpovedi za prosilca.

Ni nujno, da ima oseba, ki po rojstvu pripada neki veri, vendar je nikoli ni izvajala, obsežno znanje o tej veri. Nasprotno pa bo oseba, ki je odraščala v verski družini, lahko govorila o veri drugače kot nekdo, ki je odraščal v neverski družini in pozneje postal veren.

• Vloga prosilca v verski skupnosti.

Če prosilec trdi, da je v svoji verski skupnosti opravljal neko vodstveno ali drugo uradno vlogo (da je bil na primer vodja bogoslužja, duhovni vodnik, učitelj, menih), ga je treba prositi, naj podrobno opiše vsebino zadevne verske doktrine. Enako lahko velja za prosilce, ki trdijo, da so obsežno proučevali versko teorijo, se zanje zelo zanimali ali bili z njo kako drugače seznanjeni. Prosilca lahko med drugim vprašate o bistvenih načelih njegove vere. Obravnavate lahko tudi njegovo poznavanje verskih besedil (npr. svetih knjig), zgodovinskih dogodkov, povezanih z njegovo vero, in molitev.

• Prosilčevo versko izobraževanje.

Prosilec morda slabo pozna svojo vero, ker nikoli ni bil deležen ustreznega verskega pouka. Prosilec lahko na primer prihaja s podeželskega območja izvirne države in ni imel dostopa do verskih tečajev, seminarjev ali verouka. Morda obstajajo praktični razlogi, zaradi katerih prosilec ni mogel opraviti verskega izobraževanja, ker je na primer živel zelo daleč od krajev, kjer se je tako izobraževanje izvajalo. Poleg tega je prosilec lahko nepismen, edine informacije o njegovi veroizpovedi pa morda izvirajo iz verskih obredov, praznovanj, praznikov in občasnih pogovorov z drugimi člani verske skupnosti. Poleg tega je lahko versko izobraževanje prepovedano in lahko osebe, ki so vanj vključene, celo izpostavi veliki nevarnosti.

• Prepletanje verske pripadnosti in kulture.

Ne smete domnevati, da so vsi pripadniki neke veroizpovedi seznanjeni s podrobnostmi svoje veroizpovedi preprosto zato, ker ji pripadajo od rojstva. Številne verske prakse so prepletene s tradicionalnimi praksami. Nekateri ljudje, ki svojo versko pripadnost štejejo za del svojega kulturnega življenja in identitete, je morda ne izvajajo zelo aktivno, vendar jo ohranjajo (zaradi česar so lahko izpostavljeni preganjanju). V tem primeru naj vprašanja o teoretičnih vidikih prosilčeve veroizpovedi ostanejo osnovna in naj ne predstavljajo večjega dela raziskovanja verske pripadnosti. Osredotočiti se je treba na prosilčev odnos do veroizpovedi kot sestavnega dela njegovega vsakdanjega življenja (veroizpoved kot način življenja) ter na vlogo veroizpovedi v njegovi družini in širši skupnosti (veroizpoved kot identiteta).

• Trajanje prosilčeve nove vere.

Pri prosilcih, ki so se spreobrnil v drugo vero ali sprejeli neverski način življenja, bo trajanje njihovega novega prepričanja vplivalo na obseg znanja, ki ga lahko izkažejo. Prosilci, ki so v zgodnji fazi spreobrnitve, bodo imeli manj znanja o svojem novem prepričanju kot prosilci, ki so imeli dovolj časa, da so se vanj poglobili.

Za ponazoritev je v nadaljevanju podanih nekaj primerov vprašanj o poznavanju krščanstva, ki bi jih lahko zastavili prosilcu.

- Kateri deli Svetega pisma se vam zdijo najbolj privlačni?
- Prosim, povejte mi, kaj veste o tem, kaj je v krščanstvu pomembno.
- Ali v Svetem pismu obstajajo odlomki, ki vam veliko pomenijo?
- Opišite krščansko praznovanje, ki vam je pomembno.

Zavedajte se, da tudi če ima prosilec podrobno teoretično znanje o svoji veroizpovedi, to še ne pomeni, da je njegovo prepričanje iskreno. Nasprotno pa je lahko oseba preganjana iz verskih razlogov, čeprav o njej ve malo ali nič. Pomanjkanje znanja je mogoče pojasniti z različnimi dejavniki, kot je opisano zgoraj. Prosilcu je zato vedno treba dati možnost, da pojasni razloge za svoje nepoznavanje, nedoslednosti ali protislovja.

Obravnava pripisane verske pripadnosti ali pripisanega odpadništva

Zavedajte se, da tudi če prosilčeva verska pripadnost ni ugotovljena, lahko subjekt preganjanja še vedno meni, da prosilec pripada neki veroizpovedi ali da je odpadnik. Zato bi morali proučiti tudi mogoče razloge, zakaj je prosilcu lahko pripisana neka verska pripadnost.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s pripisano versko pripadnostjo

- Raziščite, kdo je prosilca dojemal kot pripadnika neke verske skupine ali odpadnika in ali je to omejeno na posameznike, subjekte preganjanja, neko skupino ali pa gre za celotno družbo.
- Okoliščine, v katerih je prosilec izvedel za to pripisano versko pripadnost.
- Prosilčeva pojasnila o tem, zakaj se ga dojemata kot pripadnika neke veroizpovedi ali odpadnika.
- Morebitni položaji, v katerih je bil prosilec in zaradi katerih so ga dojemali kot osebo, povezano z neko veroizpovedjo, odpadništvom ali ateističnim, agnostičnim ali neveriskim sistemom prepričanja.
- Ali prosilec pozna ljudi v podobnih položajih, ki so jim bila prav tako pripisana ta prepričanja, in kakšne posledice je to imelo na njihovo življenje?
- Kako pripisano pripadnost verski skupini dojema družba ali država?

(b) Listinska dokazila

Prosimer lahko predloži listinska dokazila, ki so jih izdali organi ali osebe iz izvorne države ali verske organizacije ali osebe iz verske skupnosti v državi azila. Okoliščine, v katerih so bili dokumenti izdani, ter njihova vsebina in namen so mogoče teme za obravnavo v okviru razgovora. Poleg tega, kar je vključeno v same dokumente, je treba obravnavati tudi prosilčevo seznanjenost s temi temami in kako so povezane z njegovimi izjavami. Po potrebi se lahko obravnavajo tudi pomanjkanje listinskih dokazil in razlogi za to. Te informacije vam bodo pomagale oceniti dokazno moč, ki jo je treba dati dokumentom v konkretni zadevi.

Dokumenti, izdani v izvorni državi

V identifikacijskih dokumentih, kot so potni listi ali osebne izkaznice, ali dokumentih o osebem stanju, kot so poročni ali rojstni listi, je lahko navedena prosilčeva (prejšnja) verska pripadnost. Če se je prosilec spreobrnil v izvorni državi, imajo lahko dokazno moč tudi potrdila o spreobrnitvi, ki jih je izdala njegova verska skupnost, če se štejejo za verodostojna in zanesljiva.

Dokumenti, izdani v državi azila

Prosilci lahko predložijo dokumente ali pisna pričevanja, ki so jih izdale njihove verske skupnosti ali institucije v državi azila. Ti dokumenti se lahko uporabijo kot dokazila, saj pričajo o njihovi verski pripadnosti ali celo o njihovem položaju v verski skupnosti. Dokumenti in izjave, ki jih predložijo tretje osebe, se uporabljajo kot dodatni dokazi in bi jih bilo treba proučiti, da se preveri, ali lahko potrdijo izjave prosilca.

2.3.2. Obravnava preteklega preganjanja

Če je bil prosilec v preteklosti preganjan, je treba najprej proučiti, **kaj** se je zgodilo, **kako** se je to zgodilo (vključno s tem, na kakšen način), **kdaj** se je to zgodilo (vključno s tem, kako pogosto se je dogajalo), **kje** se je to zgodilo, **kdo** je to storil (vključno s tem, s čigavo podporo), **zakaj** se je to zgodilo (v smislu vzroka in cilja) in **kakšne so bile posledice** (vključno z vplivom na prosilca). V okviru preganjanja zaradi veroizpovedi je zlasti pomembno, da se dodatno obravnavajo naslednje teme.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s preteklim preganjanjem

- Ali je bil prosilec zaradi svoje veroizpovedi izpostavljen kakršnim koli škodljivim dejanjem ali trpljenju?
- Ali je prosilec zaradi svoje verske pripadnosti doživel diskriminacijo?
- Ali je bil prosilec zaradi svoje verske prakse izpostavljen omejitvam in kako je to vplivalo nanj?
- Ali je prosilec zaradi pravil, ki jih je določil verski organ, doživel kakršne koli omejitve in kako je to vplivalo nanj?
- Ali je prosilec prikrival svojo versko identiteto, prepričanje ali način življenja, kakšni so bili razlogi za prikrivanje in kakšen vpliv je to imelo nanj (npr. kako se je zaradi tega počutil)?

2.3.3. Obravnava strahu pred prihodnjim preganjanjem

Raziščite, česa se prosilec boji, da bi se mu zgodilo ob vrnitvi v izvorno državo, vključno z razlogi, zakaj meni, da bi se to zgodilo. V okviru proučevanja prihodnjih tveganj zberite tudi informacije o tem, ali bo prosilec glede na to, kar v skladu s svojimi verskimi prepričanji potrebuje, ob vrnitvi lahko izvajal svojo vero.

Pomembno se je zavedati, da od prosilca ni mogoče pričakovati, da bo prikrival svojo versko ali neverško pripadnost, da bi se izognil preganjanju, če je zanj bistveno, da izvaja svoje verovanje, da bi ohranil svojo versko identiteto. Prav tako od prosilca ni mogoče pričakovati, da se bo udeleževal dejavnosti, ki so v nasprotju z njegovimi verskimi prepričanji ⁽⁶⁶⁾.

⁽⁶⁶⁾ SEU, 2012, sodba *Y in Z*, nav. delo, op. 16, točki 70 in 80.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s strahom pred preganjanjem ob vrnitvi v izvorno državo

- Verske prakse, ki jih prosilec na podlagi svojih verskih prepričanj šteje za potrebne ob vrnitvi.
- Omejitve prosilčeve sposobnosti izvajanja teh praks ob vrnitvi.
- Vpliv tega, da ne more svobodno izvajati svoje vere.
- Tveganja, povezana s predvidenimi verskimi dejavnostmi prosilca (vključno s prosilčevim poznavanjem sankcij in kazni).
- Prisiljevanje prosilca, da se prilagodi prevladujoči veroizpovedi v izvorni državi.
- Kako bi prisiljevanje k prilagajanju prevladujoči veroizpovedi vplivalo na prosilca in njegovo družino?
- Tveganja, ki prosilcu grozijo, če ne bi upošteval prevladujočih verskih pravil.

Za več informacij o preganjanju zaradi veroizpovedi glejte [razdelek 1.3 Prganjanje zaradi veroizpovedi](#).

2.4. Proučitev, ali je veroizpoved razlog za preganjanje (vzročna zveza)

Pomembno je proučiti, ali je mogoče utemeljiti vzročno zvezo med (strahom pred) preganjanjem in verskim razlogom. Dejanja, ki se ne nanašajo neposredno na veroizpoved ali vanjo ne posegajo (npr. nasilen zemljiški spor), so lahko kljub temu storjena iz verskih nagibov. Kot je bilo že omenjeno, lahko splošni zakoni, za katere se na prvi pogled zdi, da niso usmerjeni zoper neko konkretno versko skupino, kljub temu uvajajo diskriminatorne ukrepe za nekatere (ne)verske skupine ali prakse. Zato morate proučiti, ali je bil nagib subjekta preganjanja za delovanje proti prosilcu (dejanska ali domnevna) verska pripadnost prosilca, njegovo prepričanje, identiteta ali način življenja.

Upoštevati je treba tudi, da lahko v nekaterih primerih vzročna zveza med strahom pred preganjanjem in verskim razlogom temelji tudi na verskem prepričanju žrtve, čeprav sami subjekti preganjanja ne delujejo iz verskih nagibov. To se lahko zgodi pri ugovoru vesti vojaški službi iz verskih razlogov, ko država za vse državljane iz neke starostne skupine uvede vojaško dolžnost, ne da bi upoštevala močne verske zadržke nekaterih skupin, ki nasprotujejo nošenju orožja, in tej skupini oseb ne ponudi nobene nadomestne službe. V tem primeru bi bila vzročna zveza med dejanjem preganjanja (opravljanje vojaške službe v nasprotju z lastnimi prepričanji ali stroga kazen v primeru zavrnitve) in verskim razlogom vseeno ugotovljena, saj država namerno prezre potrebe, ki izhajajo iz verskih prepričanj. Država žrtvi tako odreče zaščito, ki bi jo v običajnih okoliščinah lahko zagotovila, na primer s ponujanjem drugih možnosti (glejte [razdelek 4.4 Ugovornik vesti vojaški službi zaradi vere](#)).

Ključne točke, ki jih je treba upoštevati pri proučevanju vzročne zveze

- Od prosilca ni mogoče pričakovati, da pozna točne nagibe subjekta preganjanja. Zadostuje, da se ugotovijo dejstva, na podlagi katerih se oseba utemeljeno boji preganjanja iz verskih razlogov.
- Do preganjanja lahko pride iz več konvencijskih razlogov (npr. zaradi rase in veroizpovedi) ali iz konvencijskega razloga in razloga, ki ni povezan s

konvencijskim razlogom (npr. zaradi veroizpovedi in medosebne sovražnosti). Pomembno je, da bi moral biti vsaj en pomemben nagib subjekta preganjanja povezan s konvencijskim razlogom (glejte tudi [razdelek 1.4.3 Prekrivanje z drugimi razlogi](#)).

- Preganjanje se lahko sprva sproži iz drugih razlogov (ki niso povezani s konvencijo), vendar lahko pozneje temelji na veroizpovedi (npr. oseba je oropana iz izključno premoženjskih nagibov, nato pa hudo pretepena, ko storilec izve za njeno veroizpoved).
- Subjekt preganjanja lahko misli, da ravna v korist prosilca, ne da bi mu želel škodovati ali ga kaznovati (npr. škodljiva tradicionalna praksa, vsiljena v imenu vere in za „dobro“ prosilca).

Če prosilec trdi, da se boji preganjanja s strani nedržavnih subjektov zaradi razlogov, ki niso povezani z veroizpovedjo ali niso drugi konvencijski razlogi (rasa, narodnost, pripadnost določeni družbeni skupini, politično prepričanje), se lahko povezava z verskim razlogom ugotovi, če je neobstoj zaščite (npr. s strani državnih organov) povezan s prosilčevo (pripisano) versko pripadnostjo. Prosilec je na primer pripadnik verske manjšine in se zaradi zemljiškega spora boji preganjanja s strani pripadnikov verske večine. Če državni organi zavračajo zaščito prosilca zaradi njegove verske pripadnosti, se lahko ugotovi vzročna zveza z verskim razlogom ⁽⁶⁷⁾.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z razlogi ali nagibi za preganjanje

- Mnenje prosilca o razlogih za dejanja preganjanja in konkretna dejstva, na katerih temelji njegovo mnenje (npr. uradni razlogi, ki jih je subjekt preganjanja sporočil prosilcu, zakaj je bil prosilec tarča teh dejanj, in morebitna retorika, ki je spremljala dejanja preganjanja).
- Vse izjave subjekta preganjanja v zvezi z versko pripadnostjo prosilca.
- Obravnavanje drugih članov iste verske pripadnosti s strani subjektov preganjanja.
- Vsi drugi potencialno upravičeni razlogi, ki bi lahko pojasnili dejanja domnevnega subjekta preganjanja (zlasti kadar so verske prakse omejene ali prepovedane).

2.5. Proučitev, ali je zaščita na voljo v izvorni državi

Kadar so subjekti preganjanja država ali njeni predstavniki, se domneva, da prosilcu dejanska zaščita v splošnem ni na voljo. Kot je določeno v členu 7 DPZA (prenovitev), morate v primerih nedržavnih subjektov preganjanja proučiti, ali so nacionalni organi ali stranke/organizacije, ki nadzorujejo bistveni del države, sposobni in pripravljeni prosilcu zagotavljati zaščito. Zagotovljena zaščita mora biti dejanska, nezačasna in dostopna.

⁽⁶⁷⁾ Člen 9(3) DPZA (prenovitev) določa, da mora obstajati povezava med razlogi in dejanji preganjanja ali odsotnostjo zaščite pred takimi dejanji.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z zaščito v izvorni državi

- Ali je prosilec zaprosil za zaščito pri ustreznih organih in kakšen je bil rezultat tega poskusa?
- Razlogi prosilca, da ni zaprosil za zaščito pri svojih nacionalnih organih (morebitne ovire, mnenje prosilca o tem, kaj bi se zgodilo).
- Ali prosilec ve za druge pripadnike svoje verske skupine, ki so zaprosili za zaščito pri organih, in kakšen je bil izid?
- Prosilčevo znanje o tem, kako ustrezni organi običajno obravnavajo poročila o preganjanju zaradi veroizpovedi (ali je dopuščeno oziroma sprejeto).
- Ali lahko prosilec navede konkretne primere neukrepanja organov, ko je zaprosil za zaščito?

2.6. Proučitev možnosti notranje zaščite

Glede na nacionalno prakso proučite, ali se prosilec preganjanju lahko izogne z naselitvijo v drugem delu izvorne države ⁽⁶⁸⁾, vendar upoštevajte, da se domneva, da možnosti notranje zaščite ni mogoče uporabiti, če je subjekt preganjanja država. Kljub temu bi se lahko možnost notranje zaščite uporabila, če je zmožnost države, da preganja, na lokaciji možnosti notranje zaščite iz nekega razloga omejena ali ne obstaja ⁽⁶⁹⁾. Poleg tega se mora presoja osredotočiti na čas, ko je sprejeta odločitev o prošnji za azil.

Pri iskanju lokacije, na kateri bi lahko za prosilca s prošnjo za mednarodno zaščito iz verskih razlogov prišla v poštev možnost notranje zaščite, se lahko kot izhodišče uporabi območje, na katerem varno živijo člani iste verske skupnosti. Prisotnost te verske skupnosti ima lahko tudi vlogo pri sposobnosti prosilca, da se tam ustrezno naseli (npr. olajša mu lahko dostop do sredstev za preživljanje ali mu pomaga pri iskanju nastanitve).

Od izida posamezne presoje je odvisno, ali je mogoče v konkretnem primeru uporabiti možnost notranje zaščite. Presoja mora zagotoviti ne le, da je izpolnjeno merilo varnosti, temveč tudi, da lahko prosilec potuje do najdene lokacije in je tam sprejet. Presoditi je treba tudi, ali je smiselno, da se tam naseli. Kadar je v posameznem primeru predvidena možnost notranje zaščite, je treba vsako od teh meril podrobno proučiti.

Povezano orodje agencije EUAA

Za podrobnejše smernice glejte [Praktični vodnik o uporabi možnosti notranje zaščite](#), maj 2021.

⁽⁶⁸⁾ Člen 8 DPZA (prenovitev).

⁽⁶⁹⁾ Glejte tudi UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 4: "Internal flight or relocation alternative" within the context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees* (Smernice o mednarodni zaščiti št. 4 v zvezi z možnostjo bega ali preselitve znotraj države v okviru člena 1(A)(2) Konvencije iz leta 1951 in/ali njenega Protokola o statusu beguncev iz leta 1967), 23. julij 2003, HCR/GIP/03/04, točki 13 in 14.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z možnostjo notranje zaščite pri prošnjah za mednarodno zaščito iz verskih razlogov

- Demografska porazdelitev prosilčeve verske skupine v izvorni državi.
- Položaj pripadnikov iste verske skupine v različnih regijah izvorne države.
- Ali je prisotnost drugih članov prosilčeve verske skupine nujna za prosilčevo izvajanje vere?
- Ali bi lahko drugi člani prosilčeve verske skupine prosilcu pomagali pri naselitvi na območju možnosti notranje zaščite (nastanitev, zaposlitev itd.)?
- Ali so pripadniki konkretnih verskih skupin izpostavljeni večjemu tveganju, če potujejo na neko območje, da bi dosegli predlagano lokacijo možnosti notranje zaščite, in ali za to skupino veljajo kakršne koli omejitve pri pridobivanju dostopa do te regije in naselitvi v njej?

Poglavje 2: ključni poudarki

1. Priprava razgovora.

- Ustvarite varno (fizično ali virtualno) okolje za razgovor brez verskih ali ideoloških simbolov in poskrbite za zaupnost.
- Kjer je mogoče, ugodite prošnjam za tolmače istega spola, če bi sicer prosilec imel težave pri predstavitvi svoje prošnje.
- Pri drugih vrstah prošenj, ki se nanašajo na tolmače, prosilca pomirite, da je tolmač nevtralen in zadolžen le za točno tolmačenje njegovih izjav.
- Psihično se pripravite:
 - zavedajte se svojih kulturnih in (ne)verskih stališč,
 - zavedajte se verske raznolikosti in zapletenosti,
 - zavedajte se verskih pristranskosti,
 - imejte razumna pričakovanja glede prosilčevega teoretičnega znanja o njegovi veri.
- Pri seznanjanju s spisom v zadevi bodite pozorni tudi na namige o prosilčevi veroizpovedi, ki morda niso določeno izraženi.
- Preberite informacije o izvorni državi, pri čemer uporabite vire informacij o izvorni državi za konkretno veroizpoved in upoštevajte njihove omejitve.
- Informacije o konkretni veroizpovedi najdete v poročilih o smernicah za posamezne države, na primer v poročilih agencije EUAA in UNHCR.
- Pripravite tolmača, tako da ga vnaprej seznanite z zadevo in mu, če je mogoče, priskrbite terminologijo za konkretno veroizpoved.

2. Začetek razgovora.

- Vzpostavite dober odnos s prosilcem.
- Prosilca obvestite o njegovi pravici do izražanja verskih prepričanj.
- Prosilca obvestite, kako pomembno je pojasniti besede in pojme.

3. Vodenje razgovora.

- Za zbiranje informacij uporabite prosilčeve lastne besede.
- Če je le mogoče, uporabljajte odprta vprašanja.

Poglavje 2: ključni poudarki

4. Vsebina prošnje.

- Proučite (pripisano) versko pripadnost na podlagi naslednjega.
 - Prosilčevo poznavanje njegove veroizpovedi kot prepričanja, načina življenja in identitete. Upoštevajte naslednje dejavnike, ki lahko pojasnijo razlike v prosilčevem poznavanju veroizpovedi:
 - pomembnost veroizpovedi za prosilca,
 - vlogo prosilca v verski skupnosti,
 - prosilčevo versko izobraževanje,
 - prepletanje verske pripadnosti in kulture,
 - trajanje prosilčeve nove vere.
 - Listinska dokazila.
- Proučite preteklo preganjanje (kaj se je zgodilo, kako, kdaj, kje, zakaj, kdo je to storil in kakšne so bile posledice).
- Proučite strah ob vrnitvi.
- Proučite vzročno zvezo z veroizpovedjo in pri tem upoštevajte naslednje:
 - od prosilca ni mogoče pričakovati, da bo poznal točne nagibe subjekta preganjanja,
 - preganjanje je lahko povezano z več konvencijskimi razlogi,
 - preganjanje se lahko začne iz drugega razloga in pozneje temelji na veroizpovedi,
 - subjekt preganjanja lahko misli, da ravna v korist prosilca,
 - pomanjkanje zaščite s strani države je lahko povezano s prosilčevo veroizpovedjo.
- Pozanimajte se o zaščiti, ki je na voljo v izvorni državi.
- Če je ustrezno, se pozanimajte o možnosti notranje zaščite.

5. Zaključek razgovora.

- Pri prosilcu preverite, ali je imel možnost podati zadostne informacije v zvezi s svojo prošnjo.

3. Priporočila za učinkovit razgovor

Obravnava prošelj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov pogosto terja veliko virov. Za pripravo odločbe bo morda potrebnih več razgovorov in veliko časa. Dolgotrajen postopek obravnave lahko negativno vpliva na prosilce, ki so medtem v negotovosti in ne morejo nadaljevati svojega novega življenja v državi azila. Tudi migracijski organi nimajo koristi od pritiska na vire in s tem povezanih zaostankov.

3.1. Priporočila za uradne osebe, ki vodijo postopke

3.1.1. Kaj je treba

- ✓ **Izberite le teme, ki so pomembne za posamezen primer.**

Pri obravnavi tem v okviru razgovora (npr. tistih, ki so navedene v [poglavju 4](#)) ni treba sistematično obravnavati čisto vsake teme. Seznanjenost z različnimi vidiki in temami, ki jih je mogoče proučiti pri obravnavanju prošelj iz verskih razlogov, vam bo pomagala, da boste med razgovorom prilagodljivi in da se ne boste osredotočali na temo, ki ne ustreza profilu prosilca. Osredotočite se le na teme, ki so pomembne za konkreten prosilčev primer, in sicer na podlagi njegovega profila in pripovedi.

Vedeti morate tudi, kdaj je tema zadosti obravnavana in se je treba ustaviti. Če je na primer v vaših nacionalnih smernicah navedeno, da pripadniki verske manjšine iz neke izvirne države v splošnem veljajo za izpostavljene tveganju za preganjanje, vam tveganja ob vrnitvi ni treba podrobno proučiti. Namesto tega se pri razgovoru osredotočite na proučevanje verske pripadnosti prosilca.

- ✓ **Med razgovorom upoštevajte vse kazalnike verodostojnosti.**

V zapletenih primerih, kot so prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov, zlasti kadar ni informacij o izvorni državi, se uradne osebe, ki vodijo postopke, običajno oprejo na količino podrobnosti, ki jih poda prosilec, kot na edino merilo glede verodostojnosti. To privede do dolgotrajnega spraševanja o podrobnostih prosilčeve pripovedi. Opomnite se, da zadostna količina podrobnosti ni edini kazalnik verodostojnosti, ki bo vplival na oceno verodostojnosti. Drugi pomembni kazalniki verodostojnosti so specifičnost (osebne, individualne in edinstvene značilnosti prosilčevega pričevanja), notranja skladnost in doslednost, verjetnost ter skladnost z drugimi dokazi.

Visoka raven podrobnosti je v splošnem kazalnik verodostojnosti, vendar upoštevajte, da pomanjkanje podrobnosti ne vpliva na verodostojnost v vseh primerih. To je odvisno od osebnih okoliščin prosilca.

Ne pozabite, da imajo tudi merila glede verodostojnosti svoje omejitve. Njihov namen je, da lahko v vsej razumnosti ugotovite, ali je neko materialno dejstvo mogoče sprejeti, ni pa nujno, da se onstran razumnega dvoma ugotovi resnica. Obstajajo zlasti omejitve glede obsega, v katerem se lahko prepričanja in verovanja štejejo za pristna.

- ✓ **Seznajte se s prosilčevo sedanjo in prejšnjo veroizpovedjo.**

Kot uradna oseba, ki vodi postopek, se morate pred razgovorom ustrezno pripraviti in pridobiti potrebno osnovno znanje o zadevi. Pri prošnjah za mednarodno zaščito iz verskih razlogov bo priprava vključevala seznanitev z ustrezno terminologijo, pojmi, institucijami in praksami, po potrebi tudi v državi, v kateri je bila vložena prošnja za mednarodno zaščito (tj. pri spreobrnitvi na kraju samem (*sur place*)). Vere ter načini

njihovega življenja in izvajanja se razlikujejo do te mere, da so enaka ali podobna vprašanja lahko ustrezna pri eni vrsti verstva ali verske skupnosti, pri drugi pa ne. Z ustreznim znanjem o zadevni veroizpovedi oziroma veroizpovedih se boste lažje izognili postavljanju nepomembnih vprašanj.

✓ **Zberite informacije, pomembne za oceno tveganja za prihodnje preganjanje.**

Poskrbite, da je med razgovorom dovolj poudarjeno zbiranje informacij, na podlagi katerih boste na koncu pripravili oceno tveganja za prihodnje preganjanje. To pomeni, da je izhodišče obravnave prosilčev strah pred vrnitvijo v izvirno državo ali tveganja zanj ob vrnitvi v izvirno državo. Prosilca vprašajte, kako bi vrnitev v izvirno državo vplivala na njegovo versko prakso in prepričanje, kako bi se spopadel z morebitnimi omejitvami in kakšne posledice bi to imelo zanj osebno. Preden ocenite verodostojnost prosilčevih verskih prepričanj, ne pozabite v zadostni meri proučiti dožemanja subjekta preganjanja. Če boste med razgovorom upoštevali to v prihodnost usmerjeno oceno tveganja, namesto da bi se na primer pretirano ukvarjali s prosilčevim poznavanjem veroizpovedi ali njegovim ravnanjem v državi azila, boste pri razgovoru prihranili čas.

✓ **Uporabljajte tehnike plodnega spraševanja.**

Če prosilec na vprašanje ne odgovori zadovoljivo, ne vztrajajte pri večkratnem ponavljanju istega vprašanja. Namesto tega se že na začetku prepričajte, ali prosilec razume, zakaj je konkretno vprašanje postavljeno in kaj se od njega pričakuje (v smislu podrobnosti, specifičnosti itd.). Če prosilec kljub tem predhodnim pojasnilom ne more zadovoljivo odgovoriti na vprašanje, mu povejte, zakaj se vam njegove izjave zdijo nezadostne (npr. niso dovolj jasne, so prekratke), in ga vprašajte, ali za te pomanjkljivosti obstaja razlog. To prosilcu daje resnično priložnost, da poda najustreznejši mogoči odgovor ali pojasnilo, zakaj ga ne more podati.

3.1.2. Česa se ne sme

× **Ne osredotočajte se v veliki meri na teoretično/teološko znanje.**

Od prosilca se pričakuje, da ima o doktrini svoje veroizpovedi vsaj osnovno teoretično znanje. Naprednejše znanje je mogoče pričakovati glede na to, katero stopnjo izobrazbe ima prosilec, in glede na nekatere druge dejavnike (npr. ali trdi, da je obiskoval verski pouk ali se kako drugače ukvarjal z versko teorijo, ali kako doživlja svojo veroizpoved). Vendar pa osebni razgovor nikoli ne sme potekati kot kviz o veroizpovedi. Ostanite realistični glede ravni znanja, ki ga lahko pričakujete od prosilca, in ne namenajte nesorazmerne pozornosti teoretičnemu znanju na račun drugih elementov, ki so pomembnejši za obravnavo prošnje. Upoštevajte, da pri veroizpovedi ne gre le za to, kaj prosilec ve o verski doktrini (veroizpoved kot prepričanje), ampak tudi za to, kako se identificira z versko skupnostjo (veroizpoved kot identiteta) in kako izvaja vero v vsakdanjem življenju (veroizpoved kot način življenja). Obseg, v katerem je vsak od teh vidikov pomemben, je odvisen od individualnih izkušenj prosilca.

× **Ne porabite preveč časa za obravnavo uradne spreobrnitve.**

Če je bil opravljen uraden obred spreobrnitve (npr. krst), ne porabite preveč časa za vprašanja o tem dogodku. Dejstvo, da je bila oseba na primer krščena, pogosto ni glavni odločilni dejavnik pri oceni tveganja ob vrnitvi. V okviru razgovora namenite dovolj časa proučevanju iskrenosti novega prepričanja in posledičnih sprememb v življenju. Če se boste osredotočili na te vidike, ne pa na verodostojnost uradnega dejanja spreobrnitve, boste zbrali informacije, ki so pomembne za oceno tveganja in vam bodo v večjo pomoč pri pripravi osnutka odločbe.

× **Ne osredotočajte se preveč na proučevanje zanesljivih in ustreznih listinskih dokazil.**

Včasih je že na začetku jasno razvidno, da so dokumenti, ki jih je predložil prosilec (npr. verodostojen krstni list ali potrdilo verske institucije o članstvu), zanesljivi in

ustrezni. V tem primeru lahko z opustitvijo številnih vprašanj o teh dokumentih v okviru osebnega razgovora prihranite veliko časa.

3.2. Priporočila za migracijske organe

Poleg nasvetov za uradne osebe, ki vodijo postopke, so za migracijske organe opredeljene naslednje dobre prakse.

✓ Tolmačem zagotovite terminologijo za konkretno veroizpoved.

Uporabljena terminologija je lahko zelo vsebinsko specifična, zlasti pri primerih spreobrnitve, in lahko presega zmožnosti številnih tolmačev ne glede na njihovo jezikovno znanje. V teh primerih lahko organ za presojo tolmačem pomaga tako, da jim zagotovi seznam izrazov in njihovih prevodov v pogosto uporabljene jezike, na primer seznam izrazov s področja krščanstva v arabščini. To bi izboljšalo kakovost in učinkovitost osebnega razgovora, saj bi se izognili prekinitvam, do katerih prihaja, ko tolmač išče ustrezen prevod.

✓ Priskrbite smernice za posamezne države v zvezi s prošnjami za mednarodno zaščito iz verskih razlogov.

Smernice za posamezne države temeljijo na skupni analizi informacij o izvorni državi. Uradno osebo, ki vodi postopek, usmerjajo k odprtim ključnim vprašanjem, na katera je treba odgovoriti med posamezno obravnavo. Če na primer smernice za posamezno državo navajajo, da so pripadniki neke verske skupnosti v neki državi podvrženi skupinskemu preganjanju, bi bil glavni poudarek osebnega razgovora na verski pripadnosti prosilca, zaradi česar bi bila potreba po obsežnem obravnavanju preteklega preganjanja in strahu pred njim manjša.

✓ Komunicirajte z verskimi institucijami in verskimi organizacijami na nacionalni ravni, da izboljšate kakovost in ustreznost dokumentov, ki jih izdajajo.

Verske institucije in verske organizacije prosilcem pogosto pomagajo pri prošnjah za mednarodno zaščito iz verskih razlogov. Sodelovanje s temi subjekti lahko tako privede do izdaje zanesljivejših dokumentov, ki vsebujejo informacije, pomembne za prošnjo za mednarodno zaščito (npr. čas in kraj krsta, čas in trajanje verskega pouka, odnos med izdajateljem dokumenta in prosilcem, vloga in dejavnosti prosilca v verski skupnosti, položaj osebe, ki je podpisala ali izdala dokument).

✓ Sodelujte z verskimi institucijami in verskimi organizacijami ter jih prosite za povratne informacije o nacionalnih smernicah v zvezi z veroizpovedjo.

Verske institucije bi lahko migracijskim organom svetovale, kako se izogniti nerealističnim pričakovanjem ali preveč zapletenim ali abstraktnim vprašanjem. Po drugi strani pa bi lahko migracijski organi verskim institucijam pojasnili azilni postopek, tako da bi njihova morebitna komunikacija s prosilci temeljila na pravilnih informacijah. Tako dvostransko sodelovanje bi lahko prispevalo k izboljšanju kakovosti notranjih smernic in strategij razgovora.

4. Najpogostejše vrste prošenj za mednarodno zaščito iz verskih razlogov

To poglavje vsebuje smernice za razgovor s prosilci s petimi najpogostejšimi vrstami prošenj za azil, ki so povezane z veroizpovedjo kot razlogom za preganjanje:

- [spreobrnitev v drugo vero \(razdelek 4.1\)](#),
- [opustitev veroizpovedi \(razdelek 4.2\)](#),
- [verske manjšine \(razdelek 4.3\)](#),
- [ugovornik vesti vojaški službi zaradi vere \(razdelek 4.4\)](#),
- [versko preganjanje, povezano s spolom \(razdelek 4.5\)](#).

Pri vsaki vrsti prošenj so na voljo smernice glede ustreznih tem, ki jih je treba obravnavati v okviru osebnega razgovora, in glede tega, kako to storiti. Teme, ki jih je treba obravnavati, so osredotočene na konkretne vidike posamezne vrste prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov in dopolnjujejo smernice iz prejšnjega poglavja.

V zvezi s temami, ki jih je treba obravnavati in so za posamezno vrsto prošenj predstavljene v nadaljevanju, upoštevajte naslednje.

- ✓ Teme, ki jih je treba obravnavati, ne nadomeščajo prosilčeve proste pripovedi.

Obravnava tem, predstavljenih v okviru posamezne vrste prošenj, nikoli ne bi smela nadomestiti prosilčeve proste pripovedi, ki jo je vedno treba obravnavati kot osrednji del razgovora.

- ✓ V nekaterih primerih ni treba obravnavati vseh tem.

V okviru osebnega razgovora s prosilcem, čigar prošnja za mednarodno zaščito spada v ustrezno kategorijo oziroma kategorije, ni treba obravnavati vseh tem, ki so navedene v nadaljevanju v razdelkih, ki zajemajo različne prošnje za azil. Teme, ki jih je treba obravnavati, se razlikujejo od primera do primera in jih je treba prilagoditi glede na prosilčevo pripoved in okoliščine v izvorni državi.

- ✓ Prosilčeva pripoved naj bo podlaga za izbiro tem za obravnavo.

Na podlagi prosilčeve pripovedi se odločite, katere teme so ustrezne za nadaljnjo obravnavo. Seznam tem, predstavljenih v nadaljevanju, ni izčrpen, med razgovorom pa se ni treba držati vrstnega reda, v katerem so podane.

4.1. Spreobrnitev v drugo vero

Ta razdelek se osredotoča na razgovore s prosilci, ki so se prostovoljno spreobrnil v novo vero. „Spreobrnitev“ v ateizem, agnosticizem ali neverški sistem prepričanja je zajeta v [razdelku 4.2 Opustitev veroizpovedi zaradi ateističnega, agnostičnega ali neverškega sistema prepričanja](#).

Okoliščine, v katerih pride do spreobrnitve prosilca, so lahko zelo različne. V nadaljevanju navedene teme za obravnavo vas usmerjajo tako, da se boste spreobrnitve lotili odprtega duha in boste odprti za raznolikost. Upoštevajte tudi, da je proces spreobrnitve lahko v celoti potekal v izvorni državi ali da se je začel v izvorni državi in končal v državi azila ali da je v celoti potekal v državi azila ⁽⁷⁰⁾.

Teme za obravnavo so naslednje:

- prejšnja veroizpoved ali prepričanje (razdelek 4.1.1),
- proces spreobrnitve (razdelek 4.1.2),
- življenje v skladu z novo veroizpovedjo (razdelek 4.1.3),
- listinska dokazila (razdelek 4.1.4),
- tveganje ob vrnitvi v izvorno državo (razdelek 4.1.5),
- prošnje na podlagi spreobrnitve na kraju samem (*sur place*) (razdelek 4.1.6).

Slika 6. Spreobrnitev v drugo vero

Praktični primeri, ki so navedeni v razdelkih v nadaljevanju, so večinoma osredotočeni na spreobrnitev v krščanstvo, saj se v prošnjah za mednarodno zaščito v državah EU+ ta tema spreobrnitve pogosto pojavlja. Vendar pa lahko te teme uporabite za obravnavo spreobrnitve v katero koli vero.

4.1.1. Prejšnja veroizpoved ali prepričanje

Ta razdelek se uporablja za razdelka 4.1 Spreobrnitev v drugo vero in 4.2 Opustitev veroizpovedi zaradi ateističnega, agnostičnega ali neverskega sistema prepričanja.

⁽⁷⁰⁾ Za ustrezne smernice glejte UNHCR *Guidelines on International Protection No. 6* (Smernice o mednarodni zaščiti št. 6), 2004, nav. delo, op. 12.

Zbrane informacije o prejšnji veroizpovedi ali prepričanju bodo koristne za proučevanje nagibov za spreobrnitev. Te informacije bodo prosilčevo prošnjo za na podlagi spreobrnitve postavile v ustrezen okvir, poleg tega pa bodo prinesle osnovne podatke, ki so potrebni za razumevanje procesa spreobrnitve.

(a) Vloga veroizpovedi v preteklosti prosilca

Vloga, ki jo je imela vera v prosilčevi vzgoji, družinskem in družbenem okolju pred spreobrnitvijo, vpliva na to, kako prosilec trenutno doživlja novo vero. Zato je pomembno proučiti, kakšen pomen je prosilec pripisoval svojemu prepričanju, kako se je z njim identificiral in v kolikšni meri je bila vera zanj način življenja. Odgovori prosilca na vaša vprašanja v zvezi s temi temami vam bodo pomagali razumeti njegovo pot osebne spreobrnitve ter vam omogočili, da se osredotočite na pomembna vprašanja in preverite morebitne nedoslednosti.

Ne pozabite, da so spreobrnjenci v primerjavi s svojo prejšnjo veroizpovedjo pri novi veroizpovedi običajno veliko bolj dejavni ali so ji veliko bolj predani. To spremembo predanosti verskim praksam je mogoče pojasniti z vplivom sedanje veroizpovedi na prosilčevo življenje in je ne bi smeli šteti za neskladnost.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z vlogo veroizpovedi v prosilčevi preteklosti

Prosilčeva veroizpoved kot prepričanje

- Prosilčev odnos do prejšnje veroizpovedi in vloga, ki jo je imela veroizpoved pri oblikovanju njegovega svetovnega nazora, preden se je spreobrnil.
- Prosilčeva morebitna vprašanja ali dvomi glede njegove prejšnje veroizpovedi.
- Odzivi družine ali ustreznih institucij (šol, verskih ustanov itd.) na prosilčeve dvome.
- Prosilčev odgovor na te odzive ali njegovi občutki v zvezi z njimi.

Prosilčeva veroizpoved kot identiteta

- Prosilčevo življenje v verski skupnosti in družbena povezanost med njenimi člani ter ali se prosilec spominja konkretnih primerov, v katerih je doživljal to (pozitivno ali negativno) družbeno povezanost.

Prosilčeva veroizpoved kot način življenja

- Način, na katerega se je vera v vsakdanjem življenju izvajala v prosilčevi družini in pri članih skupnosti.
- Morebitne posebne izkušnje, povezane z veroizpovedjo v prosilčevi družini.
- Praznovanje posebnih verskih praznikov, verskih dogodkov in obredov ter kako se prosilec spominja občutkov ob teh priložnostih. Nekaterih verskih praks se lahko prosilec na primer spominja z mešanimi občutki.

(b) Sedanje mnenje prosilca o njegovi prejšnji veroizpovedi

Proučite prosilčevo trenutno mnenje o njegovi prejšnji veroizpovedi in upoštevajte, da ni treba pričakovati, da prosilci o svoji prejšnji veroizpovedi izražajo izključno negativna čustva. Nič nenavadnega ni, če imajo prosilci pozitivna čustva do vsaj nekaterih vidikov svoje prejšnje veroizpovedi.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s sedanjim mnenjem prosilca o njegovi prejšnji veroizpovedi

- Ali se je prosilčev odnos do prejšnje veroizpovedi spremenil?
- Če se je, na kakšen način se je spremenil, zlasti če prosilec zdaj morda meni, da so nekateri vidiki njegove prejšnje veroizpovedi težavni ali celo problematični.
- Prosilčevi občutki o tradicijah in družbenih stikih, povezanih z njegovo prejšnjo veroizpovedjo, na primer, ali zdaj pogrša nekatere vidike te veroizpovedi, in če jih, kako se spoprijema s to izgubo.

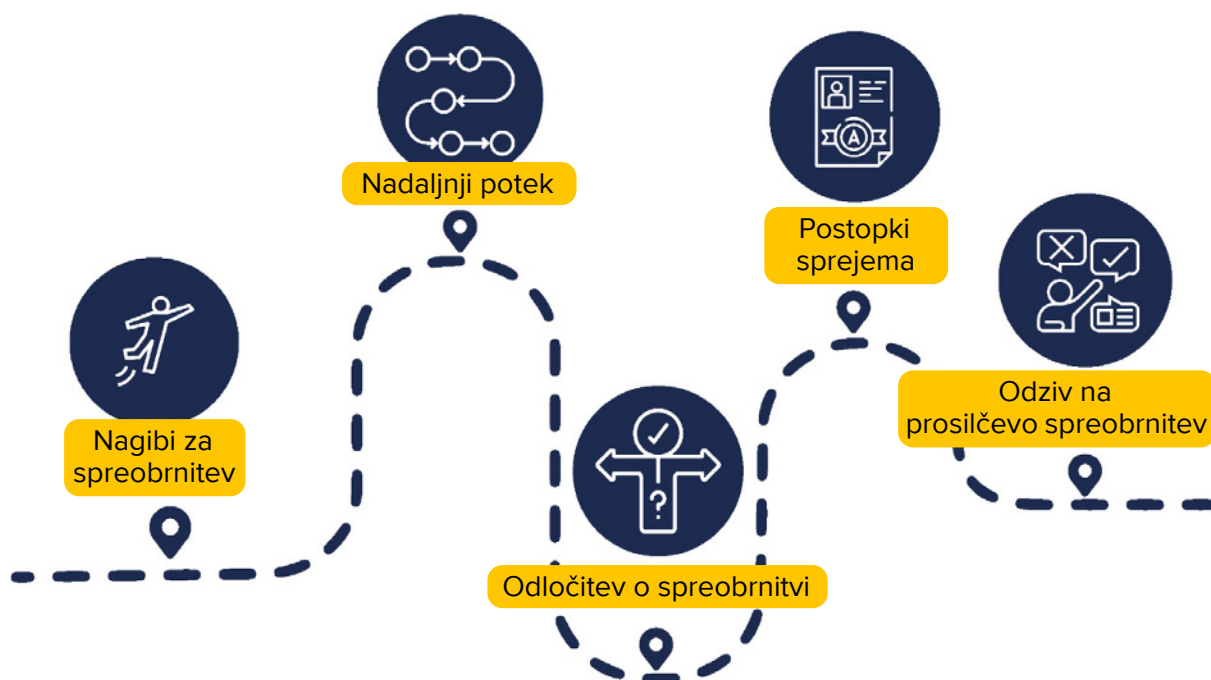
V nekaterih primerih so bili prosilci, ki so se spreobrili v drugo vero ali so sprejeli neverski način življenja, prej trdno povezani s svojo prejšnjo veroizpovedjo. Morda so bili verski voditelji ali učenjaki ali so vsakodnevno izvajali svojo prejšnjo vero. V takih primerih je koristno temeljito raziskati, zakaj je prosilec izstopil iz svoje prejšnje vere. V splošnem se pričakuje, da bo prosilec lahko podal zadostne, dosledne, verjetne in podrobne informacije o tem, kako in zakaj se je odrekel svoji prejšnji veroizpovedi, tudi ob upoštevanju dejavnikov, ki bi lahko vplivali na sposobnost osebe, da poda potrebne podrobnosti.

4.1.2. Proces spreobrnitve

Verska spreobrnitev je zelo oseben in individualen proces. Ni ustaljenega vzorca, kako naj bi spreobrnitev potekala. Priporočamo, da se osredotočite na izkušnje, misli in občutke, ki so prosilca privedli do spreobrnitve, ne pa na prosilčevo poznavanje nove veroizpovedi. Čas, ki ga prosilec potrebuje za spreobrnitev, je lahko zelo različen: včasih se spreobrnitev lahko zgodi zelo hitro, včasih pa je lahko posledica daljšega intelektualnega in čustvenega procesa izstopa iz prejšnje vere ali neverske pripadnosti ter sprejema nove vere. Pri obravnavi prosilčevih občutkov med procesom spreobrnitve ne pozabite, da nekateri prosilci glede na svoje kulturno ozadje morda niso navajeni govoriti o svojih občutkih.

Čeprav ni ustaljenega vzorca, po katerem poteka spreobrnitev, pa procesi spreobrnitve v grobem vključujejo elemente, opisane na naslednji sliki.

Slika 7. Najpogostejši elementi procesa spreobrnitve**(a) Nagibi za spreobrnitev**

Do spreobrnitve lahko pride na različne načine in iz različnih razlogov, vključno z intelektualnimi, mističnimi, eksperimentalnimi, čustvenimi in obuditvenimi razlogi ⁽⁷⁾. Element, ki je sprožil proces spreobrnitve, je treba raziskati odprtega duha ne glede na to, kako nenavadna se vam osebno zdi pripoved.

Nagibi za spreobrnitev so bili morda sproženi aktivno ali pasivno ali kot posledica mešanice obojega.

- **Aktivni sprožilci.**

V primerih aktivnih sprožilcev prosilec išče drugo veroizpoved. Ta proces lahko traja dalj časa in ima lahko bolj postopen čustveni učinek kot pri pasivnih sprožilcih, ki jih lahko doživimo bolj kot razodetje. Proučevanje tega v okviru razgovora lahko traja dlje, vendar je verjetno, da bodo prosilčeve izjave izražene bolj razumno.

- **Pasivni sprožilci.**

Pasivno spreobrnitev lahko med drugim sprožijo sanje, videnje ali dogodek, ki ga doživimo kot čudež ali razodetje. Do nje pogosto pride v kratkem času, zanjo pa je značilen močan čustveni učinek. Poleg tega lahko do nje pride, ne da bi se prosilec že prej zanimal za drugo veroizpoved.

Podobno lahko proces spreobrnitve sprožijo dejavniki, ki odrivajo oziroma pritegnejo.

- **Dejavniki, ki odrivajo,** prosilca odmikajo od njegovega prejšnjega prepričanja. Prosilec je na primer odkril nekatera neskladja pri svoji prejšnji veroizpovedi, kot so verski

⁽⁷⁾ Kéri, S. in Sleiman, C., „Religious conversion to Christianity in Muslim refugees in Europe“, *Archive for the Psychology of Religion*, 2017, zv. 39, str. 283–294.

voditelji, ki ne spoštujejo pravil ali obredov. Prosilec je morda poskušal zastaviti vprašanja, vendar ni prejel odgovorov, poleg tega pa je bil opozorjen, naj ne postavlja takih vprašanj. Razočarani prosilec se je začel obračati proč od svoje prejšnje veroizpovedi.

- **Dejavniki, ki pritegnejo**, prosilca privabijo k novi veroizpovedi. Prosilec na primer v svoji novi veroizpovedi najde izpolnjujoč koncept božje ljubezni in odpuščanja grehov. Poleg tega se lahko prosilcu doktrina in dogma nove veroizpovedi zdita zanimivi tudi na intelektualni ravni. Ker so ti vidiki za prosilca privlačni, ga nova veroizpoved pritegne. Poleg tega se veliko spreobrnitev zgodi v okviru zakonske zveze, kjer se eden od zakoncev spreobrne v vero drugega zakonca kot pogoj za sklenitev zakonske zveze (glejte tudi [razdelek 4.5.3 Medverska razmerja/zakonske zveze](#)). Drug dejavnik, ki pritegne, je lahko dobrodelno delo, ki ga opravljajo verske institucije, ko prosilec morda dobi občutek pripadnosti, poleg tega pa verska skupnost skrbi zanj.

Proces prosilčeve spreobrnitve je treba v okviru osebnega razgovora proučiti v celoti.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z nagibi za spreobrnitev

- Prosilca je treba podrobno izprašati o izvoru njegove spreobrnitve (posebni dogodki, incidenti, izkušnje ali okoliščine, ki so prosilca privedle do spreobrnitve).
- Morebitni ključni trenutki na prosilčevi poti spreobrnitve (npr. prosilec se po branju o krščanstvu na internetu odloči, da se bo obrnil na prijatelja kristjana in ga povprašal o zadevni veroizpovedi, pozneje pa prvič vstopi v cerkev).
- Prosilčeve izkušnje, misli in občutki med procesom (skrbi, notranji konflikti, dvomi, navdušenje nad nekaterimi vidiki itd.).
- Morebitne druge osebe, vključene v proces spreobrnitve:
 - prosilčev odnos s temi osebami,
 - kako so te osebe vplivale na prosilčevo odločitev o spreobrnitvi.
- Po potrebi, ali so obstajali posebni razlogi, zaradi katerih se je prosilec odločil za konkretno versko skupnost, ne pa za drugo.

(b) Nadaljnji potek

Ne glede na to, kaj in kako je sprožilo proces spreobrnitve, je to moralo prosilca duhovno spodbuditi. Katera so bila po pojavu nagiba za spreobrnitev prosilčeva konkretna dejanja?

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z nadaljnjim potekom

- Prosilčev odziv na spreobrnitvene sprožilce.
- Način, na katerega je prosilec iskal in našel več informacij o novi veroizpovedi, ter vrste uporabljenih virov (npr. brošure, knjige, spletni viri, kot so videoposnetki na YouTubeu ali podkasti, radio, DVD-ji, televizija).
- Ali si je prizadeval navezati stike s člani nove verske skupnosti:
 - Če si je, kako je prišel v stik z njimi?
 - Če si ni, kaj mu je to preprečilo?
- Ali je prosilec prebral ali proučil sveta besedila nove veroizpovedi? Če je:
 - Katera?
 - Kako je prišel v stik z njimi?
- Morebitno prosilčevo udeleževanje srečanj, verskih obredov ali tečajev študija vere:
 - Prosilčevi spomini na to, kako so ga sprejeli člani skupnosti.
 - Prosilčevi spomini na vse, kar se je ob tej priložnosti zgodilo posebnega.
 - Ali je prosilec naletel na kakršno koli jezikovno oviro in kako mu jo je uspelo premagati?
- Če je do spreobrnitve prišlo v izvorni državi:
 - Ali je prosilec sodeloval pri kakršnih koli nezakonitih ali nedovoljenih verskih dejavnostih?
 - Ali so bili uporabljeni kakršni koli varnostni ukrepi, da bi se izognil odkritju?
- Če so obstajali vidiki nove veroizpovedi, v zvezi s katerimi je imel prosilec pomisleke:
 - Kako jih je prosilec obravnaval?
 - Ali je prosilcu kdo pomagal pri pridobivanju odgovorov?
- Prosilčeve misli ali pomisleki v tem obdobju, preden se je dokončno odločil za spreobrnitev.

(c) Odločitev o spreobrnitvi

Po obravnavi prosilčevega procesa spreobrnitve se osredotočite na njegovo končno odločitev o spreobrnitvi v novo vero. V nadaljevanju podane smernice vam bodo pomagale proučiti ta element. Upoštevajte, da odločitev o spreobrnitvi za prosilca morda ni zelo jasno razmejena in da ni nenavadno, da imajo spreobrnjenci še naprej resne dvome o spreobrnitvi tudi po tem, ko je do konkretne spreobrnitve prišlo. To ne pomeni, da je spreobrnitev manj pristna. Ni redko, da so verska prepričanja polna dvomov.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z odločitvijo o spreobrnitvi

- Prosilčeva dokončna zavezanost novi veroizpovedi (vključno s časom in okoliščinami).
- Ali je prosilec pred tem komu razkril svoje misli o spreobrnitvi in kakšni so bili njihovi odzivi?
- Ali je razmišljal o posledicah spreobrnitve za svoje prihodnje življenje?
- Prosilčeva razmišljanja o obvladovanju posledičnih tveganj.

(d) Postopki sprejema

Nova veroizpoved lahko od prosilca zahteva, da se udeleži nekega uradnega postopka sprejema, slovesnosti ali obreda, kot je krst pri spreobrnitvi v krščanstvo ali izpoved vere pri islamu. Vendar to ne velja vselej. Nekatere veroizpovedi za spreobrnitev ne predpisujejo nobenih posebnih formalnosti.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s postopkom sprejema

- Ali je bil opravljen postopek spreobrnitve (če je bil, čas in kraj)?
- Opis postopka sprejema, vključno z morebitnimi pripravami (npr. seminarji).
- Kako je prosilec doživljal postopek in kaj je to zanj osebno pomenilo (opažanja, vtisi, misli)?
- Praktični vidiki, kot so:
 - logistične ureditve,
 - ukrepi, ki so bili sprejeti, da jih organi ne bi odkrili, odvisno od države, v kateri je potekal postopek sprejema.
- Če prosilec še ni opravil postopka sprejema, razlogi za to in morebitni načrti za njegovo opravljanje v prihodnosti.

(e) Odzivi na prosilčevo spreobrnitev

Ko postane znano, da se je prosilec spreobrnil v drugo vero, se njegova družina in/ali družbeno okolje običajno odzoveta na novico, zlasti če prosilec prihaja iz države ali družine, kjer je nova veroizpoved prepovedana ali kjer ni sprejeta.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z odzivi na prosilčevo spreobrnitev

- Ali kdo ve za prosilčevo spreobrnitev:
 - Način, na katerega so izvedeli za prosilčevo spreobrnitev?
 - Način, na katerega je prosilec izvedel, da je bila njegova spreobrnitev razkrita?
- Kako je prosilčevo spreobrnitev dožela prosilčeva družina in/ali družbeno okolje ter njihovi morebitni odzivi:
 - Ali se je prosilčev odnos z družinskimi člani po tem, ko so izvedeli za spreobrnitev, spremenil?
 - Če se je, kako se je odnos spremenil in ali je družina ali neka druga oseba prosilca podpirala pri odločitvi o spreobrnitvi?
- Drugi dogodki, ki so se morda zgodili zaradi spreobrnitve.
- Če družina in/ali družbeno okolje prosilca ne ve za spreobrnitev, kakšni so razlogi za to?
- Če je prosilec nameraval prikriti svojo spreobrnitev:
 - Kakšni so razlogi za prikrivanje, na primer, ali je prosilec predvidel negativne odzive in zakaj je mislil, da bodo taki odzivi?
 - Katere ukrepe je prosilec sprejel, da bi prikril spreobrnitev, na primer udeleževanje obredov in praznovanj svoje prejšnje veroizpovedi, da ne bi vzbudil suma?
 - Ali so bili pri prikrivanju prosilčeve spreobrnitve sprejeti ukrepi uspešni?
 - Prosilčevi notranji procesi, doživljanje, misli in občutki, medtem ko je svojo odločitev o spreobrnitvi skrival pred družinskimi člani in/ali družbenim okoljem.

4.1.3. Življenje v skladu z novo veroizpovedjo

Drug ključen del obravnave prošelj za mednarodno zaščito na podlagi spreobrnitve je življenje prosilca po spreobrnitvi. Prosilca lahko preprosto prosite, naj primerja svoje življenje pred spreobrnitvijo in po njej. Informacije, ki jih v zvezi s tem poda prosilec, so pomembne za oceno tveganja. Tako boste dobili vpogled v pomembnost nove prosilčeve veroizpovedi za njegovo identiteto ali način življenja, pri čemer bo poudarek na morebitnih vedenjskih spremembah in tem, kako bi lahko to vplivalo na njegovo življenje ob vrnitvi v izvirno državo.

(a) Vpliv spreobrnitve na prosilčevo življenje

Spremembe v življenju prosilca po spreobrnitvi bi bilo treba proučiti v celoti, pri čemer bi se bilo treba osredotočiti na pozitivna in negativna doživetja. Upoštevati je treba, da prosilci morda ne bodo pripravljeni govoriti o kakršnih koli spremembah, ki so jih negativno doživljali, zaradi strahu, da se njihova spreobrnitev morda ne bo štela za pristno. Zato bi bilo morda koristno prosilcu povedati, da zgolj dejstvo, da bi vam odkril pomisleke ali kaj negativnega o svoji novi veroizpovedi, samo po sebi ne pomeni, da boste to jemali kot znak, da ne gre za pristno spreobrnitev.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z učinki in spremembami

- Prosilčeve izkušnje po spreobrnitvi v novo vero.
- Negativne in pozitivne spremembe, ki jih je doživel.
 - Prosilec lahko na primer pri svoji novi veri začuti intenzivnejši stik z božanskim, medtem ko je prej molil mehansko. Po drugi strani pa se lahko prosilec hkrati počuti neprijetno pri nekaterih obredih svoje nove veroizpovedi.
- Prosilčeve misli in čustva glede teh sprememb.
- Kako je nova veroizpoved vplivala na prosilčevo zasebno življenje? Spreobrnjeni kristjani si na primer morda vzamejo čas za molitev, branje Svetega pisma itd.

(b) Znanje

Proučevanje prosilčeve spreobrnitve ne bi smelo biti osredotočeno le na vprašanja o znanju o verski doktrini. Obseg, v katerem je treba to temo obravnavati, je odvisen od prosilčevih individualnih okoliščin in načina, kako doživlja svojo vero. Poleg tega je raven prosilčevega znanja odvisna od verskega izobraževanja, ki ga je bil morda deležen, in zahtev glede poznavanja nove veroizpovedi. Medtem ko nekatere verske skupine, kot so nekatere judovske ločine, pred spreobrnitvijo zahtevajo dolgo učno pot in dajejo velik poudarek znanju pred spreobrnitvijo, druge tega ne počnejo (za več smernic o tej temi glejte [razdelek 2.3.1 Obravnava verske pripadnosti](#)).

Visoko raven znanja je mogoče pričakovati od prosilca, ki se je z branjem ter proučevanjem številnih knjig in člankov iz različnih virov (npr. družbeni mediji, internet) ter zbiranjem informacij o različnih vidikih nove veroizpovedi aktivno lotil procesa spreobrnitve, preden se je na koncu odločil za spreobrnitev. Če pa je prosilčevo znanje pomanjkljivo do te mere, da ne more opisati glavnih temeljev svoje nove veroizpovedi, je treba temeljito raziskati razloge za to. Upoštevajte tudi, da se verske prakse, prepričanja in institucije znotraj različnih veroizpovedi zelo razlikujejo. Na primer pri spreobrnitvi v krščanstvo obstajajo številne razlike med posameznimi cerkvami, ločinami in skupnostmi. Kljub temu proučevanje prosilčevega znanja ne pomeni, da mora osebni razgovor potekati v obliki preizkusa znanja ali izpita iz

verske doktrine. Za obravnavo prošnje so pomen nove veroizpovedi za prosilca ter njegove misli, občutki in osebno razumevanje te veroizpovedi pomembnejši od vseh informacij, ki se jih je morda naučil na pamet.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z znanjem

- Seznanitev z novo veroizpovedjo:
 - ali je bil prosilec deležen teoretičnega izobraževanja o novi veroizpovedi?
 - Če je odgovor pritrdilen, kako in kdo ga je poučeval?
 - Kaj je prosilec storil, da bi pridobil več znanja?
- Osebni pomen verske doktrine za prosilca (npr. del svetega besedila, ki se mu zdi pomemben, in zakaj).
- Obredi nove veroizpovedi:
 - opis nekaterih obredov, ki se izvajajo v prosilčevi novi verski skupnosti prosilca.
 - Kaj ti obredi predstavljajo?
 - Kaj mu osebno pomenijo?

(c) Dejavnosti v okviru skupnosti

Novi socialni stiki, ki so del verske skupnosti (v izvorni državi, državi azila ali obeh), so lahko pomemben del prosilčevega novega življenja. V nekaterih primerih prosilci ne sodelujejo pri verskih dejavnostih in lahko to utemeljeno pojasnijo.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z dejavnostmi in skupnostjo

- Dejavnosti v okviru skupnosti.
 - Verske dejavnosti v okviru prosilčeve verske skupnosti (pri spreobrnitvi v krščanstvo so to lahko na primer obiskovanje cerkve/skupnosti, sveto obhajilo, udeleževanje skupin za študij Svetega pisma, družbeni odnosi z drugimi člani verske skupnosti).
 - Položaj ali funkcija v verski skupnosti.
 - Prosilčeve pobude, da bi svojo novo veroizpoved delil z drugimi (vključno s podrobnostmi o posebnih okoliščinah). Prosilec lahko na primer deli letake ali sodeluje v razpravah o svoji novi veroizpovedi, tako da drugim sodržavljanom v sprejemnem centru pove o svoji novi veri in jih povabi, naj se skupaj z njim udeležijo verskih obredov.
 - Pomembnost teh dejavnosti za prosilca.
- Neobstoj dejavnosti.
 - Razlogi, zakaj prosilcu ni pomembno, da se pridruži verski skupnosti ali sodeluje pri verskih dejavnostih.
 - Kateri drugi vidiki njegove nove veroizpovedi se mu zdijo pomembni in kako jih izraža?
 - Ali želi prosilec v prihodnosti sodelovati pri verskih dejavnostih, in če želi, pri kateri vrsti dejavnosti?
 - Mogoči razlogi, zakaj še ne sodeluje pri dejavnostih skupnosti. Obstaja lahko na primer jezikovna ovira.

V nekaterih primerih se lahko prosilec spreobrne v novo vero, ne da bi se udeleževal verskih obredov in ne da bi bil del lokalne verske skupnosti (glejte tudi [razdelek 1.2.1 Veroizpoved kot širok pojem](#)). Prosilec je na primer morda naletel na krščanski televizijski program ali spletišče,

ki mu je morda vzbudilo zanimanje. Zato je morda začel iskati dodatne informacije, na primer tako, da je poklical v televizijski program, ali z iskanjem na internetu in v družbenih medijih. Sčasoma je to morda privedlo do njegove spreobrnitve v krščanstvo. V tem primeru se je treba bolj osredotočiti na sprožilec, nagibe in korake, ki so prosilca privedli do odločitve o spreobrnitvi.

4.1.4. Listinska dokazila

Sprebrnjenci pogosto predložijo listinska dokazila, ki govorijo v prid njihovim razlogom za spreobrnitev, procesu spreobrnitve ter znanju in dejavnostim.

Če prosilec v prid svoji spreobrnitvi ne predloži nobenega tovrstnega dokazila ali predloži le skromna listinska dokazila, boste morda želeli raziskati razloge za to. Vendar upoštevajte, da pri nekaterih veroizpovedih potrjevanje pripadnosti ali sprejema ni običajno, zlasti kadar lahko pripadnost veroizpovedi povzroči preganjanje.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z listinskimi dokazili

- Prosilčevo poznavanje vsebine predloženih dokumentov.
- Način, kako je prosilec pridobil dokument, tj. ali je zanj aktivno zaprosil oziroma ali mu je bil izročen, ne da bi zanj zaprosil.
- Izdajatelj dokumenta, njegova funkcija v verski skupnosti in prosilčevo razmerje z njim.
- Namen predložitve dokumenta, tj. razlogi, zakaj je prosilec predložil dokument in zakaj je izdajatelj menil, da je treba pripraviti te dokumente.
- Okoliščine, v katerih je bil dokument izdan, na primer, ali so obstajale kakršne koli zahteve za pridobitev dokumenta, in če so, kakšne so bile te zahteve.
- V primeru predloženih fotografij okoliščine, v katerih so bile fotografije posnete (npr. lokacija, čas, namen).

Ločimo tri vrste dokumentov: uradne dokumente, neuradne dokumente ter vire iz družbenih medijev in z interneta.

(a) Uradni dokumenti

Primeri uradnih dokumentov so:

- potrdila o sprejemu (npr. krstni list pri krščanstvu),
- potrdila o članstvu,
- pozivi oziroma vabila organov na zaslišanje v morebitni povezavi s prosilčevo spreobrnitvijo.

Zgolj potrdilo o uradni spreobrnitvi morda ne zadostuje za oceno tveganja za preganjanje ob vrnitvi v izvorno državo. Za oceno tveganja ob vrnitvi bi še vedno potrebovali verodostojne izjave, podane v osebem razgovoru, o spremembah prosilčevega življenja po spreobrnitvi in pomembnosti nove veroizpovedi za njegovo identiteto.

(b) Neuradni dokumenti

Neuradni dokumenti lahko vključujejo:

- fotografije krsta ali misijonarskih dejavnosti,
- priporočilna pisma duhovnih voditeljev,
- osebna pisma verskih voditeljev in drugih članov verske skupnosti,
- dokazila iz drugih virov (npr. od sospreobrnjenca).

Ti dokumenti se lahko uporabijo kot dokazila, saj potrjujejo predanost spreobrnjenca novi verski skupini in njegov položaj v njej. Lahko so v pomoč pri oceni verodostojnosti posledic spremenjenega življenja zaradi spreobrnitve.

Ob dvomu glede informacij, zbranih med razgovorom, so lahko izjave tretjih oseb koristne, če vsebujejo dodatne informacije. Če se informacije, zbrane med razgovorom, ne štejejo za verodostojne, je malo verjetno, da bi izjava tretje osebe, ki ne prinaša novih spoznanj ali novih informacij, prevladala nad oceno razgovora ⁽⁷²⁾.

(c) Družbeni mediji in internetni viri

Z iskanjem po internetu je mogoče najti odprte vire, ki dokumentirajo prosilčevo spreobrnitev in novo versko življenje ter njegove kritične pripombe o prejšnji veroizpovedi. V nekaterih primerih lahko prosilci predložijo tudi dokazila o svoji dejavnosti v družbenih medijih. Kadar se ti dokumenti predložijo med razgovorom, je priporočljivo preveriti profil, datum in čas internetne dejavnosti ter odzive drugih uporabnikov, da se oceni, ali so v skladu s prosilčevimi izjavami. V primeru nedoslednosti je treba prosilcem dati možnost, da jih pojasnijo.

Če prosilec trdi, da so njegova prepričanja v izvorni državi znana zaradi njegovih dejavnosti v družbenih medijih ali drugih kanalih, se lahko v okviru osebne razgovora obravnavajo naslednje teme.

⁽⁷²⁾ V zvezi s tem velja opozoriti, da morajo v Nemčiji organi za presojo in upravna sodišča, kadar je spreobrnitev dokumentirana z veljavnimi potrdili, pripadnost cerkvi obravnavati kot dejstvo in jo uporabiti kot podlago za svojo presojo; ne morejo dvomiti niti v veljavnost krsta niti v način, na katerega verske skupnosti razumejo sebe (nemško zvezno ustavno sodišče – 2 BvR 1838/15 z dne 3. aprila 2020). Organ za presojo lahko kljub temu prouči iskrenost spreobrnitve, da bi ocenil prihodnje tveganje za preganjanje, ne da bi dvomil o verodostojnosti spreobrnitve kot take.

Primeri tem, ki jih lahko obravnavate v zvezi z družbenimi mediji in internetnimi viri

- Potrditev prosilčevih podatkov o odprtih virih. Kako je mogoče prosilca prepoznati v družbenih medijih, na primer, ali uporablja svoje pravo ime ali vzdevek, ali so v teh medijih objavljene prosilčeve fotografije ali videoposnetki, kakšni so razlogi za to?
- Narava objavljenih informacij, na primer, ali gre samo za poobjave oziroma deljenje mnenj drugih ali pa tudi za osebne prispevke.
- Obseg razkritosti, na primer okvirno število objav; ali so objave javne ali omejene na konkretno skupino ali na konkretne osebe, ki jih prosilec pozna; ali so objave še vedno aktivne ali so bile izbrisane, zakaj da oziroma zakaj ne ⁽⁷³⁾; prijatelji/sledilci v družbenih medijih; všečki.
- Odzivi na objavljene informacije, na primer, ali so se drugi odzvali na prosilčevo objavo in ali se je prosilec odzval na odzive. Če se je to zgodilo, kakšno je prosilčevo mnenje o teh odzivih.
- Mnenje prosilca o mogočih tveganjih v zvezi z internetno dejavnostjo ob vrnitvi v izvirno državo.
- Prosilčevo mnenje o prihodnjih dejavnostih na internetu, povezanih z njegovo vero, na primer, ali bi bilo zanj bistveno, da po vrnitvi nadaljuje dejavnosti v družbenih medijih. Pri tem vedno upoštevajte, da od prosilca ni mogoče pričakovati, da se bo vzdržal verskih praks, ki so zanj pomembne zaradi njegovih verskih prepričanj ⁽⁷⁴⁾.
- Če prosilec trdi, da bo ob vrnitvi nadaljeval svoje dejavnosti v družbenih medijih, proučite, kako namerava to storiti, na primer, katere informacije bi objavljaj, kje bi iskal informacije, kje bi objavljaj informacije in katere varnostne ukrepe, če sploh katere, bi sprejel.

4.1.5. Tveganje ob vrnitvi v izvirno državo

Ta razdelek se uporablja za [razdelka 4.1 Spreobrnitev v drugo vero](#) in [4.2 Opustitev veroizpovedi zaradi ateističnega, agnostičnega ali neverskega sistema prepričanja](#).

Da bi proučili prosilčevo tveganje ob vrnitvi v izvirno državo, bi bilo treba obravnavati tako sedanjo kot prihodnjo razkritost njegove spreobrnitve.

(a) Pretekla in sedanja seznanjenost subjektov preganjanja s prosilčevo spreobrnitvijo

Ob spreobrnitvenih dejavnostih v izvorni državi pred odhodom, zlasti pa, če prosilec navede, da je njegova spreobrnitev v izvorni državi že znana, je treba v okviru razgovora obravnavati naslednje teme.

⁽⁷³⁾ Ne pozabite pa, da elektronska dokazila puščajo kibernetiski odtis in imajo lahko neskončno življenjsko dobo, kar vam ali subjektu preganjanja omogoča, da jih najde ali obnovi tudi po tem, ko jih je avtor izbrisal.

⁽⁷⁴⁾ SEU, 2012, sodba *Y in Z*, nav. delo, op. 16, točki 71 in 80. Za podrobnejšo razpravo o tej točki glejte tudi razdelek 1.3.2 Kršitve pravice do verske svobode kot dejanja preganjanja.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s preteklo in sedanjo izpostavljenostjo prosilčeve spreobrnitve

- Kako je prosilec izvajal svoje novo prepričanje v izvorni državi?
- Težave, s katerimi se je srečeval, in kako jih je reševal.
- Obseg razkritosti, na primer, kdo je seznanjen s prosilčevimi prepričanji, kako so te osebe ali država izvedele zanje in kako je prosilec izvedel za to.
- Odzivi na prosilčevo spreobrnitev.
- Listinska dokazila o razkritju, na primer pisna komunikacija med prosilcem in osebami, ki so izvedele za njegovo spreobrnitev, pisma cerkvenega zbora, sporočila v družbenih medijih.
- Dejavnosti, ki jih izvaja v državi azila.

(b) Prihodnja seznanjenost subjektov preganjanja s prosilčevo spreobrnitvijo

Prosilčeve izjave o tem, kako si predstavlja in želi živeti svoje novo življenje kot spreobrnjenec, so še en element, ki ga je treba proučiti za oceno tveganja ob vrnitvi. V bistvu bo morala uradna oseba, ki vodi postopek, po razgovoru oceniti, v kolikšni meri bo prosilec lahko izvajal svoje novo prepričanje, kot se mu zdi potrebno, ne da bi bil izpostavljen preganjanju. Vprašanja, ki jih je treba zastaviti spreobrnjenemu kristjanu, so na primer, ali želi odkrito govoriti in ali lahko odkrito govori o svoji krščanski veri, ali lahko doma bere Sveto pismo oziroma ali se lahko pridruži verski skupnosti, ne da bi bil preganjan. V okviru tega je pomembno, da različne načine izražanja vere sprejemamo odprtega duha. Nekateri ljudje so bolj kot drugi nagnjeni k temu, da zagovarjajo svoja prepričanja.

Če se dejavnosti, ki jih namerava prosilec izvajati v izvorni državi v prihodnosti, razlikujejo od trenutnih dejavnosti, ki jih izvaja v državi azila, je treba neskladje obravnavati med razgovorom. Če prosilec v državi azila ne izraža svojih prepričanj, v primeru vrnitve pa bi jih, morate proučiti, zakaj.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s prihodnjim razkritjem prosilčevega prepričanja

- Življenje prosilca kot spreobrnjenca ob vrnitvi v izvorno državo, na primer, kako si prosilec predstavlja, da bo po vrnitvi v izvorno državo nadaljeval svoje novo življenje kot spreobrnjenec.
- Kako bo prosilec izrazil svoje prepričanje v izvorni državi, vključno s tem, čemu se bo morda moral odreči in kako se počuti glede tega?
- Kako bo zunanji svet videl in dojemal njegovo nadaljevanje življenja spreobrnjenca?
- Prihodnji odnosi prosilca s staro skupnostjo, na primer, kakšen bo njegov odnos s staro vero in skupnostjo ter kako namerava to urediti.
- Dejavnosti, ki jih prosilec načrtuje, na primer sodelovanje v nekaterih skupinah ali organizacijah na domačem območju.
- Dejavnosti, ki se jih namerava prosilec vzdržati, na primer neudeleževanje obredov svoje stare veroizpovedi, in kakšne bodo posledice tega.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s prihodnjim razkritjem prosilčevega prepričanja

- Če prosilec navede, da bo v primeru vrnitve deloval kot misijonar, morate preveriti, ali sta evangelizacija in proselitizem temeljni dejavnosti, ki ju predvideva njegova nova pripadnost. Prosilca lahko prosite, naj pojasni, zakaj je ta dejavnost zanj potrebna, kako bi nadaljeval in koga bi poskusil prepričati. Ključno je, da ta del proučite, saj je v nekaterih državah spreobrnjenec dovoljeno izvajati svojo novo vero, dokler ne izvajajo aktivne evangelizacije ali spreobračanja drugih.
- Morebitne razlike med dejavnostmi v državi azila in predvidenimi dejavnostmi v izvorni državi ob vrnitvi.

(c) Posledice razkritja spreobrnitve

Na koncu mora uradna oseba, ki vodi postopek, proučiti, kaj prosilec predvideva, da se bo zgodilo v primeru vrnitve v izvorno državo zaradi nadaljevanja njegovega življenja spreobrnjenca. Proučite, zakaj ga je tako strah, koga se boji in na podlagi katerih posebnih znakov predvideva, da se bo njegov strah morda uresničil.

Preteklo preganjanje v izvorni državi je lahko znak, da bo prosilec ob vrnitvi ponovno podvržen preganjanju. Zato je pomembno preveriti, ali je bil prosilec v preteklosti preganjan zaradi svojih prepričanj (glejte tudi [razdelek 2.3.3 Obravnava strahu pred preganjanjem ob vrnitvi](#)).

Upoštevajte tudi, da če je bil prosilec v preteklosti preganjan iz drugih razlogov, to lahko poveča tveganje za preganjanje zaradi njegove (pripisane) verske pripadnosti. Pri prosilcih, ki jih je subjekt preganjanja opazoval ali ustrahoval iz drugih razlogov, lahko obstaja večje tveganje, da bo njihova verska pripadnost razkrita. Uradna oseba, ki vodi postopek, mora zato proučiti vsa pretekla preganjanja in ustrahovanja.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s strahom pred preganjanjem

- Prihodnja tveganja, na primer, kaj bi se lahko zgodilo, če bo prosilec ob vrnitvi še naprej na enak način izvajal svoje novo prepričanje. Prosilec se lahko na primer sreča z ovirami pri pridobivanju (visokošolske) izobrazbe ali zaposlitvi na konkretnem delovnem mestu, kot je javna služba, ker njegova vera ni tista, ki jo zahtevajo državni organi. Prihodnja tveganja se lahko nanašajo tudi na proslilčevega zakonca in otroke.
- Kakšna zaščita je na voljo pred morebitnimi prihodnjimi tveganji?
- Razlogi za tveganje, na primer proslilčevo poznavanje zakonodaje o spreobrnitvi ali izstopu iz državne vere v izvorni državi, ali se to kaznuje, ali se kazni dejansko izvršuje in ali obstajajo podobni primeri ljudi, ki so izstopili iz državne vere in bili kaznovani.
- Možnost notranje zaščite je odvisna od tega, kdo so subjekti preganjanja in kakšne so individualne okoliščine proslilca.

4.1.6. Prošnje na podlagi spreobrnitve na kraju samem (*sur place*)

Ta razdelek se uporablja za [razdelka 4.1 Spreobrnitev v drugo vero](#) in [4.2 Opustitev veroizpovedi zaradi ateističnega, agnostičnega ali neverskega sistema prepričanja](#).

Veliko spreobrnitev v drugo vero se zgodi na kraju samem (*sur place*), tj. v državi azila, potem ko prosilec zapusti izvirno državo. Zato je treba opozoriti na posebnosti, ki so značilne za to vrsto spreobrnitve. Prošnje za mednarodno zaščito na podlagi spreobrnitve na kraju samem (*sur place*) se lahko vložijo kot prva prošnja za mednarodno zaščito (npr. prosilec pride v državo azila kot študent in po spreobrnitvi v drugo vero med študijem zaprosi za azil) ali kot ponovna (naknadna) prošnja po zavrnitvi predhodne prošnje za mednarodno zaščito na podlagi drugega razloga ⁽⁷⁵⁾.

(a) Prva prošnja na podlagi spreobrnitve na kraju samem (*sur place*)

Načeloma je treba tako pri spreobrnitvi v izvorni državi kot pri spreobrnitvi na kraju samem (*sur place*) obravnavati iste teme. Razgovor s prosilcem, ki vloži prošnjo za mednarodno zaščito na podlagi spreobrnitve na kraju samem (*sur place*), se od razgovora s prosilcem, ki se je spreobrnil v izvorni državi, razlikuje po tem, da se mora prvonavedeni med razgovorom vživeti v neznano vlogo, ki je osebno še ni izkusil, tj. v življenje spreobrnjenca v izvorni državi.

Kljub temu je prosilec zaradi svoje spreobrnitve morda že imel težave v državi azila. Obstajajo prijave spreobrnjenecov, ki so jih sodržavljanji zaradi spreobrnitve fizično napadli. Če izveste za tovrstne dogodke, prosilca obvestite o njegovih pravicah glede verske svobode v vaši državi ter ga spodbudite, naj te incidente prijavi organom odkrivanja in pregona.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati pri prvi prošnji na podlagi spreobrnitve na kraju samem (*sur place*)

- Kako so se ljudje v prosilčevem ožjem okolju v državi azila odzvali na prosilčevo zanimanje za drugo veroizpoved? To lahko vključuje sonarodnjake ali pripadnike prejšnje veroizpovedi, ki živijo v istem sprejemnem centru kot prosilec.
- Kako so ti ljudje izvedeli za spreobrnitvene dejavnosti ali proces izstopa iz vere?
- Ali bi ob vrnitvi v izvirno državo ti dogodki lahko imeli kakšne posledice za prosilca?

(b) Ponovna prošnja na podlagi spreobrnitve na kraju samem (*sur place*)

Spreobrnitev na kraju samem (*sur place*) se lahko kot podlaga pojavi tudi v okviru ponovne prošnje. Pri vsaki ponovni prošnji je treba opraviti predhodno presojo, ali obstajajo novi elementi ali ugotovitve, ki pomembno povečujejo verjetnost, da prosilec izpolnjuje pogoje za mednarodno zaščito.

Povezano orodje agencije EUAA

Za več informacij o tej temi glejte [*Praktični vodnik urada EASO o ponovnih prošnjah*](#), december 2021.

Spreobrnitev je lahko podlaga za ponovno prošnjo v dveh različnih scenarijih:

⁽⁷⁵⁾ Upoštevajte, da se lahko prošnje na podlagi spreobrnitve na kraju samem (*sur place*) pojavijo tudi zaradi sprememb v izvorni državi.

- spreobrnitev v drugo vero je bila uporabljena kot podlaga že pri prejšnji prošnji za mednarodno zaščito in je uporabljena kot podlaga tudi pri novi prošnji, pri čemer so pri novi predloženi novi elementi;
- v ponovni prošnji je spreobrnitev v drugo vero navedena kot nov razlog.

V prvem scenariju je prosilec že vložil prošnjo na podlagi svojega strahu pred preganjanjem zaradi spreobrnitve. Prošnja je bila zavrnjena, morda zaradi pomanjkanja verodostojnosti v zvezi s spreobrnitvijo, prosilec pa predloži nove elemente, kot so nove izjave, ugotovitve ali listinska dokazila, ki utemnjujejo ponovno prošnjo. Za pozno predložitev dokazov lahko obstajajo tehtni razlogi. Prosilec je bil na primer v državi azila morda v zelo zgodnji fazi procesa spreobrnitve. Morda prosilec še ni bil del verske skupnosti ali ni bil uradno spreobrnjen, da bi lahko predložil listinska dokazila. Lahko se tudi zgodi, da je prosilec, ki ni bil aktiven kot spreobrnjenec, sčasoma postal aktivnejši v svoji verski skupnosti ali neverski organizaciji ali začel spreobračati druge.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati pri ponovni prošnji na podlagi spreobrnitve na kraju samem (*sur place*)

- Kako je prosilcu uspelo pridobiti nove dokaze?
- Zakaj prosilec novih dokazov ni mogel predložiti v prejšnji prošnji?
- Kako je prišlo do tega, da je prosilec postal aktivnejši član skupnosti?
- Zakaj se je ta sprememba zgodila po zadnji zavrnitvi?
- Odvisno od časa, ki je pretekel od prve prošnje, kako hitro je prosilec lahko predložil nove dokaze?

V drugem scenariju je prosilec izvirno državo zapustil iz razlogov, ki niso povezani s spreobrnitvijo. Prosilec ni izpolnjeval pogojev za mednarodno zaščito, ponovno prošnjo pa je vložil na podlagi spreobrnitve kot novega razloga. Ta novi razlog je treba temeljito proučiti, kot je navedeno zgoraj. Lahko se zgodi, da se prosilec po zadnji prošnji spreobrne v drugo vero. Poleg tega je lahko prosilec že bil v procesu spreobrnitve, vendar tega morda ni navedel v prejšnji prošnji. V zadnjem primeru je treba proučiti morebitne razloge za pozno razkritje. Prosilec se je morda bal razkriti svojo spreobrnitev zaradi strahu pred posledicami. Prav tako je mogoče, da se prosilec sprva ni zavedal tveganja ob vrnitvi zaradi spreobrnitve. Poleg tega je bil prosilec morda v zgodnji fazi spreobrnitve in morda še ni bil pripravljen razkriti svojega novega prepričanja ⁽⁷⁶⁾.

4.2. Opustitev veroizpovedi zaradi ateističnega, agnostičnega ali neverskega sistema prepričanja

To poglavje je osredotočeno na razgovor s prosilci, ki trdijo, da se bojijo preganjanja v izvorni državi, ker so sprejeli ateističen, agnostičen ali neverski sistem prepričanja (za opredelitve teh pojmov glejte [razdelek 1.2 Pojmi, pomembni za prošnje za mednarodno zaščito iz verskih razlogov](#)).

⁽⁷⁶⁾ Upoštevajte, da je v trenutku objave (november 2022) v obravnavi predlog za sprejetje predhodne odločbe v zvezi z razlago člena 5(3) DPZA (prenovitev), zadeva C 222-22 (<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=261689&pageIndex=0&doclang=SL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1901672>).

Razgovor s prosilcem na podlagi tovrstne prošnje za mednarodno zaščito je v nekaterih vidikih podoben razgovoru s prosilcem, ki se je spreobrnil v drugo vero. Kljub temu pogosto obstajajo številne razlike, ki jih je treba upoštevati.

- V primerjavi s spreobrnjenci, ki se običajno pridružijo verskim skupnostim (npr. cerkveni skupnosti), je **pripadnost** sekularnim skupinam, organizacijam ali institucijam (npr. humanističnemu združenju, ateistični zagovorniški skupini) pri prosilcih, ki so opustili vero, veliko manj pogosta.
- Prosilci, ki trdijo, da so opustili vero, običajno predložijo le malo ali nič **listinskih dokazil** o svojem prepričanju, s katerimi bi podprli svoja samoopredeljena prepričanja.
- V nasprotju s poznavanjem verskih doktrin pri večini prošenj za mednarodno zaščito na podlagi spreobrnitve bi bilo **znanje** o teoretičnih konceptih/miselnih šolah, povezanih z agnosticizmom ali ateizmom, le redko pomembno pri razgovoru s prosilci, ki trdijo, da so opustili vero.
- Za to, da oseba opusti veroizpoved, so poleg same vere lahko tudi drugi razlogi: nekateri prosilci veroizpoved opustijo iz političnih razlogov ali zaradi svoje spolne usmerjenosti in spolne identitete. Zaradi tega so lahko izpostavljeni **več razlogom za preganjanje**.

Ali je treba prosilca opredeliti kot ateista, agnostika ali neverno osebo, je odvisno od njegovih lastnih izjav na to temo. Uradna oseba, ki vodi postopek, od prosilca ne bi smela pričakovati, da pozna točne opredelitve in razlike med temi izrazi. Pomemben je osebni pomen, ki ga pripisuje tem izrazom. V okviru osebnega razgovora je zato pomembno razčistiti, kaj prosilec misli s svojim ateizmom, agnosticizmom itd. Lahko se na primer označi za ateista in s tem misli, da ne izvaja vere, pri čemer pa to ne pomeni, da ne veruje v boga. To lahko pomeni pomembno razliko pri oceni tveganja.

V tem razdelku so navedena posebna navodila za obravnavo nekaterih tem, ki so pomembne za prosilce, ki so opustili vero. Teme prejšnje veroizpovedi, tveganja ob vrnitvi in spreobrnitve na kraju samem (*sur place*) so skupne tako prosilcem, ki opustijo vero, kot prosilcem, ki se spreobrnejo v drugo vero.

Spodnji seznam tem, ki jih je treba obravnavati, ni izčrpen. Za pregled elementov, ki jih je v splošnem treba obravnavati v okviru razgovora, glejte [razdelek 2.3 Kaj je treba v okviru razgovora obravnavati?](#):

- [prejšnja veroizpoved \(razdelek 4.2.1\)](#),
- [proces opustitve vere \(razdelek 4.2.2\)](#),
- [nov način življenja po opustitvi vere \(razdelek 4.2.3\)](#),
- [listinska dokazila \(razdelek 4.2.4\)](#),
- [tveganje ob vrnitvi v izvirno državo \(razdelek 4.2.5\)](#),
- [prošnje na podlagi spreobrnitve na kraju samem \(*sur place*\) \(razdelek 4.2.6\)](#).

4.2.1. Prejšnja veroizpoved

Za smernice glede tega, kako obravnavati temo prejšnje veroizpovedi prosilca, ki trdi, da je opustil vero, glejte [razdelek 4.1.1 Prejšnja veroizpoved ali prepričanje](#).

4.2.2. Proces opustitve vere

Vsak prosilec gre skozi edinstven proces opuščanja prejšnje vere in sprejemanja neverskega načina življenja. Pri odločitvi o opustitvi vere so lahko vključeni različni dejavniki, ki odrivajo oziroma pritegnejo. Ti so lahko osebne, čustvene, socialne, kognitivne ali kulturne narave. Večina dejavnikov, ki odrivajo (tj. dejavnikov, povezanih s prosilčevim nezadovoljstvom z njegovo prejšnjo veroizpovedjo), je verjetno podobna tistim, ki so pomembni za spreobrnitev v novo vero (glejte [razdelek 4.1.2\(a\) Nagibi za spreobrnitev](#)).

Za osebe, ki prihajajo iz družbe, v kateri je vera jasno viden del vsakdanjega življenja, je opustitev vere lahko bolj drastičen korak kot spreobrnitev v drugo vero. To bolj drastično spremembo vzorcev prepričanja je treba nadalje raziskati v okviru razgovora. Proces je podoben procesu spreobrnitve v drugo vero, tj. nagibi za izstop iz vere, nadaljnji potek, odločitev o izstopu iz vere in mogoči odzivi na spremembo prosilčevega prepričanja. V nasprotju s prosilci, ki se spreobrnejo v drugo vero, prosilci, ki sprejmejo neverska prepričanja, običajno ne opravijo postopka sprejema, v okviru katerega uradno izpovejo svoje novo prepričanje.

Slika 8. Elementi procesa opustitve veroizpovedi, ki se pogosto pojavljajo

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s postopkom opustitve vere

Nagibi za opustitev vere

- Okoliščine, v katerih se je prosilec začel oddaljevati od svoje prejšnje veroizpovedi (dogodki, položaji, srečanja, notranji miselni procesi, vpletene osebe itd.).
- Ali je prosilec glede na razloge, zaradi katerih je opustil vero (npr. prosilec, ki zavrača samo obrede, značilne za neko ločino), namesto o tem, da bi v celoti opustil svoj verski sistem, kdaj razmišljal o prestopu v drugo ločino ali veroizpoved?

Nadaljnji potek

- Kako se je prosilec seznanil s trenutnimi ateističnimi, agnostičnimi ali neverskimi idejami; viri, ki jih je uporabil, da bi izvedel več o svojem sedanjem prepričanju.
- Prosilčeve misli in dvomi v tem obdobju.

Odločitev o opustitvi vere

- Kdaj in kako je bila sprejeta odločitev o opustitvi vere?
- Ali je svoje misli o opustitvi vere že prej s kom delil, in če je, kakšne posledice je to imelo?
- Trajanje procesa, vpletene osebe in notranji miselni procesi, ki so ga spremljali.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s postopkom opustitve vere

Odzivi na spremembo prosilčevega prepričanja

- Seznanjenost drugih ljudi s prosilčevim novim, neverskim prepričanjem:
 - kako je to morda postalo znano?
 - Kako je bilo novo prepričanje razkrito?
 - Če je prosilec prikrival svoje novo prepričanje, kakšni so bili razlogi za prikrivanje, kateri ukrepi so bili sprejeti v ta namen in kakšen je bil njihov vpliv na prosilca?
- Posledice procesa spreobrnitve za prosilca:
 - prosilčevi poskusi, da bi svoje nove zamisli delil s svojim socialnim okoljem;
 - opuščanje tradicij in morda družbenih stikov; kako je do tega prišlo (postopno ali nenadno opuščanje itd.).
- Kako se je prosilec spoprijel s pričakovanimi posledicami spreobrnitve, na primer morebitno zavrtnitvijo s strani prijateljev in družine?

4.2.3. Nov način življenja po opustitvi vere

Tako kot pri spreobrnitvi sta tudi pri opustitvi vere osrednjega pomena preobrazba, ki jo je prosilec doživel zaradi opustitve vere, in način, na katerega je ta sprememba vplivala na njegovo sedanje življenje, zato ju je treba temeljito proučiti.

(a) Učinki in spremembe

Vpliv prosilčeve odločitve, da opusti vero, je mogoče proučiti tako, da prosilca prosimo, naj primerja svoje življenje pred opustitvijo vere in po njem. Prosilca lahko prosimo, naj pojasni, v čem se njegovo sedanje prepričanje razlikuje od prejšnje verske pripadnosti in kako trenutno gleda nanjo.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z novim načinom življenja po opustitvi vere

Materialne spremembe v prosilčevem življenju

- Prosilčeva opustitev verskih običajev in tradicij ter njen vpliv na njegovo družino in socialni krog.
- Če se prosilec še naprej ukvarja z nekimi verskimi tradicijami, njegovo spremenjeno dožemanje in doživljanje teh tradicij v vlogi „tujca“. Nove navade in dejavnosti (npr. prosilec se je zdaj pripravljen vključevati v nekatere dejavnosti, pri katerih se prej ni počutil prijetno, ali se morda ne izogiba več nekim krajem ali ljudem).

Številne verske tradicije in obredi pogosto niso izključno verski. To so lahko družabni in kulturni dogodki v neki skupnosti, zato so te tradicije s kulturnega vidika lahko še vedno pomembne v življenju prosilca. Zato se lahko zgodi, da se prosilec še naprej udeležuje nekaterih dogodkov, tudi ko opusti z njimi povezano versko prepričanje (npr. udeleži se verske poroke). To se ne bi smelo razlagati kot znak, da prosilec ni resnično opustil vere. Kljub temu je treba v okviru razgovora posebej obravnavati novi način, na katerega prosilec zdaj doživlja te tradicije.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z novim načinom življenja po opustitvi vere**Notranje spremembe v prosilčevem življenju**

- Na primer njegovo trenutno stališče o eksistencialnih vprašanjih, kot sta smisel življenja in kaj se zgodi po smrti, ali o moralnih vprašanjih, kot sta dobro in zlo.

(b) Znanje

V splošnem od ateista ali agnostika ni mogoče pričakovati, da bo imel poglobljeno vsebinsko in teoretično znanje o ateizmu ali agnosticizmu.

Vprašanja o znanju se lahko postavijo glede na profil prosilca, njegovo osebno pripoved in okoliščine, ki so privedle do odločitve o opustitvi vere. Če je na primer prosilec akademik, ki trdi, da je po obsežnem študiju teme sprejel ateistični sistem prepričanja, bi bilo primerno proučiti njegovo znanje. Za druge prosilce, ki so prejšnjo vero opustili zgolj zaradi pomanjkanja zanimanja, vprašanja o znanju morda ne bodo pomembna.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z znanjem (kadar je to primerno)

- Misleci, miselne šole, literatura, spletišča ali družbeni mediji, s katerimi je prosilec seznanjen.
- Prosilčevo stališče o mislecih ali vsebinah, na primer njegovo (ne)strinjanje z nekimi misleci ali vsebinami oziroma njegova naklonjenost nekim mislecem ali vsebinam.
- Poznavanje organizacij ali osebnosti, ki predstavljajo ali zagovarjajo ustrezni sistem prepričanja, in zgodovinskega ozadja ateizma oziroma agnosticizma.

(c) Dejavnosti in skupnost

V nekaterih primerih lahko prosilec svoje prepričanje preoblikuje v družbeni aktivizem in/ali naveže stik s podobno mislečimi osebami, ki bi lahko vplivale nanj. O teh vidikih se je treba pozanimati in jih po potrebi proučiti v okviru razgovora.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z dejavnostmi in skupnostjo

- Članstvo v organizacijah ali gibanjih (npr. humanističnih organizacijah, ateističnih zagovorniških skupinah) in sodelovanje pri njihovih dejavnostih.
- Prosilčevi nagibi, da podpira te organizacije in širi njihova prepričanja.
- Sodelovanje pri dejavnostih organizacije in njihov pomen za prosilca.
- Vloga prosilca v teh organizacijah in prepoznavnost njegovih dejavnosti (npr. ustvarjanje javno dostopnih vsebin, kot so članki ali intervjuji).
- Osebe, ki jih je prosilec srečal prek teh organizacij, in njegov odnos z njimi.

4.2.4. Listinska dokazila

Pri prošnjah prosilcev, ki so opustili vero, so listinska dokazila manj pogosta. Kljub temu je predložitev tovrstnih dokazil še vedno mogoča. Tako kot spreobrnjenci v drugo vero lahko tudi

prosilci, ki trdijo, da so opustili vero, predložijo tri vrste dokumentov: uradne dokumente, ki potrjujejo njihov status neverujočega, neuradne dokumente, kot so fotografije, ki dokazujejo njihov proces spreobrnitve v neverško prepričanje, ali druga dokazila, ki se nanašajo na prosilčevo dejavnost na internetu.

Listinska dokazila je treba obravnavati enako kot pri spreobrnjenih v drugo vero. Za podrobne smernice glejte [Listinska dokazila](#).

(a) Uradni dokumenti

Primeri uradnih dokumentov so:

- potrdila o članstvu, ki jih izdajo ustrezne organizacije, kot so ateistične skupine;
- dokumenti, ki jih izdajo verske institucije, kot so dekreti o izobčenju ali odredbe o izgonu, v katerih je navedeno, da prosilec ne pripada več tej veroizpovedi, ali uradna prošnja prosilca, naj se ga izključi iz verske institucije;
- pozivi oziroma vabila (verskih) organov na zaslišanje v morebitni povezavi s prosilčevo neverško pripadnostjo.

(b) Neuradni dokumenti

Če je bil prosilec družbeno aktiven pri spodbujanju ali zagovarjanju svojega novega sprejetega sistema prepričanja v ustreznih organizacijah, lahko predloži naslednje dokumente:

- svoje fotografije, iz katerih je razvidno njegovo sodelovanje pri dejavnostih (npr. javni protesti);
- pričevanja osebja in/ali drugih članov ustreznih organizacij.

(c) Dokumenti iz internetnih virov

Pomembni so lahko tudi naslednji internetni viri:

- vsebine, ki jih je ustvaril prosilec (npr. članki in objave v družbenih medijih, katerih avtor je prosilec);
- dokazila o dejavnosti prosilca v družbenih medijih (vsebine, ki jih je prosilec delil (vendar ni njihov avtor), skupine in objave, ki jih je prosilec podprl, kritični komentarji, stiki s podobno mislečimi imetniki računov v družbenih medijih itd.).

Za podrobne smernice glede tega, kako v okviru osebnega razgovora obravnavati dokumente iz internetnih virov, glejte [razdelek 4.1.4\(c\) Družbeni mediji in internetni viri](#).

4.2.5. Tveganje ob vrnitvi v izvorno državo

Za smernice glede tega, kako obravnavati temo tveganja ob vrnitvi v izvorno državo pri prosilcu, ki trdi, da je opustil vero, glejte [razdelek 4.1.5 Tveganje ob vrnitvi v izvorno državo](#).

4.2.6. Prošnje na podlagi opustitve vere na kraju samem (*sur place*)

Za smernice glede tega, kako obravnavati temo prošenj na podlagi opustitve vere na kraju samem (*sur place*) pri prosilcih, ki trdijo, da so opustili vero, glejte [razdelek 4.1.6 Prošnje na podlagi spreobrnitve na kraju samem \(*sur place*\)](#).

4.3. Verske manjšine

Verske manjšine so skupnosti, povezane z veroizpovedjo, ki se razlikuje od prevladujoče veroizpovedi v neki državi ali regiji. Prevladujoča veroizpoved je lahko tista, ki ji sledi večina družbe v izvorni državi kot celoti ali na izvornem območju prosilca. Lahko pa je tudi veroizpoved skupin, ki imajo oblast nad ustreznimi strukturami moči, čeprav morda ne predstavljajo največjega dela prebivalstva. Zato pojma „verska manjšina“ ni nujno treba razumeti v demografskem smislu. Lahko tudi označuje versko skupino, ki je podrejena drugi, bolj prevladujoči verski skupini.

Za potrebe tega razdelka so pripadniki verskih manjšin osebe, rojene v svojo vero. Za prosilce, ki so se v izvorni državi spreobrnil v manjšinsko vero, glejte [razdelek 4.1 Spreobrnitev v drugo vero](#).

Verske manjšine so, odvisno od izvirne države, lahko tarča diskriminacije in preganjanja. Država jih morda ne ščiti, njihova veroizpoved pa je lahko celo popolnoma prepovedana. V okviru prošenj za mednarodno zaščito lahko pripadniki verskih manjšin trdijo, da so jih preganjali državni organi in/ali nedržavni subjekti (npr. sosede, pripadniki verske večine ali drugi posamezniki).

V naslednjih razdelkih so na voljo smernice glede tega, kako proučiti:

- [pripadnost verski manjšini \(razdelek 4.3.1\)](#),
- [tveganje ob vrnitvi v izvirno državo \(razdelek 4.3.2\)](#).

4.3.1. Pripadnost verski manjšini

Ocena, ali oseba pripada verski manjšini, je ključna za presojo prošenj prosilcev, ki trdijo, da so del te verske manjšine. Proučiti je treba tako izjave prosilca glede njegove verske pripadnosti kot tudi vsa listinska dokazila, ki jih predloži.

(a) Poznavanje veroizpovedi

Ko proučujete prosilčevo poznavanje veroizpovedi, upoštevajte, da se poznavanje ne nanaša le na teoretično poznavanje doktrine, temveč tudi na praktično znanje. Pomembno je upoštevati, kako prosilec živi in doživlja svojo vero kot prepričanje v doktrino, del svoje identitete in svoj način življenja. Glejte tudi [razdelek 2.3.1 Obravnava verske pripadnosti](#).

- Prosilčeva lokalna skupnost

Pri prosilcih, ki pripadajo verskim manjšinam, ima identitetni vidik veroizpovedi (tj. pripadnost skupnosti) pogosto pomembno vlogo pri prosilčevem razumevanju njegove verske pripadnosti, zato ga je treba temeljito proučiti.

Če prosilec potrdi, da se je redno udeleževal organiziranih dogodkov (v župnijah, templjih, mošejah itd.), ga prosite, naj vam pove kaj o svoji lokalni verski skupnosti. Zaposite ga lahko za informacije o velikosti in naravi lokalne skupnosti, na primer o tem, ali je vključevala različne verske podskupine ali različne etnične skupine. Vprašate lahko tudi, s katerih območij prihajajo verniki (npr. iz katerih sosednjih vasi, mest) in/ali ob katerih priložnostih (npr. redno bogoslužje lahko poteka v cerkvi v mestu, v sosednjih vaseh pa lahko potekajo nekateri verski prazniki).

Prosilca bi morali tudi prositi, naj opiše, kako je bila organizirana njegova skupnost, zlasti ali je bila za skupnost odgovorna ena ali več oseb, kakšna je bila njihova vloga in kako so bile razdeljene odgovornosti. Morda bi bilo primerno ugotoviti, kako so se v tej verski skupnosti urejale tekoče zadeve (npr. kako so se sprejemale odločitve in sklepali dogovori), če je bil prosilec tako vključen v skupnost, da bi se od njega pričakovalo, da bo imel tovrstna spoznanja.

Pozanimajte se o tem, katere vrste verskih dejavnosti so bile organizirane v okviru verske skupnosti, in prosilca prosite, naj čim podrobneje opiše, kdaj, kje in kako so te dejavnosti potekale.

Tudi če prosilec trdi, da ni redno obiskoval svetišč ali verske skupnosti ali drugih prostorov za srečanja, je morda še vedno pomembno, da ga povprašate po imenih pomembnih svetišč ter prosite, naj splošno pojasni, kako so organizirana in katere verske dejavnosti tam potekajo.

- Odnosi znotraj skupnosti

Pripadniki verskih manjšin imajo lahko močen občutek solidarnosti, zaradi katerega se družijo in zbirajo tudi zunaj izključno verskih okvirov. Verske skupnosti lahko sodelujejo in se organizirajo tudi na drugih, neverških področjih. Imajo lahko na primer svoje šole ali bolnišnice. Raziščite, kaj prosilec ve o tem, kako člani njegove skupnosti sodelujejo zunaj svetišč ali verskih dejavnosti, na primer v okviru drugih organizacij ali dogodkov v skupnosti na področjih, kot so izobraževanje otrok, zdravstveno varstvo, podjetništvo, šport ali dobrodelnost.

- Odnosi z drugimi skupnostmi in veroizpovedmi

Pozanimajte se lahko, kaj prosilec ve o odnosih svoje lokalne verske skupnosti s preostalo družbo, vključno z drugimi verskimi ali etničnimi skupinami in državnimi organi. Prosilec vam lahko pove o ugledu, ki ga ima njegova skupnost, zlasti na območju, kjer je živel. Prosilca lahko zaposite, naj vam pove o sobivanju različnih skupnosti na lokalnem območju in v državi na splošno, vključno s tem, ali so med verskimi voditelji kakršni koli stiki. Obstajajo lahko primeri odnosov z drugimi verskimi skupinami ali celo rednih srečanj z drugimi verskimi voditelji. Pozanimajte se tudi o morebitnih napetostih ali težavah med prosilčevo skupnostjo in drugimi segmenti družbe ali državnimi subjekti. Prosilca prosite, naj navede konkretne primere takih dogodkov in kako so bili obravnavani.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z versko pripadnostjo pri verskih manjšinah

Prosilčeva vera kot prepričanje

- Versko prepričanje prosilca, njegova verovanja in kaj mu pomenijo.
- Prosilčevo teoretično znanje o njegovi veroizpovedi (verska doktrina, vključno z verskimi pravili in institucionalno ureditvijo).

Upoštevajte, da tako kot povprečna oseba v vaši državi morda ne zna odgovoriti na zapletena teoretična vprašanja o svoji veri, tudi od prosilca ne smete pričakovati poglobljenega znanja samo zato, ker je pripadnik verske manjšine v izvorni državi. Kljub temu se v okviru razgovora pozanimajte o razlogih za prosilčevo pomanjkljivo poznavanje verske doktrine (za več informacij o dejavnikih, ki pojasnjujejo razlike v znanju, glejte [razdelek 2.3.1 Obravnava verske pripadnosti](#)).

Prosilčeva veroizpoved kot način življenja

- Prosilčevo izvajanje vere.
- Prosilčevo praktično poznavanje veroizpovedi (verski prazniki, običaji, obredi, prosilčeva verska skupnost).
- Versko izobraževanje, ki ga je bil prosilec deležen (v šoli, v okviru izvenšolskih dejavnosti, na lastno pobudo itd.).

Če se zdi, da za prosilčevo versko manjšino ni bil na voljo verski pouk, prosilca vprašajte, ali je moral obiskovati verski pouk druge veroizpovedi in kako se je ob tem počutil.

Prosilčeva veroizpoved kot identiteta

- Odnos družine do veroizpovedi, na primer, ali obstajajo razlike med družinskimi člani glede verske prakse ali prepričanja in ali se je vloga veroizpovedi v družini skozi čas spreminjala.
- Pomembne osebe v prosilčevi verski vzgoji, na primer, ali so ga spodbujali ali nagovarjali k izvajanju nekaterih obredov in kdo ga je spodbujal.
- Prosilčeva lokalna verska skupnost v izvorni državi (velikost, sestava, izvorna območja), vključno z osebami, ki so imele vodstvene vloge, razdelitvijo odgovornosti, organizacijo dejavnosti skupnosti.
- Prosilčevi stiki s člani verske skupnosti v državi azila, na primer, kako je prišel v stik z njimi, če pa ni, razlogi, zakaj ni vzpostavil stika.

(b) Listinska dokazila

Dokumenti, izdani v izvorni državi

V nekaterih izvornih državah je v (nekdanjih) identifikacijskih dokumentih, kot so potni listi in osebne izkaznice, izrecno navedena verska pripadnost imetnika, če država uradno priznava zadevno versko skupino. V državah, kjer je verska pripadnost navedena v identifikacijskih dokumentih, lahko pripadnost nepriznani verski manjšini pomeni, da navedba veroizpovedi na osebni izkaznici ni mogoča. Zato se lahko osebam v tem položaju zavrne izdaja identifikacijskih dokumentov in drugih dokumentov o osebnem stanju. Poleg tega so lahko pripadniki nepriznanih verskih manjšin v svojih identifikacijskih dokumentih napačno navedeni kot pripadniki prevladujoče verske skupine. Če prosilec predloži dokument, v katerem naj bi bila navedena napačna verska pripadnost, je treba njegovo versko pripadnost čim bolj podrobno preučiti.

V državah, kjer veroizpoved na osebnih izkaznicah ni navedena, lahko imena in priimki, odtisnjeni na teh dokumentih, kljub temu kažejo na neko versko pripadnost. V nekaterih islamskih državah na primer imajo kristjani pogosto, vendar ne vedno, priimek Masih (mesija) ali Khoury (duhovnik). Včasih lahko na versko pripadnost prosilca kaže kraj izdaje njegovih identifikacijskih dokumentov ali kraj prebivališča ali rojstva (npr. če je prosilec prebival na območju, ki ga je naseljevala izključno ena verska skupina). Če se ugotovi, da so prosilčevi identifikacijski dokumenti pristni in da so v njih navedeni konkretna verska pripadnost ali drugi podatki, povezani z veroizpovedjo (imena, kraji itd.), katerih ustreznost potrjujejo informacije o izvorni državi, bi moralo biti proučevanje verske pripadnosti manj temeljito.

Poleg tega je pri prosilcih, ki prihajajo iz držav, v katerih zadeve v zvezi z osebnim stanjem urejajo verske institucije, v dokumentih o osebnem stanju, kot sta rojstni in poročni list, lahko navedena tudi verska pripadnost. Predložijo se lahko tudi dokumenti, ki potrjujejo prosilčeve verske dejavnosti (npr. krst, potrdila o verskem izobraževanju) ali obiskovanje ustanov ali udeleževanje dejavnosti, ki so sicer povezane z njegovo versko skupnostjo (športni klub, dobrodelna organizacija itd.).

Dokumenti, izdani v državi azila

Prosilci lahko za dokazovanje pripadnosti verski manjšini predložijo dokumente, ki jih je izdala njihova verska skupnost v državi azila in pričajo o njihovi vključenosti v versko skupnost.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z listinskimi dokazili glede verskih manjšin

- Vsebina predloženega dokumenta.
- Način, na katerega je prosilec pridobil dokument (uradni postopek za izdajo ali neuradni načini, organizacije, ki so bile vključene v izdajo dokumenta, čas med vložitvijo prošnje in izdajo dokumenta, ali je prosilec zaprosil za dokument ali mu je bil izdan brez prošnje itd.).
- Izdajatelj dokumenta (njegova funkcija in prosilčev odnos z njim).
- Predvidena in dejanska uporaba dokumenta s strani prosilca v izvorni državi.
- Namen predložitve dokumenta, na primer, zakaj prosilec meni, da ga je treba predložiti.
- Če prosilec ne predloži nobenih listinskih dokazil kljub informacijam o izvorni državi in osebni pripovedi, iz katerih je razvidno, da je to mogoče pričakovati, proučite (morda utemeljene) razloge za pomanjkanje dokumentov.
- Če prosilec trdi, da so mu zaradi njegove verske pripadnosti zavrnilo izdajo dokumentov o osebnem stanju, proučite, kakšne negativne posledice je to imelo za njegovo vsakdanje življenje in kako se jim je poskušal izogniti.

4.3.2. Tveganje ob vrnitvi v izvorno državo

Naslednji primeri ponazarjajo, kako obravnavati nekatere mogoče načine preganjanja verskih manjšin v izvornih državah. Upoštevajte, da vam ni treba obravnavati vseh spodnjih tem, saj **v nekaterih primerih nekatere teme ne bodo uporabne.**

Oblike diskriminacije in preganjanja verskih manjšin so lahko različne. Diskriminacija in preganjanje sta lahko zelo odkrita, vidna in zakonsko predpisana, lahko pa sta tudi manj opazna in dolgotrajna. V nekaterih državah so verske manjšine zakonsko zaščitene, če so uradno registrirane. Država se lahko na podlagi teh zakonov odloči, katere verske skupnosti so dovoljene in zaščitene ter katere skupnosti so prepovedane. Zato bodo verske skupnosti,

ki sodelujejo z državo in spoštujejo njene ukaze, zaščitene in bodo pridobile pravico do organiziranja nadzorovanih verskih dejavnosti. Če je prosilec pripadnik verske manjšine, ki se ne želi registrirati, bo skupnost veljala za prepovedano, kar lahko poveča tveganje za preganjanje.

V drugih državah nekatere verske skupine niso uradno prepovedane, vendar jih država vidno opazuje izključno zaradi ustrahovanja. V nekaterih primerih imajo države uveden nadzor dostopa do verskih krajev, da bi se udeležba na verskih srečanjih omejila na pripadnike verske manjšine in da bi se preprečila udeležba pripadnikov, ki izvajajo državno religijo.

Nekatere države imajo v splošnem ali deloma zakone proti žaljenju državne religije, zaradi katerih potencialni subjekti preganjanja pripadnike verskih manjšin zlahka obtožijo bogokletja. Vendar diskriminacija verskih manjšin ni omejena na verska področja, temveč sega tudi na druga področja življenja, kot so delo, zdravje, izobraževanje itd., kar lahko povzroči morda manj vidne, vendar trajnejše ali bolj sistematične oblike diskriminacije. Šele ko uradna oseba, ki vodi postopek, navedene vidike obravnava v celoti, lahko ugotovi, ali pomenijo preganjanje.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s tveganjem za verske manjšine ob vrnitvi v izvirno državo

Obtožbe glede bogokletja

- Proučite, ali prosilec pozna zakone o prepovedi žaljenja državne religije in kako oziroma v kolikšnem obsegu se ti zakoni izvajajo.
- Če je bil prosilec preganjan na podlagi teh zakonov, mu dovolite, da pojasni, kaj se je zgodilo, kaj je povzročilo preganjanje, kdo je bil vpleten v obtožbe ter kakšna je narava odnosa med prosilcem in subjektom preganjanja.

Status verskih manjšin

- Uradni status prosilčeve verske skupnosti v izvorni državi.
- Če ima manjšina uradni status, kako ga je pridobila in ali še vedno obstajajo nekatere omejitve.
- Če manjšina nima uradnega statusa, razlogi za to in posledice neobstoja statusa.

Ustrahovalni ukrepi

- Prosilčeve izkušnje z opazovanjem ali ustrahovanjem s strani državnih organov.
- Omejitve, ki so jih ti ukrepi povzročili v prosilčevem življenju, in kako se je prosilec ob tem počutil.

Nadzor verskih krajev

- Vpliv omejitev dostopa do verskih krajev, kjer se zbirajo pripadniki verske manjšine, na prosilca in morebitne konkretne težave, ki bi jih to lahko povzročilo (npr. poskusi izogibanja tem omejitvam).
- Občutek prosilca o teh omejitvah in njihovem vplivu na skupnost.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s tveganjem za verske manjšine ob vrnitvi v izvirno državo

Akumulacija diskriminatornih ukrepov

- Primeri tega so, da se prosilec lahko zaposli le na slabo plačanem delovnem mestu, da se mu omogoča le osnovno šolanje brez dostopa do visokošolskega izobraževanja, da je prisiljen živeti v getu, da ima pravico le do osnovnega zdravstvenega varstva, ki ne vključuje nekaterih možnosti zdravljenja, da je izključen iz dedovanja, vendar plačuje višje davke kot drugi, da ne more pridobiti osebnih dokumentov, da mu država ponuja, da bodo vse navedene omejitve odpravljene, če se odpove svoji verski pripadnosti in prestopi v državno religijo.

Če prosilec navede več diskriminatornih ukrepov, morate temeljito proučiti **vsako** posamezno dejanje in njegovo intenzivnost ter na koncu celovito pogledati sliko diskriminacije, da bi ugotovili, ali je bil dosežen prag preganjanja.

4.4. Ugovornik vesti vojaški službi zaradi vere

V tem razdelku so obravnavane prošnje za mednarodno zaščito, ki temeljijo na odklonitvi izpolnjevanja vojaških obveznosti v izvorni državi zaradi ugovora vesti zaradi vere⁽⁷⁷⁾. Ugovor vesti vojaški službi pomeni ugovor opravljanju vojaške službe zaradi načela in razlogov vesti, vključno z globokimi prepričanji, ki izhajajo iz verskih, moralnih, etičnih, humanitarnih ali podobnih nagibov⁽⁷⁸⁾. Pravica do ugovora vesti je priznana v različnih mednarodnih instrumentih o človekovih pravicah, vključno z Listino EU o temeljnih pravicah⁽⁷⁹⁾.

Ali je nekdo ugovornik vesti, je odvisno od tega, ali je razlog za nasprotovanje vojaški službi resno in nepremostljivo nasprotje med obveznostjo vojaške službe in posameznikovo vestjo ali njegovimi globokimi in pristnimi verskimi ali drugimi prepričanji⁽⁸⁰⁾.

Ugovornik vesti lahko zaradi svoje vere v celoti odkloni služenje v vojski, na primer zato, ker njegova vera prepoveduje nošenje orožja ali salutiranje zastavi (absolutni ugovorniki vesti). Ugovor vesti zaradi vere vključuje tudi tiste, ki zavračajo služenje v konkretnem vojaškem posredovanju, na primer kadar pripadnik verske manjšine odkloni sodelovanje v vojaških operacijah, katerih tarča so pripadniki njegove verske pripadnosti (delni ugovorniki vesti).

⁽⁷⁷⁾ Upoštevajte, da je lahko „[v]eroizpoved [...] pomembna tudi v primerih, ki sicer temeljijo na vojaški službi, vendar pa pri njih ne gre za položaje ugovora vesti, UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 10: Claims to refugee status related to military service within the context of Article 1A (2) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees* (Smernice o mednarodni zaščiti št. 10 v zvezi s prošnjami za priznanje statusa begunca, ki se nanašajo na opravljanje vojaške službe v okviru člena 1(A)(2) Konvencije iz leta 1951 in/ali Protokola o statusu beguncev iz leta 1967), 12. november 2014, točka 50.

⁽⁷⁸⁾ Glejte Komisija Združenih narodov za človekove pravice, 1998, *Conscientious objection to military service (Ugovor vesti vojaški službi)*, nav. delo, op. 26, E/CN.4/RES/1998/77, 22. april 1998 (<http://www.refworld.org/docid/3b00f0be10.html>).

⁽⁷⁹⁾ Člen 10(2) Listine EU o temeljnih pravicah: „Pravica do ugovora vesti se prizna v skladu z nacionalnimi zakoni, ki urejajo uresničevanje te pravice.“

⁽⁸⁰⁾ ESČP, sodba z dne 7. julija 2011, *Bayatyan proti Armeniji*, št. 23459/03, ECLI:CE:ECHR:2011:0707JUD002345903, točka 110. To je prelomna sodba ESČP, saj določa pogoje, v katerih lahko obvezno služenje vojaškega roka pomeni kršitev svobode misli, vesti in vere.

Upoštevna terminologija

- **Vojaška služba:** služba ali dejanja, ki se opravljajo v službi oboroženih sil države. Opravlja se lahko v času miru ali oboroženega spopada. Lahko sledi prostovoljnemu vstopu v vojsko ali temelji na vojaški dolžnosti. Nedržavni subjekti ne morejo naložiti vojaške dolžnosti.
- **Nadomestna služba:** služba, ki jo ugovornik vesti opravi kot nadomestilo opravljanju vojaške službe v oboroženih silah države. Nadomestna služba je lahko v obliki civilne službe zunaj oboroženih sil (npr. v javni zdravstveni ustanovi, prostovoljno delo v dobrodelni ustanovi) ali nebojne vloge v vojski (npr. mesto kuharja ali pisarniškega delavca).
- **Izogibanje naboru:** če se civilist ne prijavi na nabor za obvezno vojaško službo ali ne upošteva poziva k takemu naboru.
- **Dezertacija:** če vojak, ki služi v oboroženih silah, brez dovoljenja zapusti vojaški položaj ali funkcijo ali se upre pozivu k izpolnjevanju vojaških obveznosti.

4.4.1. Legitimnost vojaške službe

Države imajo pravico, da se branijo, zato od državljanov lahko zahtevajo, da opravljajo vojaško službo. Po mnenju UNHCR morata imeti postopek nabora in vojaška služba pravno podlago, se izvajati na nesamovoljen in nediskriminatoren način ter temeljiti na vojaških potrebah in načrtih, da bi bila upravičena. Poleg tega mora biti omogočeno izpodbijanje vojaške dolžnosti na sodišču ⁽⁸¹⁾. V suvereni pristojnosti držav je tudi kaznovanje oseb, ki brez utemeljenih razlogov dezertirajo ali se izogibajo vojaški službi. Vsaka kazen bi morala biti nediskriminatorna, sorazmerna in zakonsko predpisana, vključevati pa bi morala tudi možnost izpodbijanja pred sodiščem.

(a) Preganjanje ali resna škoda v okviru vojaške službe

Ne glede na razlog lahko do dejanj preganjanja ali resne škode v okviru vojaške službe pride v različnih okoliščinah.

- Način, na katerega država izvaja vojaško službo, lahko sam po sebi pomeni nečloveško ali ponižujoče ravnanje. To se lahko zgodi na primer pri posebej brutalnem uvajanju ali šikaniranju mlajših vojaških obveznikov, ki ga organizira ali odobrava vojaška struktura.
- Kazen za odklonitev služenja vojaškega roka je lahko nesorazmerna, pomeni grožnjo življenju in zelo slabo ravnanje ali je naložena diskriminatorno.
- Pregon ali kazen zaradi odklonitve služenja vojaškega roka v spopadu, kjer bi služenje vojaškega roka vključevalo kazniva dejanja ali dejanja, ki spadajo med razloge za izključitev, se tudi šteje za dejanje preganjanja ⁽⁸²⁾.

⁽⁸¹⁾ UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 10 (Smernice o mednarodni zaščiti št. 10)*, 2014, nav. delo, op. 77, str. 2. Glejte tudi UNHCR, *Handbook on procedures and criteria for determining refugee status (Priročnik o postopkih in merilih za določitev statusa begunca)*, 2019, nav. delo, op. 12, točka 171: Ni vsako prepričanje (ne glede na to, kako pristno je) nujno zadosten razlog za zaprosilo za priznanje statusa begunca po dezertaciji ali izogibanju naboru. Ni dovolj, da se posameznik ne strinja s svojo državo glede politične upravičenosti nekega vojaškega posredovanja. Kadar pa mednarodna skupnost neko vrsto vojaškega posredovanja, s katero posameznik ne želi biti povezan, obsodi zaradi kršenja temeljnih pravil človeškega ravnanja, bi se kazen za dezertacijo ali izogibanje naboru z vidika vseh drugih zahtev v okviru opredelitve sama po sebi lahko štela za preganjanje.

⁽⁸²⁾ Člen 9(2)(e) DAP (prenovitev). Glejte tudi SEU, sodba z dne 26. februarja 2015, *Shepherd proti Bundesrepublik Deutschland*, C-472/13, ECLI:EU:C:2015:117. Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

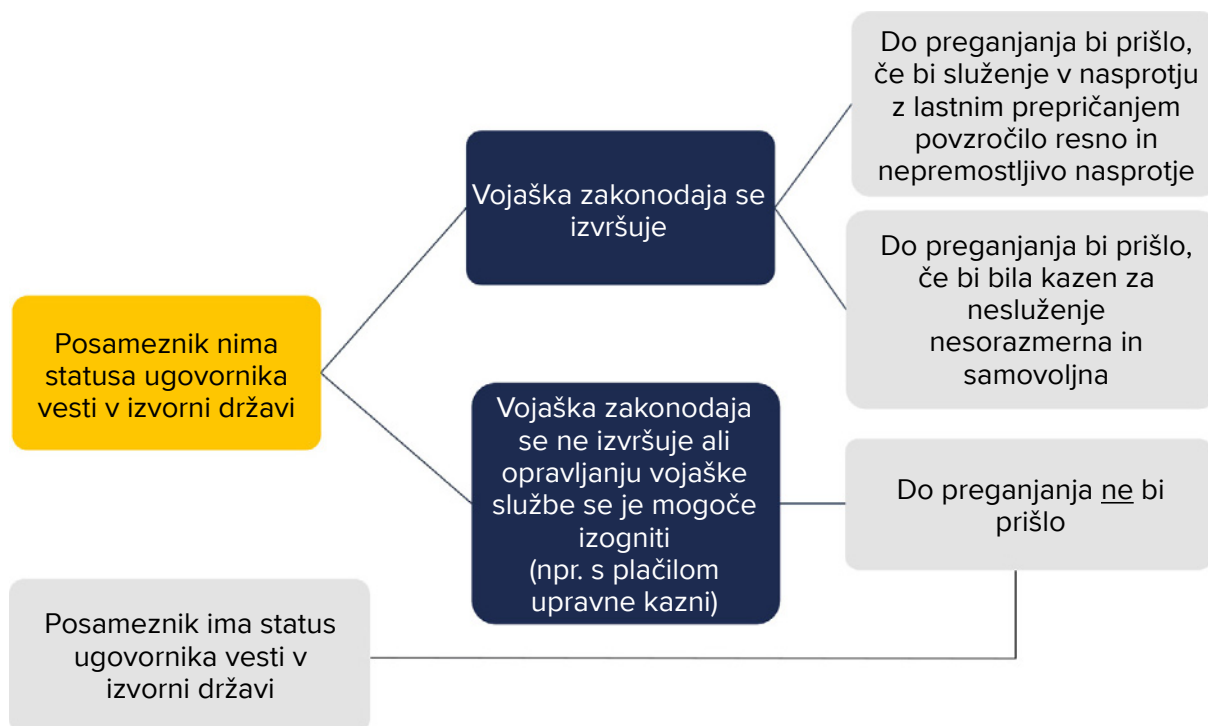
- Že samo dejstvo, da mora nekdo opravljati vojaško službo v nasprotju s svojimi globokimi prepričanji, lahko pomeni preganjanje, če povzroča hudo duševno trpljenje, ki pomeni nečloveško ali ponižujoče ravnanje. Kot je navedeno zgoraj, so ti ugovori lahko proti opravljanju vojaške službe kot take (absolutni ugovor vesti) ali proti konkretnemu vojaškemu posredovanju (delni ugovor vesti).

(b) Status ugovornika vesti

Čeprav je pravica do ugovora vesti priznana kot temeljna pravica, je še vedno veliko držav, v katerih je vojaška služba obvezna, hkrati pa ni mogoče pridobiti statusa ugovornika vesti. V teh državah se odklonitev služenja vojaškega roka v splošnem šteje za hudo kaznivo dejanje ne glede na razlog za zavrnitev. Upoštevati je treba, da v teh državah posameznik, ki je kaznovan zaradi odklonitve služenja vojaškega roka, po izreku kazni najpogosteje še vedno ni oproščen služenja vojaškega roka.

V primerih, ko država ugovornikom vesti zagotovi oprostitev služenja vojaškega roka ali opravljanje nadomestne službe ⁽⁸³⁾ ali ko se zakoni o vojaški službi v praksi ne izvršujejo ali pa se je opravljanju vojaške službe mogoče izogniti s plačilom upravne kazni ⁽⁸⁴⁾, do preganjanja ne bi prišlo.

Slika 9. Preganjanje zaradi ugovora vesti

⁽⁸³⁾ Vendar pa se pri opravljanju nadomestne službe, ki je po naravi ali izvajanju kaznovalno, še vedno lahko pojavi preganjanje. Glejte UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 10 (Smernice o mednarodni zaščiti št. 10)*, 2014, nav. delo, op. 77, točka 20.

⁽⁸⁴⁾ Po mnenju UNHCR bi se [p]revisoke upravne pristojbine, katerih namen je odvrniti pristne ugovornike vesti od izbire nadomestne službe ali ki veljajo za kaznovalne, [...] štejele za diskriminatorne in bi lahko na kumulativni podlagi dosegle prag preganjanja. UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 10 (Smernice o mednarodni zaščiti št. 10)*, 2014, nav. delo, op. 77, str. 5.

(c) Vzročna zveza z verskim razlogom

Odklonitev služenja vojaškega roka pogosto izhaja iz verskih nagibov ali političnega prepričanja, lahko pa je povezana s pripadnostjo neki družbeni skupini, rasi ali narodnosti. Vendar razlogi morda niso povezani z nobenim od petih razlogov za preganjanje in na primer izhajajo iz samega strahu pred nevarnostmi, ki jih lahko vključuje opravljanje vojaške službe. Z vidika oblasti se lahko dezertar ali posameznik, ki se izogiba naboru, ne glede na dejanske nagibe obravnava kot politični nasprotnik, tj. nekdo, ki nasprotuje državni politiki ali dvomi o njeni legitimnosti.

SEU je v sodbi *EZ* ⁽⁸⁵⁾ proučilo, ali je treba tudi v primeru preganjanja, kot je opisano v členu 9(2)(e) DPZA (prenovitev), ugotoviti vzročno zvezo med dejanjem preganjanja in enim od petih razlogov za preganjanje iz Ženevske konvencije.

Člen 9(2)(e) DPZA (prenovitev)

2. Dejanja preganjanja, opredeljena v odstavku 1, imajo lahko med drugim naslednje oblike:

[...]

(e) pregon ali kazen zaradi zavrnitve služenja vojaškega roka v spopadu, kadar bi služenje vojaškega roka vključevalo kazniva dejanja ali dejanja, ki spadajo med izključitvene razloge iz člena 12(2);

[...]

SEU je odločilo, da čeprav je vedno treba dokazati povezavo z enim od petih razlogov za preganjanje, v položaju, opredeljenem v členu 9(2)(e) DPZA (prenovitev), obstaja „močna domneva“ o navezavi zavrnitve služenja vojaškega roka na enega od petih konvencijskih razlogov ⁽⁸⁶⁾. V okviru tega morajo nacionalni organi ugotoviti verjetnost povezave med razlogi za preganjanje ter pregonom in kaznijo. Poleg tega je SEU poudarilo, da z natančnejšo določitvijo razlogov za dejanja preganjanja, navedena v členu 9(2)(e), „zakonodajalec Unije [...] ni želel otežiti pridobitve statusa begunca s tem, da je za osebe, ki uveljavljajo ugovor vesti, določil dodaten pogoj za pridobitev tega statusa, ampak je, nasprotno, menil, da je ta razlog za preganjanje na splošno povezan z vsaj enim od petih razlogov za preganjanje, ki dajejo pravico do statusa begunca“ ⁽⁸⁷⁾. SEU je tudi poudarilo, da zavrnitev služenja vojaškega roka, zlasti kadar je to močno kaznovano, „omogoča domnevo o obstoju močnega navzkrižja vrednot in političnega ali verskega prepričanja med zadevno osebo in organi izvirne države“ ⁽⁸⁸⁾. SEU je prav tako navedlo, da je „v okviru oboroženega spopada, zlasti državljanske vojne, in ob neobstoju pravne možnosti za izognitev vojaškim obveznostim [...] zelo verjetno, da bi organi zavrnitev služenja vojaškega roka razlagali kot nasprotovanje politiki, ne glede na morebitne bolj zapletene osebne razloge zadevne osebe“ ⁽⁸⁹⁾.

SEU je tudi pojasnilo, da je treba v primerih, ko zavrnitev služenja vojaškega roka zaradi verskih prepričanj privede do dejanj preganjanja, ta prav tako obravnavati kot povezana z verskim razlogom ⁽⁹⁰⁾.

⁽⁸⁵⁾ SEU, sodba z dne 19. novembra 2020, *EZ proti Bundesrepublik Deutschland*, C-238/19, ECLI:EU:C:2020:945. Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽⁸⁶⁾ SEU, 2020, *EZ proti Bundesrepublik Deutschland*, točka 57, nav. delo, op. 85.

⁽⁸⁷⁾ SEU, 2020, *EZ proti Bundesrepublik Deutschland*, točka 58, nav. delo, op. 85.

⁽⁸⁸⁾ SEU, 2020, *EZ proti Bundesrepublik Deutschland*, točka 59, nav. delo, op. 85.

⁽⁸⁹⁾ SEU, 2020, *EZ proti Bundesrepublik Deutschland*, točka 60, nav. delo, op. 85.

⁽⁹⁰⁾ SEU, 2020, *EZ proti Bundesrepublik Deutschland*, točka 47, nav. delo, op. 85.

V tem razdelku so na voljo smernice glede tega, kako obravnavati prošnje prosilcev, ki zaradi vere odklanjajo vojaško službo. Pri njihovi presoji je treba obravnavati tri dele prošnje:

- [naborni postopek](#) (razdelek 4.4.2),
- [ugovor vesti zaradi vere](#) (razdelek 4.4.3),
- [listinska dokazila](#) (razdelek 4.4.4).

4.4.2. Naborni postopek

Preden se v okviru osebnega razgovora proučijo verodostojnost prosilčevega ugovora vesti in njegove morebitne posledice, je priporočljivo najprej raziskati, ali sta prosilčev domnevni status vojaškega obveznika ali njegova napotitev na konkretno vojaško posredovanje verodostojna. To je mogoče raziskati z oceno prosilčeve seznanjenosti z vojaško zakonodajo in nabornimi praksami v izvorni državi ter oceno njegovega nabornega statusa.

Pri tem je nujno upoštevati stanje na področju vojaške obveznosti v prosilčevi izvorni državi, kot je razvidno iz informacij o izvorni državi (glejte [razdelek 2.1.4 Kako vam lahko informacije o izvorni državi pomagajo pri pripravi?](#)), in konkretne okoliščine posameznega primera. To vključuje upošteveno vojaško zakonodajo izvirne države, naborne prakse in posledice, ki jih trpijo posamezniki, ki odklonijo opravljanje vojaške službe.

(a) Prosilčeva seznanjenost z vojaško zakonodajo v izvorni državi

Od prosilcev se pričakuje, da imajo neko raven znanja o zakonodaji, ki ureja naborna pravila in postopek, saj to konkretno vpliva na njihov status ugovornika vesti in njihovo tveganje za slabo ravnanje ali preganjanje.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s prosilčevim poznavanjem vojaške zakonodaje v izvorni državi

- Seznanjenost prosilca z upošteveno vojaško zakonodajo v izvorni državi, vključno z morebitnimi razlogi za oprostitev ali odlog vojaške dolžnosti, kot so družinske razmere, študij, poklicna kariera ali zdravstveno stanje.
- Poznavanje trenutnega trajanja vojaškega roka.
- Poznavanje nabornega postopka.
- Poznavanje sankcij zaradi odklonitve opravljanja vojaške službe, odklonitve sodelovanja v nekem vojaškem posredovanju ali dezertacije.

Če se izkaže, da prosilec ne pozna vojaške zakonodaje izvirne države, ga zaprosite, naj pojasni to neznanje.

(b) Prosilčevo poznavanje nabornih praks

Med vojaško naborno zakonodajo in njenim izvajanjem lahko obstajajo razlike. Od ugovornikov vesti se pričakuje, da poznajo ne le zakonodajo, temveč tudi, kar je še pomembnejše, obseg, v katerem se ta zakonodaja izvaja ali ne izvaja v praksi.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s prosilčevim poznavanjem nabornih praks v izvorni državi

- Prosilčevo poznavanje dejanskih nabornih praks v izvorni državi.
- Prosilčevo poznavanje politike organov glede pregona posameznikov, ki se izogibajo naboru, in dezerterjev.
- Kako je prosilec pridobil informacije o nabornih praksah (npr. konkretni primeri posameznikov, ki so bili pozvani na nabor, za katere prosilec ve)?
- Če informacije o izvorni državi kažejo, da so ukrepi za izogibanje opravljanja vojaške službe široko dostopni (npr. plačilo upravne kazni ali podkupnine), proučite, ali je prosilec seznanjen s temi praksami.
- Prosilčevo mnenje o razpoložljivih možnostih (vključno s tem, ali je nameraval izkoristiti te možnosti za oprostitev opravljanja vojaške službe ali izogib njenemu opravljanju oziroma ali je to dejansko storil) in razlogi, zakaj tega ni storil.

(c) Prosilčev naborni status

Poleg tega lahko prosilca povprašate o njegovem nabornem statusu.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s prosilčevim nabornim statusom

- Faza nabornega postopka (npr. prejem vpoklicnih dokumentov ali opravljanje zdravniškega pregleda).
- Vsi predhodni odlogi vojaških obveznosti (če je do njih prišlo, na kakšni podlagi so bili pridobljeni).
- Če se naborni postopek še ni začel, pričakovani datum začetka.
- Če je prosilec že opravljal vojaško službo, razlogi, zakaj ni prej odklonil opravljanja vojaške službe ali zakaj je prej sodeloval v nekem vojaškem posredovanju.
- Če je prosilec opravljal vojaško službo, funkcije, ki jih je opravljal, vrsta opravljenega usposabljanja, uporabljeno orožje, manevri, pri katerih je sodeloval.
- Prosilčeva seznanjenost s tem, da se v izvorni državi trenutno šteje za posameznika, ki se izogiba naboru, ali dezerterja, ali se ga zaradi tega uradno preganja in kako je to izvedel.
- Možnost pridobitve amnestije za dezerterje in, če ta možnost obstaja, razlogi za njeno neizkoriščanje.

(d) Napotitev prosilca na konkretno vojaško posredovanje

Nekateri prosilci so bili morda pozvani, naj se pridružijo konkretnemu vojaškemu posredovanju, vendar so temu nasprotovali, domnevno zaradi vesti. V tem primeru morate proučiti okoliščine v zvezi z (načrtovano) napotitvijo prosilca.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z napotitvijo prosilca na konkretno vojaško posredovanje

- Vrsta ali narava konkretnega vojaškega posredovanja, vključno z vojaško tarčo in cilji.
- Čas, kraj in trajanje napotitve.
- Postopek napotitve, na primer način, na katerega je bila sprejeta odločitev o napotitvi prosilca in kako je bil prosilec obveščen, ali je prosilec napotitev dejansko upošteval ali kako se ji je izognil.
- Možnost, da prosilec uradno odkloni napotitev ali opravljanje konkretnih dejavnosti/nalog, ki bi jih ta napotitev vključevala, in ali lahko prosilec zaprosi za alternativo napotitvi.
- Konkretna dejavnosti ali naloge, ki jih je prosilec moral ali bi jih moral opravljati zaradi te napotitve.
- Prosilčeva seznanjenost s konkretnimi dejavnostmi ali nalogami, ki bi jih vključevala napotitev, vključno s posledicami teh dejavnosti/nalog.
- Prosilčevo mnenje o vojaškem posredovanju in dejavnostih/nalogah, ki jih je ali bi jih moral opravljati.

4.4.3. Ugovor vesti zaradi vere

Poleg proučevanja nabora za vojsko oziroma vojaške obveznosti ali napotitve na posebno vojaško posredovanje bi moral biti drugi poudarek osebnega razgovora na proučevanju, ali je prosilčev ugovor vesti vojaški službi pristen in povezan z njegovo versko pripadnostjo. To bi bilo treba dodatno dopolniti s proučitvijo, ali je prosilec izrazil kakršen koli ugovor, preden je pobegnil iz izvirne države, ali so prepričanja v zvezi z opravljanjem vojaške službe v skladu s prosilčevim širšim verskim ozadjem, katerih posledic točno se prosilec boji v primeru nabora in ali je imel možnost razumne alternative vojaški službi.

Slika 10. Teme, ki jih je treba obravnavati v zvezi z ugovorom vesti vojaški službi zaradi vere

(a) Pristnost ugovora vesti zaradi verske pripadnosti**Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s pristnostjo ugovora vesti zaradi vere**

- Razlogi, zakaj prosilec meni, da je ugovornik vesti zaradi vere, in ali gre za absolutni ali delni ugovor vesti.
- V primeru ugovora konkretnemu vojaškemu posredovanju razlogi za ta delni ugovor (razlika med prosilčevim sodelovanjem v drugih vojaških posredovanjih in tistim, ki mu prosilec nasprotuje).
- Informacije o prosilčevih verskih izkušnjah ob upoštevanju njegovih osebnih okoliščin (npr. kako je sprejel svoje versko prepričanje; kraj, način ali obredi bogoslužja; osebni pomen verskega prepričanja ali vrednote, ki jih zagovarja, zlasti glede uporabe orožja).
- Stališče drugih pripadnikov prosilčevega verskega prepričanja o vojaški službi (npr. splošno nasprotovanje vojski, ali nekateri pripadniki dejansko opravljajo vojaško službo ter kako verska skupnost v splošnem in zlasti prosilec gledata na pripadnike, ki opravljajo vojaško službo).

(b) Prosilčevo izražanje ugovora vesti**Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s prosilčevim izražanjem ugovora vesti**

- Ali je prosilec pred vpoklicem v vojsko izrazil ugovor vesti (vključno z okoliščinami, na kakšen način in kakšne posledice je to imelo).
- Prejšnje težave, ki jih je prosilec imel zaradi svoje verske pripadnosti.
- Če prosilec prej ni odklonil vstopa v vojsko, razlogi za neodklonitev (npr. sprememba prepričanja, okoliščine).

(c) Prosilčeva verska prepričanja v širšem okviru**Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s prosilčevimi verskimi prepričanji v širšem okviru**

- Glede na to, kako prosilec pojasni verske razloge za svoj ugovor vesti (npr. popolna prepoved izvajanja nasilja), lahko proučite prosilčev prejšnji poklic, poklicno kariero in konjičke, povezane s fizičnim nasiljem (npr. vadba borilnih veščin) ali nošenjem orožja (npr. lov).
- Izkušnje prosilčeve družine in spremstva z vojaško službo in njihova mnenja o tem (npr. družinski člani, ki so opravljali vojaško službo ali odklonili njeno opravljanje; njihova vloga in izkušnje med opravljanjem vojaške službe; če so odklonili opravljanje vojaške službe, kakšne so bile posledice te odklonitve).
- Prosilčevo mnenje o tem, kako bi se morali organi izvorne države odzvati na vojaški napad tuje sile ali kako bi se morala odzvati njegova verska skupnost, če bi jo napadla druga skupina.

(d) Posledice opravljanja vojaške službe ali napotitve, ki se jih prosilec boji

Poleg obravnave pristnosti ugovora vesti mora uradna oseba, ki vodi postopek, proučiti tudi, ali so ugovori neizogibni oziroma nepremostljivi.

Primer tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s posledicami, ki se jih prosilec boji

- Posledice (tudi na fizični, duhovni in čustveni ravni) za prosilca, če bi bil prisiljen služiti v vojski ali če bi bil prisilno napoten na konkretno vojaško posredovanje.

(e) Razumne alternative opravljanju vojaške službe (če je ustrezno)

Upoštevajte, da so pravice ugovornika vesti spoštovane le, če je oproščen obveznosti opravljanja vojaške službe ali če lahko opravlja ustrezno nadomestno službo. V primeru osebnega nasprotovanja nošenju orožja se lahko alternativa šteje za ustrezno, če vključuje nebojni položaj v vojaškem aparatu ali civilno dejavnost v javnem interesu.

Če je iz informacij o izvorni državi razvidno, da je status ugovornika vesti v izvorni državi priznan, je treba proučiti prosilčevo znanje o pogojih za nadomestno službo, postopku v zvezi z njo in dejanskem dostopu do nje. To pomeni, da morate proučiti, ali je bil beg iz izvorne države za prosilca edini mogoč način, da bi se izognil temu notranjemu konfliktu.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z razumnimi alternativami opravljanju vojaške službe

- Ukrepi, ki jih je prosilec sprejel, da bi ga obravnavali za nadomestno službo.
- Razlogi, zakaj niso bili sprejeti nobeni ukrepi za priznanje statusa ugovornika vesti, ali razlogi, zakaj ti ukrepi niso bili uspešni.
- Prosilčevo znanje o pogojih za nadomestno službo, postopku v zvezi z njo in dejanskem dostopu do nje.

4.4.4. Listinska dokazila

Na koncu uradna oseba, ki vodi postopek, prouči, ali ima prosilec kakršna koli listinska dokazila o svojem nabornem postopku, sodelovanju v konkretnem vojaškem posredovanju ali morebitnem pregonu prosilca kot ugovornika vesti ali dezerterja. Če listinska dokazila niso predložena, čeprav prosilčeva pripoved ali informacije o izvorni državi nakazujejo, da bi morala biti na voljo, v okviru razgovora proučite razloge za to pomanjkanje dokumentacije.

(a) Dokumenti, ki se nanašajo na prosilčev vojaški status

Prosilec lahko predloži dokumente, ki se nanašajo na fazo nabornega postopka, če še ni opravljal vojaške službe (npr. vpoklicni dokumenti, dokazila o zdravniškem pregledu ali odlogu opravljanja vojaške službe zaradi študija). Pri prosilcih, ki so že opravljali vojaško službo, so vojaške knjižice ali podobni dokumenti koristni za vpogled v informacije o trajanju prosilčevega opravljanja vojaške službe ter prosilčevi konkretni enoti in funkciji.

Prosilca lahko vprašate, kako je pridobil dokumente in kakšna je njihova vsebina. Na podlagi tega proučevanja bi se ugotovilo, ali prosilec dejansko razume predložene dokumente. Če je imel prosilec dokumente v posesti med begom, ga lahko vprašate, kako mu je to uspelo in ali je imel kakšne težave.

(b) Dokumenti, ki se nanašajo na status ugovornikov vesti v izvorni državi

Prosilec lahko predloži tudi informacije o drugih primerih ugovornikov vesti v izvorni državi, kot so časopisni članki ali objave v družbenih medijih.

Če v izvorni državi status ugovornika vesti ne obstaja, od prosilca ni mogoče pričakovati, da bo predložil dokumentacijo o odklonitvi opravljanja vojaške službe.

4.5. Versko preganjanje, povezano s spolom

Zavedati se morate, da se v prošnjah za mednarodno zaščito spol in veroizpoved pogosto prepletata, saj se „ženske in moški lahko drugače bojijo preganjanja zaradi vere ali trpijo tako preganjanje“⁽⁹¹⁾. Upoštevati morate, da se lahko prošnje, ki se na prvi pogled zdijo strogo povezane s spolom, dejansko nanašajo na preganjanje na podlagi konvencijskega razloga, kot je veroizpoved, na primer pri jezidskih ženskah, ki so bile zlorabljene kot spolne sužnje, ali krščanskih dekletih v Nigeriji, ki jih je Boko Haram ugrabil in prisilno spreobrn timeril. Zato morate vedno proučiti razloge za preganjanje zaradi spola in preveriti, ali je preganjanje povezano s konvencijskim razlogom, kot je (dejanska ali pripisana) veroizpoved, politično prepričanje ali pripadnost določeni družbeni skupini.

Po drugi strani pa ima pri verskem preganjanju ali zatiranju pogosto pomembno vlogo tudi spol, zaradi česar tovrstno preganjanje ali zatiranje običajno močneje prizadene ženske. Ženske so lahko zaradi svojega spola izpostavljene večjemu tveganju za preganjanje na podlagi vere.

Povezano orodje agencije EUAA

Za dodatne informacije glejte smernice glede pripadnosti določeni družbeni skupini, marec 2020⁽⁹²⁾.

V naslednjih razdelkih so obravnavane tri pogoste vrste prošenj, ki vključujejo preganjanje na podlagi spola iz verskih razlogov. Podane so smernice, kako raziskati verske vidike posameznih tovrstnih prošenj.

4.5.1. Škodljive tradicionalne prakse

Pri nekaterih veroizpovedih so nekatere škodljive tradicionalne prakse lahko dožete kot obvezne ali kot da jih zadevna veroizpoved spodbuja. Vendar so pogosto tudi posledica kombinacije drugih dejavnikov. Na primer pohabljanje/obrezovanje ženskih spolovil je družbeno-kulturna tradicija, ki ni povezana z nobeno konkretno vero, vendar se lahko veroizpoved včasih navaja kot utemeljitev za to prakso. Enako lahko velja tudi za druge škodljive tradicionalne prakse, kot so poroke otrok in nasilje zaradi časti. Čeprav lahko temeljijo na verskih normah, so pomembni tudi drugi dejavniki, kot sta kultura in socialno-

⁽⁹¹⁾ UNHCR, *Handbook on procedures and criteria for determining refugee status* (Priročnik o postopkih in merilih za določitev statusa begunca), 2019, nav. delo, op. 12, str. 128.

⁽⁹²⁾ EASO, *Guidance on Membership of a Particular Social Group* (Smernice glede pripadnosti določeni družbeni skupini), marec 2020.

ekonomski razred. Upoštevajte, da so ta tri področja, tj. veroizpoved, kultura in socialno-ekonomski razred, pogosto zelo tesno povezana in močno vplivajo drugo na drugo. Poleg proučevanja razlogov za preganjanje morate proučiti tudi posledice, ki jih ima škodljiva tradicija za prosilca. To vključuje proučitev morebitnih posledic, če prosilec noče ravnati v skladu s škodljivo prakso ali se ji poskuša izogniti.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi s škodljivimi tradicionalnimi praksami

- Mnenja prosilca o teh praksah.
- Mnenja prosilčeve družine o teh praksah.
- Pojavljanje škodljive prakse v prosilčevi družini in širšem družbenem okolju.
- Podobni primeri v prosilčevi družini in širšem družbenem okolju ter njihovi rezultati.
- Če je prosilec edini primer v družini, mogoči razlogi za to.
- Prosilčevo poznavanje zakonodaje glede te prakse v izvorni državi.
- Način, na katerega se je prosilec poskušal spoprijeti s to prakso, na primer dejanja, s katerimi se je poskušal izogniti tej praksi, ali podrejanje tej praksi in temeljni razlogi za to.
- Posledice izogibanja ali podrejanja za prosilca in njegovo družino.
- Poskusi prosilca, da bi državo zaprosil za zaščito, in rezultati teh poskusov.
- Če prosilec države ni zaprosil za zaščito, razlogi, zakaj tega ni storil.

4.5.2. Diskriminacija na podlagi vere, povezana s spolom

Obstaja močna prepletenost med preganjanjem na podlagi vere in spolom prosilca. Obstajajo lahko na primer (družbene ali pravne) zahteve, da se morajo ženske obnašati na neki način, da bi spoštovale (dejanske in domnevne) verske norme. Ženske morajo morda nositi oblačila določene vrste, poleg tega pa so lahko izpostavljene omejitvam pri svobodi izbire in gibanja. Diskriminacija na podlagi vere lahko pomeni tudi, da lahko oblasti omejijo dostop do spolnih in reproduktivnih pravic. Posilstvo v partnerski zvezi je lahko na primer zakonito, kontracepcija in splav pa sta lahko nezakonita ali se ne tolerirata. Poleg tega se lahko ženske srečujejo z ovirami pri druženju z drugimi ljudmi, pridobivanju izobrazbe, pa tudi pri zmožnosti opravljanja dela v splošnem ali v okviru konkretnih poklicev, kot so novinarstvo, medicina ali politika. Diskriminacija je lahko izražena v zakonih, na katere vpliva veroizpoved in ki ženskam omejujejo državljanske pravice in dostop do zaščite. Zakoni, ki temeljijo na veroizpovedi, lahko vključujejo tudi neenake kazni glede na spol.

Pomembno je proučiti vsa dejanja diskriminacije na podlagi individualnih značilnosti posameznega prosilca. Akumulacija diskriminatornih ukrepov lahko pomeni preganjanje, odvisno od resnosti in ponovljivosti takih dejanj.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z diskriminacijo na podlagi vere, povezano s spolom

- Omejitve, ki jih je prosilec doživel zaradi verskih pravil, tradicij ali norm.
- Vpliv teh omejitev na prosilčevo življenje.
- Tveganje za diskriminacijo zaradi spola, ki bi mu bil prosilec lahko izpostavljen v primeru vrnitve v izvorno državo.
- Prosilčevo mnenje o diskriminaciji, ki jo doživlja, in njeni povezanosti z veroizpovedjo.
- Prosilčevo poznavanje zakonodaje, ki diskriminira med moškimi in ženskami v izvorni državi.

4.5.3. Medverska razmerja/zakonske zveze

Razmerje ali zakonska zveza z osebo, ki je pripadnica druge veroizpovedi ali celo druge ločine iste veroizpovedi, lahko privede do tveganja za preganjanje.

Razmerje ali zakonska zveza z osebo, ki je pripadnica druge veroizpovedi ali druge ločine, morda ni dovoljena ali je dovoljena le ob izpolnjevanju posebnih neugodnih pogojev (npr. prosilec morda ne more uradno registrirati svoje zakonske zveze, morda imajo otroci, rojeni v taki zakonski zvezi ali razmerju, omejen dostop do izobraževanja, zdravstvenega varstva ali zasebne lastnine ali ga sploh nimajo).

Pri proučevanju medverskih razmerij/zakonskih zvez upoštevajte, da je spol običajno dejavnik, ki prispeva k morebitnim tveganjem, saj dekleta in ženske pogosto trpijo hujše posledice kot moški. To pa, odvisno od izvirne države, ne pomeni, da moški ne morejo imeti utemeljenega strahu pred preganjanjem v okviru teh profilov (npr. mož v medverski zakonski zvezi ali brat, ki varuje sestro pred škodljivimi tradicionalnimi praksami). Kljub temu lahko obstajajo različna pričakovanja in posledice v zvezi s prosilcem, odvisno od njegovega spola. V nekaterih državah so na primer ženske, ki so v medverskih razmerjih, tarča zločinov iz časti, moški pa ne. V drugih državah pa so lahko moški in ženske izpostavljeni podobnim tveganjem. Zato bi bilo treba poleg vpliva, ki ga lahko ima veroizpoved na medverski odnos ali zakonsko zvezo, upoštevati tudi vpliv spola.

Primeri tem, ki jih je treba obravnavati v zvezi z medverskimi razmerji/zakonskimi zvezami

- Vpliv veroizpovedi na prosilčevo razmerje/zakonsko zvezo.
- Odzivi prosilčeve družine, družbe in državnih organov.
- Neenako obravnavanje ali preganjanje zaradi medverskega razmerja/zakonske zveze.
- Področja prosilčevega življenja, na katerih se pojavlja diskriminacija, in ali diskriminacija zaradi svoje resnosti in ponovljivosti pomeni preganjanje.
- Prosilčevo poznavanje zakonodaje v izvorni državi v zvezi z medverskimi razmerji in prakse na tem področju.
- Težave, s katerimi se otroci, rojeni v medverskem razmerju ali zakonski zvezi, srečujejo v času zakonske zveze in v primeru razveze, kot so na primer:
 - vpis rojstva,
 - prejemanje dokumentov (npr. identifikacijskih dokumentov, rojstnih listov, družinskih dokumentov),
 - dostop do izobraževanja,
 - verska vzgoja, morebitni konflikti in spoprijemanje z njimi.
- Če namerava prosilec v prihodnosti imeti otroke, katere vere bi bili njegovi otroci in ali bi bili deležni verskega izobraževanja.

STIK Z EU

Osebno

Po vsej Evropski uniji je na stotine centrov Europe Direct. Naslov najbližjega lahko najdete na spletu (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_sl).

Po telefonu ali pisno

Europe Direct je služba, ki odgovarja na vaša vprašanja o Evropski uniji. Nanjo se lahko obrnete:

- s klicem na brezplačno telefonsko številko: 00 800 6 7 8 9 10 11 (nekateri ponudniki lahko klic zaračunajo),
- s klicem na navadno telefonsko številko: +32 22999696,
- z uporabo obrazca: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_sl.

ISKANJE INFORMACIJ O EU

Na spletu

Informacije o Evropski uniji v vseh uradnih jezikih EU so na voljo na spletišču Europa (europeanunion.europa.eu).

Publikacije EU

Publikacije EU si lahko ogledate ali naročite na op.europa.eu/sl/publications. Za več izvodov brezplačnih publikacij se obrnite na Europe Direct ali najbližji dokumentacijski center (europeanunion.europa.eu/contact-eu/meet-us_sl).

Zakonodaja EU in drugi dokumenti

Do pravnih informacij EU, vključno z vso zakonodajo EU od leta 1951 v vseh uradnih jezikovnih različicah, lahko dostopate na spletišču EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Odprti podatki EU

Na portalu data.europa.eu lahko dostopate do odprtih zbirk podatkov institucij, organov in agencij EU. Zbirke podatkov lahko brezplačno prenesete ter jih ponovno uporabite za komercialne in nekomercialne namene. Na portalu so dostopne tudi številne zbirke podatkov iz evropskih držav.

Urad za publikacije
Evropske unije

